

20
FILLÉR

Déliab

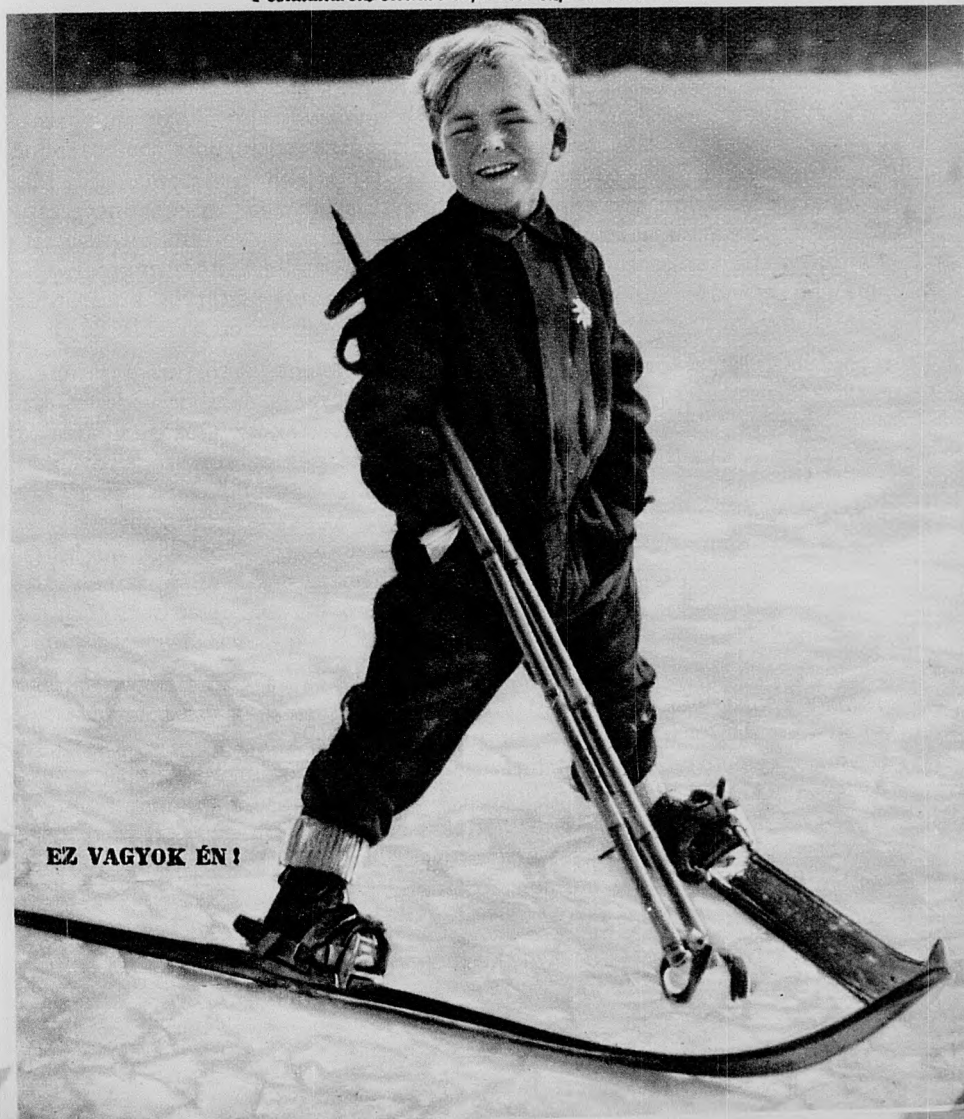
Színházi hetilap

Felelős szerkesztő:

BIBÓ LAJOS

Megjelenik minden szombaton

Előfizetési ár: negyedévre 2 pengő 50 fillér, félévre 5 pengő. Biztosítással kombinálva negyedévre 3 pengő 42 fillér, félévre 6 pengő 84 fillér, egy hóra 1 pengő 14 fillér. Egyes szám ára — pályaudvarokon is — 20 fillér. Németországban Mk. —.25, Jugoszláviában 3.— dinár, Romániában 8 lei, Olaszországban 1 lira 40 centesimo, Franciaországban 2.— Frs. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VII, Dohány ucca 12. Telefon: 14-23-39, 14-23-50.
Postatakarékpénztári befizetési lap száma: 9244.

EZ VAGYOK ÉN!

A Fütty

Írta: Bibó Lajos

A mult héten fütty hangzott el az egyik budapesti színház előadásán. Nálunk a fütty ki van tiltva a jómodor területéről. Uriember nem fütyül, legfeljebb füttyent. Akkor sem kocsivezetőnek, pincérnek, hanem a saját kutyájának. Tünődvén színházaink egyre véstjólóbban emlegetett válságáról, egyesek végső okon a mult héten elhangzott, helyesebben az elnémított füttyre utalnak. Ez persze tréfás állítás, viszont válság ide, válság oda, valóban nincs rendjén, hogy a színházba járó közönség csupán tetszésének adhat kifejezést a nézőtéren. A legtöbb úgynevezett művelt, nagy államban a taps — a tetszés — mellett ott visít a fütty — a nemtetszés — kifejezése is. A legtöbb helyen úgy kifütyüli a közönség a silány darabot, hogy reng bele a tisztelt műintézet.

Nálunk a fütty rendőri beavatkozást jelent. A hatósági intézkedés természetesen nem a színészt, még kevésbé a darabot védi, hanem a nézőt. Azokat, akik ugyancsak jegyet váltottak az előadásra és akik kitűnőnek találják a kifütyült darabot. A kérdés persze ezért továbbra is nyílt marad: helytelen-e vagy helyes, hogy tapsolni szabad és a néző valósággal örjögve tombolhat, ha ezzel azt akarja kifejezni, tetszik neki a darab és megéri a belépődíjat, amikor ugyanaz a rendelet megtiltja, hogy a néző bármiképpen is tiltakozzék a rossz darab ellen. Ehhez utólagosan van csupán joga, amikor érdeklődő barátja előtt becsmérlőleg nyilatkozik a csapnivalónak talált műalkotásról.

Mindenképpen kár, hogy a kritikai szabadság korlátozva van és hogy a közönség csupán ujjonghat, attól azonban meg van fosztva, hogy ott nyomban a helyszínen kifütyülje a selejtet, a fércet, az értéktelent, amelyért pénzt fizetett. A fütty nem izlés és még kevésbé kultúra kérdése. A közönség nem a Balkánon fütyül, hanem — már mint mondtuk — az úgynevezett művelt államokban. Ha jó a darab, egy-két fütty nem oszt és nem szoroz. Elveszik a tapsviharban. Ha rossz a darab, hiába a tapsra fölbérelt sereg minden erőfeszítése, a füttyfergeteg pillanat alatt lesöpri a színpadról a rossz darabot.

Mégis, talán jobb, ha nem fütyülünk. A füttytől ugyanis már csupán lépés a hagymakoszorú és a záptojás.

Déliabál

Dayka Margit

AZ EMBEREKÉRT

... Amikor a harmadik felvonásban lábujjhegyen kimegy a színpadról, felcsattan a taps és percekig nem szűnik!

Ezt írták a lapok egyöntetűen Dayka Margitról legutolsó szerepével kapcsolatban.

Nem, de hogy is „Válók” ez a csöndes, finom, melegszívű asszony, aki esténként fél nyolckor elindul a színház felé mint magánember, feleség, vagy ha tetszik, egyszerűen csupán ember, nagy, komolykodó léptekkel, aztán belép a színház épületébe s számára már el is kezdődött a darab. Ahogy az öltözőjében tükre elé ül s festeni kezdi magát, a magánember eltűnik a krém, a festék mögött, az arcszínével együtt a mozgása, mozdulatai is színesebbek lesznek s él ebben a felfokozott hangulatban az előadás végéig.

Ujjaival végigszánt a halántékán s nyomában sötétebb árnyalat marad. Készül a színész, csupán a hangja cáfol:

— Ne rólam beszéljünk. Én most nem vagyok fontos. A darab, amely szerencsés időben érkezett, az emberek, a nézők, akik most örülnek.

— Igaz, de a darabban a művész jó játsszik s az emberek az alakításának örülnek.

— Hálásak! Ennyi az egész. Tele vannak gondokkal, bajokkal, este eljönnek a színházba s hálásak, hogy elfelejtkezhetnek a nappaljukról... S a legszebb, hogy én nyújthatok nekik egy-egy estét, segíthetek felejteni.

— Aztán másnap, harmadnap is erről az estéről beszélnek.

— Ez az én örömem, ha meghosszabbíthattam néhány kellemes órájukat. Ez a siker jóérezése, hogy jó és nekem is öröm bejönni este a színházba. De az emberek ennél is sokkal-sokkal többet érdemelnének.

Azóta a nézőtér kint már megtelt, a vasfüggöny felment s egyhangú duruzsolás, mormolás hagzik fel a színpadra, a várakozás unaloműző hangjai. Itt bent az öltözőben pedig arra készül valaki, hogy ne csalódjanak majd a nézőtérén, higgyék, hogy érdemes volt a mai napot is megélni. Most a fődíráz kezd dolgozni a haján.

Dayka Margit egyik szerepében

Déliabáb

Dayka Margit otthon kedvence kutyájával
(Vajda M. Pál felvétel)

nézősereg tapsolt a harmadik felvonásban három percig, hálásan, jókedvűen. Soha boldogabb nem voltam. És újra meg újra viszontlátom őket esténként, van akit harmadszor is. Szinte sírni szeretnék.

— Sírni, amikor örülni kellene?

— Ó, ez nálam könnyen megy. Én Chaplinen is sírok, nem nevetek. És azt hiszem, Chaplin nem is várja, hogy csak kacagjanak rajta. Elgondolkoztat és olyan főkéleteset, olyan sokat ad, hogy sírva kell fakadni.

— Mozilátogató?

— Csak nagyon ritkán és csak ilyesmíhez. Különböztet idegesít, túlságosan gép számomra a film. Ha magam filmezek, akkor is. Egyszer sokáig be voltam rekedve, felvettek egy filmre s a hangot utólag szinkronizálták. Kísérteties volt. Lepergették a képet, ahol csak látogtam, s most rettenetesen figyelve, utólag mondtam hozzá a szöveget. Nem egészen nekem való! Nézőtérre, közönségre van szükségem, érezni akarom, hogy tetszik vagy nem tetszik, amit csinálók. De azért most láttam valamit a moziban, amiért érdemes volt fölatalni a filmet...

Mesélni kezd egy rajzfilmről. A film most nagy siker. Sajnálók mindenkit, aki csak a filmet látta, Dayka Margitot azonban nem, amikor beszélt róla. Láttam keselyűket abban a kis öltözében, ahogy árnyék-ként lebegnek egy esetleges áldozat után, láttam gonosz boszorkányt, szörnyű arccal, mézes-mázosan, aljasnak, félelmetesnek, mesehercegnőt, kecsesen, finomkodón, bájosan, egyetlen gesztussal megfestve egy embert és jellemét, mintha törölöröngyöt rázna, aztán ficánkolt, kammolt, mókázott előttem egy kis mosómedve — és megértettem az embereket odalent a nézőtérben, akik egy pillanathoz összevették majd a tenyerüket és önieledten annyiba sem akarják hagyni, amikor szemtől szembe kerülnek ezzel a kivételes tehetséggel, nagy művésznővel.

— Igen, tudom, jó szemem van — folytatta. — Ne vegye ezt szerénytelenségnek. Vannak tanulságaim is. Nemrég jártam Amerikában. Útközben módomban állott sok mindent látni, ami művészet, színjátszás, világhírességeket, kikiáltott színpadi nagyságokat. És minden városban, minden színházban úgy éreztem, el kell rohannom és egy végtelenül hosszú táviratot feladni Budapestre — Bajor Gizinek. Arról, hogy mit láttam, mennyi mindent és mégis csak ő, mindig csak ő számomra a tökéletes színésznő.

Az öltözőasztalkáján is ott áll Bajor Gizinek két fényképe és vándorol vele színházról színházra, öltözőről öltözőre, ahol Dayka Margit fellép. Most, hogy az ügyelő jelenésre szólítja, egy korty feketekávé, egy szippantás a cigarettából s utolsó tekintete is a két fényképhez szól.

A nézőtérben hirtelen rövid, feszült csend, aztán felcsattan a taps. Dayka Margit bent van a színpadon.

(T. Gy.)

Déliabál

— Hogy is történt, művésznő, hogy a főpróbán nem engedték le a színpadról?

— Mesélek valamit. Ha ráérek, magam is néző szeretek lenni. És egy kissé kritikus is. Így ültem be egy vasárnap délután a színházba, egy sikeres darabhoz. Szeretek a nézőtér közepe táján ülni, észrevétlenül és hogy akármikor elmehessek. ha kedvem tartja, mert — mondom — kritikus is vagyok. Mellettem egyszerű emberpár ült, férfi, nő, egy vasárnap délutáni előadás publikumának képviselői, úgynevezett laikusok, akik döbbenetes, hihetetlen hozzáértéssel, találozón bíráltak minden kiejtett szót, mozdulatot, testtartást. Ők jelentették az előadás legkomolyabb élményét számomra, ők képviselték a híres budapesti nézőközönséget, akik félelmetesen értenek a színházhoz s akiket minden színész és színésznő mellé odaültetnek egy-egy előadásra, hogy féljenek és — tanuljanak. Ez a nézőközönség mindig tudja, hogy mit és miért kell megtapsolnia. Most képzelje el, kollégák, írók, újságírók, szakemberek előtt játszani, akik nem laikusok, ők is színházból és a színházért élnek. A főpróba publikuma! Ez a

Bál

Kiss Adrienn és Csík Ferenc úszóvilágbajnokok a Medikus bálon

A Medikus bálból. Speidl Clarisse, Achs Márta, Harer Lotte

Nyitó párok a Medikus bálból (Bojár felv.)

Két vers

HEGEDŰ

Babay József

*Odadtam tegnap a szívem,
De benn hagytam minden derűt,
Csináljanak, csináljanak belőle
Egy pici, piros hegedűt . . .*

*S vigyék el néha, hogy ha késs,
Nem fog már szívnek látsxani,
Pedig tudom, pedig tudom, szerelmem,
Másnak fogsz rajta játszani . . .*

BABAY JÓZSEF

MULT

Télidőben,
mikor a sok zsák tengeri
súlya a gerendák csöndjét fölveri,
mikor sárga, holdfényserű vizek
öntik le az egeres homály testét,
mely a padlást megüli,
mint egy le nem jövő festék —
s mikor a sírás nevetésnek is beillik:
lekedet csoda emlékek borként derítik.
Közben csak ülsz, ülsz a széken
és nézed, hogy volt, mint volt régen.
A korlátlan multra dőlsz, mint egy korlátra,
mely világot vet az elfeledt világra . . .

KÖMŰVES IMRE
Déliabál

Kiss Ferenc

Ahol a színészipalántákat NEVELIK

A magyar színházi kultúra fejlődésével együtt járt az utánpótlás észszerűbb, gyakorlatibb nevelése olyan tanerők irányításával, akik ismerik ennek a pályának nehézségeit. Kétszeresen szeretettel nevelik azokat, akiket erre érdemesnek találnak, lépést tartva azokkal az évről-évre fokozódó követelményekkel, amelyeket az igényes közönségünk újra meg újra támaszt.

Jártunk a modern színészképző iskolákban. Arányaiban is leghatalmasabb, módszereiben legszélesebb körű a *Színművészeti Akadémia*. Valóban akadémia, a színjátszás oktatásának főiskolai-jellegű székhelye, talán csak igazgatójának, *Kiss Ferencnek* személyében válik barátságosabbá, közvetlenebbé a növendék és igazgató viszonya, mint más szakfiskolákon. Szeretettel, barátságosan kezeli őket, ha kell szigorúan, de szíves elismeréssel is.

— Melyek a legfőbb szempontok a növendékek felvételénél?

— Egészséges, kellemes külső, jó hanganyag, értelmesség.

— A felvett növendék kétségtelenül alkalmas és tehetséges?

— Szó sincs róla. Ez csak később derül ki, az előkészítő tanfolyam rostája után. Sőt a későbbi évfolyamokban is kirostálódnak még egyesek, sokszor maguktól, ha belátták, hogy erejükön felül vállalkoztak. A végzettség közül is átlagban csak húsz százalék marad az élen, a többi elkallódik és sohasem tudjuk

meg, hány nagy tehetséget veszünk így el. Az akadémia segít növendékein tandíjmentességgel, statisztáltatásokkal, rádió-fellépésekkel, de ha kikerültek onnan, már nehéz a hónuk alá nyúlni.

— Milyen társadalmi rétegekből kerülnek leginkább a növendékek?

— Ma már minden rétegből! Az az idő már nagyon messze van, amikor a színház lenézett foglalkozás volt. Aránylag sok az arisztokratanövendék. Más pályákról is jönnek ide, vagy párhuzamosan az egyetemmel ide is járnak. Mindég akad például teológus, hiszen a papi, tehát szónoki pálya rokon az előadóművészével.

— Milyen tantárgyakkal készül a jövő színésze a színpadra?

— Magyar nyelv — természetesen, — költészet, művelődéstörténet, beszéd- és

Délibáb

jól válogattunk, bizonyítja az, hogy a jelenleg működő magyar színhézek legtöbbje innen indult el.

— Van az akadémiának most olyan növendéke, akitől sokat várnak?

— Egy növendékünket máris szerződtette a Nemzeti Színház azzal a feltétellel, hogy akadémiái tanulmányait befejezi.

— Ha tanácsot kérnek a növendékek igazgató úrtól, diplomával a zsebükben, most aztán merre menjenek — mit tanácsol?

— Vidékre! A színhézek naponta csiszolódnia kell más és más szerepben.

Az akadémiá ünnepélyes környezetéből, a dráma világából a könnyebb műfajok otthonába, a Színhézegyesület iskolájába látogattunk el. Ami különbség van a műfajok között, annyira más ez az iskola különöségeiben is. Harsány énekszó, táncban dobbanó lábak zaja, a kórus éneke jelzik, hogy az operett világában vagyunk.

Az óriási terem szinte zsúfolásig tele a növendékekkel. A kép, így ahogy előttünk

Próba az egyesületi iskolában

szavalásgyakorlat, dramaturgia, lélektan, esztétika, drámai és vígjátéki gyakorlat, idegen nyelvek, tánc, ének, vívás, elég sok tehát, de amúgy is bizonyos értelmi fokon és iskolai végzettséggel sorozhatunk növendékeket az akadémia hallgatói közé. Hogy

van, egészen olyan, mint egy „felnőtt” színházban. Az iskola vizsgaelőadásra készül, az „Aranyvirág” című operettből. Az intézet igazgatója rendezi a darabot és a munkája szintén van olyan nehéz és idegekre menő, mint egy színházi előadás rendezése,

jelen-
többje

növen-

dtette
hogy

igaz-
most

siszo-

téből,
ifajok
ájába
mű-
kül-
ncban
elzik,

ele a
ttünk

Rózsashegyi Kálmán tanít

(Wellesz felvétel)

beállítás. És az öröme is van olyan teljes, az utolsó felvonás fináléjánál, mintha egy nagyobb arányú színházi előadást vitt volna sikerrel a bemutatóig.

Valóban, *Beppó* alakítója már a kellő

mértékig szenvedélyes, *Silvio* sem zordabb a kelleténél, s a primadonna valóban primadonna. Csupán a hangja körül vannak bajok. Berekedt és most keresztültátogta az előadást. Az igazgató dicséri.

Lefényképezzük a növendékeket és komoly vita folyik, kiesoda és milyen okokból jogosult előnyösebb helyeni állani a gép lencséje előtt. Ez már a százszázalékos színház.

Azok a színészjelöltek, akik úgy vélik, hogy egyetlen mester oktatása egyénibbé teszi őket — magániskolába mennek. *Rózsashegyi Kálmán* iskolája a legnépszerűbb közöttük. A Nemzeti Színház örökös tagjának személye nagy vonzóerő a fiatalok számára. Népes és válogatott növendéksereg fejlődik a keze alatt, aki érdekes, egyéni és modern módszerekkel neveli a jövő színészgárdáját.

Ennek az iskolának legfőbb érdekessége néhány őstehetség. Az egyik asztalos volt, a másik festő, de olyan otthonosan, biztosan mozognak a dobogón, mintha egész életükben ezt művelték volna. Az intézet csodája pedig egy nagyon szép, szőke kislány, országgyűlési képviselő leánya, aki úgy ad elő Shakespeare-t, mintha már bölcsőjében is jambusokban gögicsélt volna.

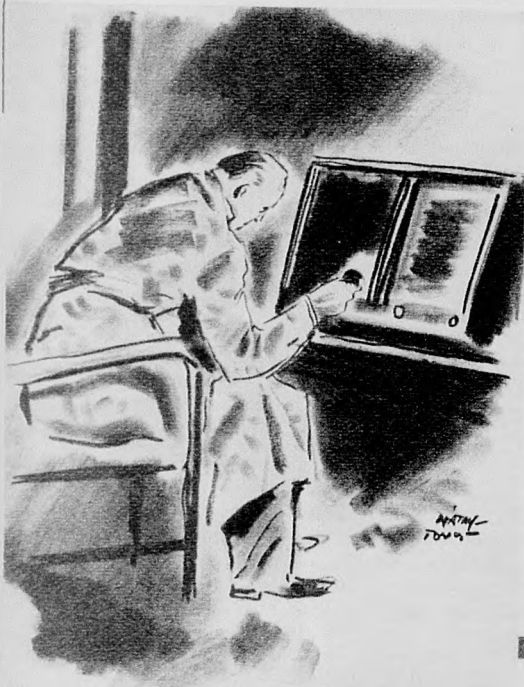
ött"
zül,
nté-
un-
kre
ése,

ib

Irta: Ihury Lajos

Egyedül ebédelt, azután jó darabig idegesen járkált a szobában fel és alá. Zsinóros házikabát volt rajta, papucs a lábán, a torka fájt és az orvos keményen rászólt, hogy ne menjen ki a szobából, feltétlenül maradjon itthon. Elment vagy kétszer az ablakhoz, kinézett a csatakos, sáros uccára. Hát ha jól felhajtáná a kabátja gallérját, esetleg kendőt csavarna a torkára, nem lenne semmi baj. Meg kellene próbálni. Már indult is, hogy felöltözik, azután, hogy nyelni próbált, hirtelen jól belenyilalt a

12

torkába a fájás és megállt útközben. Nem, nagyon csunya köd van odakint.

Letelepedett a kályha mellé a karos-székbe, feketekávét, azután egy pohár konyakot kért a leánytól és kezébe vette az ujságot. Kedvetlenül lapozgatott benne. Háború vagy béke, azt mondják, ez a kérdés. Egyik se, csak afféle álháború és hazug béke, így laborál az egész világ. Kinyitotta a rádiót és ölébe ejtette az ujságot, pillanatszerűen zúgás után zenét hallott. A Faust-keringőt játszotta jó nagy zenekar, három-négy percig kissé felderülve hallgatta, a taktust is ütötte a lábával és magában megállapította: elég tisztességes zenekar, a karmester se rossz. Azután mégis hamar megunta a dolgot: eh, megint előlről kezdődik ugyanaz a melódia. Elég. Elzárta a készüléket és elégedetlenül csóválta a fejét.

Lett volna otthon egy és más elintéznivalója, néhány levél, amelyet meg kell írni, egy árjegyzék, amelyet át kell tanulmányozni, gondolta is, hogy hozzáfog, hiszen nincs jobb dolga, de azután rosszkedvűen elvetette a tervet. Ugy érezte, hogy igazságtalanság történik rajta, amikor itthon kell ülnie fájós torokkal és nem teheti azt, ami tetszik neki, ennek az igazságtalanságnak öntudatát nem akarta azzal gyengíteni, hogy komoly munkához fog. Valósággal igazolná a torokfájást, amely a szobába internálja. Inkább megivott még egy pohár konyakot, az jó, dezinficiálja a torkát, azután arra gondolt, hogy Pistáék tudnak a betegségről, talán csak eljönnek hozzá. Három órára itt lesznek, akkor legalább nem kell egyedül mérgelednie, hogy az ördög vigyen el minden torokfájást.

Odaült megint a rádió mellé...

Déliabál

Odaült megint a rádió mellé, kinyitotta és keresgélt egy darabig az állomások között. Valahol egy baritonista énekelt, erősen préselt torokhangon, szemrehányólag csóválta a fejét és ment tovább. Jazz-zene következett, amely elől felháborodva menekült és hirtelen megint az előbbi melódia töltötte be a hangszórót, meg a szobát. A Faust-keringőt játszotta valami fúvószenekar, a láthatatlan zenészek nagy ambícióval recsegtették kürtjeiket és trombitáikat. Éppen csak fél percig hallgatta félfüllel, azután erélyesen fordított egyet a szabályozó gombján. Uglátszik, ma a rádióban sem akad valamirevaló szórákozás.

Három óra régen elmúlt már és Pistákék nem jöttek, most már valószínűleg nem is jönnek. A beteg emberrel senki se törődik, gondolta elkeseredetten. Hirtelen elszánta magát, hogy felöltözik és elindul valamerre, azután mégsem mert kimenni a ködös, nedves világba és ezen a gyávaáson most már igazán bosszankodott. Hallatlan ostobaság. Egyedül, csendben penészedni egy kis mandulagyulladás miatt. Most már igazán sok egy kicsit.

Jódarabig mozdulatlanul ülve unatkozott és küzködött tehetetlen haragjával, végül megint csak ráfanyalodott a rádióra. A készülék zúgott, zűrzavaros láрма támadt benne, mintha két-három állomás egyszerre akarna megszólalni, azután a recsegésből, kavargásból kibontakozott egy melódia: a Faust-keringő, harmonikán előadva. Káromkodva némitotta el a bosszantó lármát; mi az, hát az egész világ ezt az elcsépett, banális, undok keringőt játssza? Kinek kell tulajdonképpen az ilyen vacak?

Üldögélt megint a sötét és néma készülék mellett, nagy részvétellel forgatván magában saját szomorú állapotát, amikor hirtelen, minden átmenet nélkül elmosolyodott. A Faust-keringő... Most elcsépett, banális, undok muzsika, valamikor azonban hihetetlenül szép, éteri tisztaságú melódia volt a számára. Szébbet elképzelni sem lehet, mint amilyen a Faust-keringő volt akkor, az Isten tudja már, hol, az ablak alatt. Muzsika nem lehet mélyebb és igazabb élmény, mint a Faust-keringő volt akkor, két vagy három hosszú perc időtartamra.

... Utban volt Szibériából az európai orosz határ felé. Mögötte volt három év a fogolytáborban és öthetes vasúti utazás. Orosz ruhában utazott, szesekocsikban bujkálva, lovak között rejtőzködve, amelyek minden pillanatban megtaposhatták, megviselt, piszkos, túlszűfolt személyszállító

Ott állt az ablak alatt sokáig...
(Toncz Tibor rajza)

kocsikban a pad alatt elnyúlva. A vonat néha megállt a nyílt pályán és négy napig, egy hétig nem ment tovább. Máskor megint katonák fogták körül a vonatot egy-egy állomáson, mindenkit előrángattak a padok alól, szénrakások mögül, minden utast igazoltattak és ilyenkor menekülni kellett árkon-bokron át, ahogy a lábai birták az embert. Öt hét alatt jutott el valahová a Volga vidékére, egy kis város pályaudvarára. Ott váratlanul kiderült, hogy katonák állnak a Perronon, meg az állomás körül gépfegyverekkel. Még jó szerencse volt, hogy idejében át tudott ugrani a palánkon, a hosszú raktárépület végénél és az órszem golyója a füle mellett sivitott el. Ha kézrekerül, biztos, hogy rövid processzust csinálnak vele. Nem sokat teketóriáztak menekülő magyar hadifoglyokkal.

Attól kezdve három nap és három éjszaka bolyongott az uccán. Volt még a zsebében némi Kerenszki-féle régi pénz, de bizonytalan volt, hogy van-e még értéke és nem kerül-e bajba, aki fizetni akar vele, nem mert próbálkozni sehol. Vagy négy font fekete rozkenyér volt még a tarisznyájában, azt eszegette, éjszakára bebujt egy szemetesládába és nagyon jól aludt benne, egyébként csak padon ülve, fákhoz vagy falakhoz támaszkodva szundított egy-egy félórát, amíg nem jött valaki, aki szólt hozzá, esetleg megrázta a vállát és arra menekült tovább. Tanácstalanul rémült volt, kábult a fáradtságtól és álmatlanságtól, tompa sóvárgás és amellet a reménytelenség tudata szorongatta összes érzékeit. Istenem, legyen már vége. Csak ne kelljen már tovább menni, semmi sem fontos, csak leülni, feküdni, pihenni, meghalni, semmi más.

Néha megindult az állomás felé, mert minden kimerültségen és reménytelenségen túl is dolgozott benne az ösztön ereje. Tovább kell menni nyugatra, a határ felé. Egy-egy puskadörrenés vagy a gépfegyver egyhangú kopogása jelezte, hogy az állomás körül még áll a harc. Visszafordult a városba, amelynek uccái nagyon kihaltak, csendesek voltak és bolyongott tovább.

Egyszerre ott állt egy fehérre meszelt kis ház előtt, zöld zsalugáteres ablakok alatt. Odabent valaki zongorázott, gyakorlatlan, elég merev ujjakkal skálázott a zongorán. Álmos szemei tágra nyíltak, hirtelen felfigyelt: no, nézd, zongora. Muzsikálnak, zongorázni tanulnak ebben a városban, amelynek falai között harc folyik, uccáin, mint kivert kutyák, bujdosnak

züllött, tépett, reménytelen emberek. Mirevaló még a zongora és mit tudja az, aki odabent skálázik, hogy mit hoz rá a holnap. És akkor hirtelen félbeszakadt a skálázás, a zongorista komoly zenezsámmal próbálkozott. Kissé zavarosan zengett a hangszer, nehezen, bizonytalanul alakult ki a melódia, egy-egy hamis hang azután is többször megzavarta, de felismerhető volt és Istenem, de szép volt, de emberfölöttin poétikus! A Faust-keringőt játszották odabent!

Ott állt az ablak alatt sokáig, hosszú-hosszú percekig és nem tudott semmiről a világon, csak a melódiáról, annak variációit figyelte megfeszített érzékekkel. Nagyon szerette a muzsikát és most már szinte látta az Operaház nézőterét tompa félhomályban, benne fehér ingmellek, asszonyi ékszeres és fejdiszek csillognak sejtelmesen. Csak a zenekar lámpái világítanak a színpad alatt, a kótatartó előtt áll a frakkos karmester és ahogyan int a pálcájával, úgy bontakozik ki a semmiből a hangok finom körtánca, hegedűk zengése, a hárfa pengése, a fúvóhangszerek édes bűgása, a Faust-keringő egész finom szövevénye. És előtte állt minden, ami ehhez a képhez hozzátartozik, az egész élet, amelybe ez a kép beleillik: tiszta ágy, fehér asztal, féregmentes fehérnemű, uccák, amelyek nem csillognak a szuronyok és nem zakatolnak gépfegyverek. Mindez benne volt a kezdetleges zongorajátékban és elvakította öt két-három percere varázsos csillogásával. Hirtelen tért magához kábultságából, elragadtatásából, kezét ökölbe szorította és vad erőfeszítéssel rohant újból, még egyszer a pályaudvar felé...

A mosoly még nem mult el az ajkáról, amikor az egész gondolatsor vagy emlék végére ért. Furcsán csillogott a szeme, amikor ránézett a rádiókészülékre és felvillanyozott hangulatban gondolta:

— Szörnyű hálátlanság volt a Faust-keringővel szemben. Soha semmiféle muzsika nem fog olyan mélyen hatni rám, mint ahogyan akkor hatott, most pedig únom, szidom, belefojtom a készülékbe. Eh, mindegy, hiába töröm a fejemet ezen. A művészet csak annyit ér, amennyi hasznát tudjuk venni. A muzsika olyan, amilyenek halljuk vagy hallgatjuk és így vagyunk talán a világon minden egyéssel is. Az igazi elragadtatás, a közvetlen megértésre való hangulat ritka, a rendes az előbbi türelmetlenkedésem, hogy hát banális, elcsépel, utálatos. Talán ezért ilyen nehéz és ilyen bizonytalan minden művészet...

A színházi évad második felében az igazgatók rendszerint színre hozzák azokat a darabokat 1. Amelyeket az írók végre többszöri sürgetés és halogatás után megírtak. 2. Amelyeket hónapokig hevertettek, amelyeknek a sikerében az évad első felében nem bíztak, de amelyek sikerére már az évad második felében esküsznek. 3. Amelyeket nem lehetett színre hozni, mert a megfelelő szereplő, aki nélkül sem a szerző, sem a színház nem tudta elképzelni a darabot, végre felszabadult különböző kötelezettségei alól s elvállalhatja a főszerepet. 4. Végül színre hozzák azokat a darabokat, amelyeket úgy tartogattak, mint a kártyás a fölapot — adúnak.

— Térjen már a tárgyra!

— Ne süssen, már úgyis rátérek. A múlt héten már beszámoltam a színházak egy részének előkészületeiről, most folytatom a beszámolót. A Royal Színház „Egy bolond százat csinál” című zenés vígjátékra készül. A darabot a színház titkára, Sárossy Szüle Mihály írta. A főszerepben valószínűleg Egerváry Bea, a világhírű táncosnő lép föl mint vendég.

— Egerváry Bea?!

— Bizonyára emlékszik rá: a Király Színházban egy revűben lépett fel Egerváry Bea s mindenkit elragadott táncáival. Valóságos artistamutatványok voltak Egerváry Bea táncai, aki az akrobatikus figurákba igazi művészetet vitt be. A Royal Színház új darabjában

St. Moritzban ilyen zenés ródlizással ünneplik a farsangot

Egy indiai
filmszínész
koresolyabaj-
nok két szép
angol partner-
nőjével
gyakorol

Egerváry Bea nemesak táncolni, hanem énekelni is fog.

— Na, menjen tovább egy színházzal.

— A Pesti Színházban Somerset Maugham egyik darabját kezdik próbálni a napokban, a Belvárosi Színházban addig-addig válogattak három külföldi darab között, míg végül egy magyar író darabjában állapodtak meg. Vándor Kálmán új darabját hozzák színre. Új darabot mutat be a Terézkörúti Színpad is, egy Ralph Benatzky operettel.

— Miután úgy látom beszámolójának végére ért, kérem pletykáljon egy kicsit.

— A mi nagy művésznőről, Kiss Ferencről van mondanivalóm. Kiss Ferenc kétségkívül a legelfoglaltabb ember a színművészeti berkeiben. Szinte el sem lehet képzelni, honnan veszi el sem különböző kötelezettségeinek teljesítésére. Színpadi, film- és rádiós szereplésein kívül a Színművészeti Akadémia igazgatói és tanári teendőit is el kell látnia. Legújabbán pedig még egy óriási kötelezettséget vál-

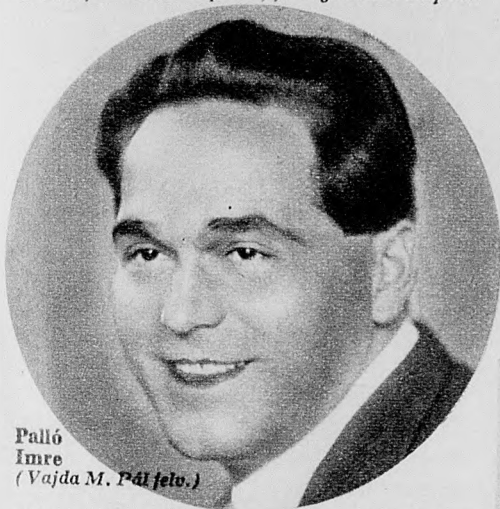

Szombathelyi Blanka
(Rozgongyi felvétel)

lalt. Elfogadta a Színészkamara elnöki tisztségét. Van tehát dolga Kiss Ferinek elég, csak győzze a munkát. Szerencsére pompás fizikummal rendelkezik, amit az állandó sportolással még acélosabbá tett. Kiss Feri legalább ötféle sportot űz, s mindegyikben kitűnő. Hogy egyebet ne említsünk, pompásan lovagol és remekül vív. Az ilyen embernek kell

Déliabál

és lehet sokat dolgozni, hogy levezze az a sok energiát, ami benne felgyülemlik. A napokban a mi kiváló művésznök szembe került az uccán egy öreg nyugdíjas színésszel. A színész amikor meglátta hírneves kollégáját, nagy tisztelettel köszöntötte, de aztán elkezdtett panaszkodni, mint általában a nyugdíjas színészek, hogy nincs miből megélni, a színházak nem gondolkodnak rá, el is felejtették, hogy a világon van, pedig valamikor az egész ország megőrült az ő Romeójáért s amikor egyszer a Hajduk hadnagyát játszotta vidéken (mert kivételesen prózai színész léte énekes darabban is fel kellett lépnie), meghívást kapott

Palló
Imre
(Vajda M. Pál felv.)

még az Operába is. A túllengő művészi önérzeten és keserűségeen keresztül is megérezte Kiss Ferenc a jogos panaszt és akkor határozta el, hogy a nyugdíjas színészeknek kamarai tagságot ad. A kamarai tagság ugyan még nem kenyér, de mindenestre út a boldoguláshoz, hiszen igen sok alkalom kínálkozhatik a statisztáláshoz, amihez ma már ugyan csak kamarai tagság szükséges.

— Na menjünk tovább.

— Maradjunk meg a Nemzeti Színháznál, nézzünk be a kitűnő Jávor Pali öltözőjébe. Jávor éppen egy vendégszereplés elfogadásáról vagy visszautasításáról dönt, de mint mindig, úgy ezúttal is tréfásan megkérdi szabóját, hogy elfogadja-e vagy nem a szerződést.

Herezeg Ferenc gratulál Bajor Gizinek „Az utolsó tánc” második jubileumán
(Wellesz felv.)

Déliabál

— ???

— A sok kérdőjeltől azt látom, hogy nem túlságosan érti amit mondtam. A dolog pedig elég egyszerű, Jávor egy vidéki vendégszereplés kérdésében, amely persze sok járadékkal jár, megkérdi az öltöztető szabóját, aki nemcsak a színházban segít neki, hanem természetesen vidéki vendégszereplésére is elkíséri. Az öltöztető tapasztalt ember, aki sok mindenben gyakorlati tanácsot tud adni és ha Jávor tréfásan is kéri ki bizonyos dolgokban a véleményét, komolyan megfogadja a tanácsát. Most éppen egy „nagy probléma” felett vitakoznak. Háromnapos vendégszereplés, három különböző szerep, sok ruhát kell vinni, szóval nem könnyű feladat. Viszont a gázsí nagyon szép.

Jávor nekiszegte a kérdést a jámbor szabónak.

— Na, elfogadjuk a vendégszereplést vagy nem?! Dönteni kell azonnal.

— A művész úrnak mi a véleménye?!

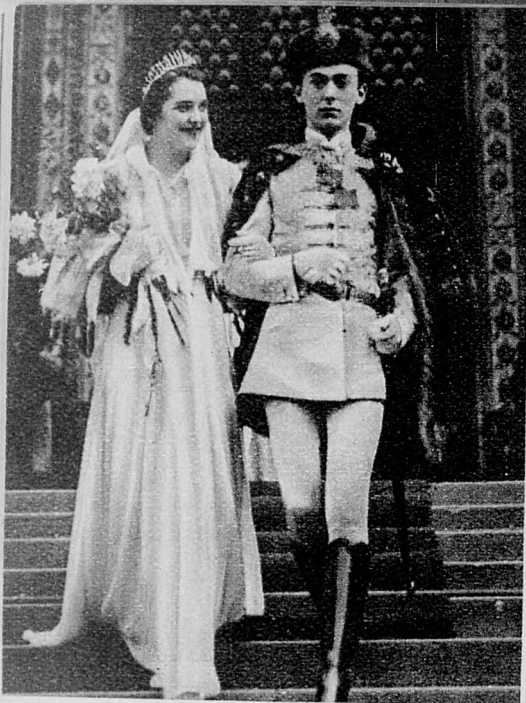
— Nem azt kérdeztem, hogy mi az én véleményem, hanem a te véleményedre vagyok kíváncsi.

— Hát kérem tessék elfogadni.

A távirat tehát elment.

— „A vendégszereplési ajánlatot elfo-

Báró Podmanlezky István és Szinyey
Merse Piroska esküvője (Schäffer felvétele)

gadjuk. Kedden délután érkezünk Jávor.

Akik persze nem ismerték az előzményeket, csodálkozhattak a különös szövegen, nem tudhatták, miért használ Jávor többszámot, akárcsak a felségek.

— A Nemzeti Színházból átrándulhatna már egy magánszínházba.

— Ha nem is látogatok meg magánszínházat, de a sokat szereplő Nemzeti színházi művészek után sok levélbeli érdeklődésre elárulom, hogy mit csinál most Szombathelyi Blanka.

— Tényleg, miért nem látjuk színpadon mostanában?

— Ugy látszik, nem akadt a számára megfelelő szerep, mert el sem képzelhető, hogy olyan tehetséges naivát, mint Szombathelyi Blanka, aki — mint kiderült — nemcsak vígjátékban, hanem operettben is kitérő, minden ok nélkül ne foglalkoztassák.

— De még mindig nem árulta el, hogy mire használja fel Szombathelyi Blanka a szabadságát?

— Kedvence sportjának él, az autózásnak. Remek autóvezető ma már a mi Blankánk, alig van karambolja, pedig imádja a gyorsaságot és a kedélyes helyzeteket, legnagyobb boldogsága azonban, ha kollégákat, ismerősöket megkocikáztat. Ebben aztán nem ismer kímé-

letet, jaj annak, aki a kocsija elé kerül, na, nem kell megijedni, nem gázolja el, hanem órákig viszi a városon keresztül kasul. A minap Ladomerszky Margitot fedezte fel, a Nyugatinál, aki gyalogosan igyekezett a Vigszínház felé.

— Színházba még, Margit? — kérdezte Szombathelyi.

— Igen. És nagyon sietek...

— Úlj fel a kocsimba, akkor még hamarabb ott leszel. Ladomerszky gyanútlanul beült a kocsiba. Szombathelyi rákapaszkodott és meg sem állt a Hűvösvölgyig. El lehet képzelni Ladomerszky ijedelmét, aki ahelyett, hogy mint mindig, ezúttal is pontosan megjelent volna a próbán, ehelyett kényszerkocsikázott a Hűvösvölgyben. Szombathelyi végtére is megkönyörült kolléganőjén és ha nem is nyil-

Jávor Pál

(Rozgonyi felv.)

egyenesen, hanem nagy kerülővel, de mégis elvitte őt a Vigszínházhoz.

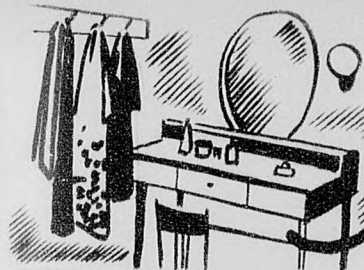
— És maga ezekután hol áll meg?!

— A Nemzeti Színház Kamaraszínházánál, ahol nagy ünneplésben résztették Herczeg Ferencet Az utolsó tánc második jubileuma alkalmával. A színpalak mögött megjelent Palló Imre dr, az operaház művésze, aki sorba gratulált mindenkinek, természetesen elsősorban az illusztris szerzőnek, aztán Bajornak és minden szereplőnek. A derék Palló el volt ragadtatva a látottaktól és hallottaktól. Hogy milyen remek, milyen pompás, milyen nagyszerű az egész.

— Amikor Palló elment, Bajor Gizi váratlanul a következőket mondta:

— Gyerekek kevés ember van, akit annyira szeretnék, mint Pallót. Embernek, színésznek, kollégának egyaránt kiváló. Egyszóval el vagyok ragadtatva tőle.

A derék Palló ime nem is játszott ezen az estén, mégis ő kapta a legjobb kritikát.

Két perc a külön öltözőben

Tíz évvel ezelőtt a Vígyszínházban egy főpróbán óriási sikerrel mutatkozott be egy vidéki színésznő. A főpróba után huszonnégy órával az ismeretlenből híres színésznő lett. A színésznő neve: Dayka Margit. Öt év után ugyanez az eset, ha nem is olyan kirobbanóan, de mégis megismétlődött. Muráti Lilit fedezték fel egy főpróbán. Most pedig a Magyar Színház Erzsébet című darabjának főpróbáján a gyakran nagyon kegyetlen, de sokszor viharosan lekesedni tudó közönség ismét fölfedezett és ünnepeelt egy új színésznőt Zimonyi Mártát. Mint ahogy színházi nyelven mondani szokás, Zimonyi Márta negyvenyolc óra alatt beérkezett. Mit jelent nálunk a beérkezés? Fotoriporterek rohamát, egy sereg intervjút, meghívást filmpróba felvételre, gázsiemelést és új szerepszerződést. Zimonyi Márta mindezt két nap leforgása alatt elérte. Hogy mindezek után boldog is?! Természetesen. Ezt maga is mondja a „Délibáb” munkatársának.

— Két év óta vagyok színésznő — meséli. — Janczer Pál csepelei kántor fedezett fel, ő elvitt aztán László Géza énektanárhoz. A Színészegyesületben vizsgáztam. Miskolcra szerződtem. Aztán felleptem itt Pesten a Városi Színházban egy jótékony célú díszelőadásán, ott láttak meg a Magyar Színház vezetői. Behívtak próbaéneklésre s így kaptam aztán szerződést az „Erzsébet” című dahjátékban.

Ez tehát Pest legújabb felfedezettjének élettörténete távirati stílusban.

Zimonyi Márta az Erzsébet című darabban (Bojár felv.)

Zimonyi Márta családi körben (Mütermes foto)

A miskolei színpadon Jávor Pállal és Konráth Ilonával

Kire emlékeztet Zimonyi Márta? Egy kissé Péchy Erzsire, és egy kissé Petráss Sáriira.

— Hány éves?

Tőle még meg szabad ezt kérdezni, ő pedig bevallhatja, hogy mindössze — huszonkettő. Kis szindarabot lehetne írni arról, hogy mi minden történik meg egy fiatal színésznő körül, ha annak sikere van. Például az „Erzsébet” próbáim roppant nagy gondot okozott, hogyan helyezték el a nagy személyzetet. A Magyar Színház prózai színház, tehát öltözői szempontból nincs nagy személyzetre berendezve. A fiatal Zimonyi Mártát azonban nagy megtiszteltetés érte. Somogyi Nusi meghívta öltözőtársnak. Persze, nagy boldogság volt egy kezdő színésznőnek Somogyi Nusival egy öltözőben lenni, már ezt a körülményt is jó előjelnek kellett tekinteni. De a premier után jött csak az igazi meglepetés. Az igazgatóság hálaája jeléül a nagy sikerért Zimonyi Mártának külön öltözőt adott. Nem kell lekicsinyelni ezt a kitüntetést. Nagy szó az, ha egy kezdő színésznő külön öltözőt kap. Ez már hivatalos elismerés a színház részéről. A külön öltözővel pedig a külön öltöztető is jár. Szóval Zimonyi Mártát elismerte a közönség, a sajtó és a színház igazgatósága is.

A „Déliab” munkatársát már a külön öltözőjében fogadta Zimonyi Márta és a következőket mondotta a legutóbbi napokban történekről:

— Meghívtát kaptam a „Toprini nász” címen készülő film próbafelvételeire is a Bajusz produkcióhoz.

A „Szeptember végén”-t pedig, amit itt a színpadon énekelek el, legközelebb hanglemeze veszik. Szó van arról, hogy még egy dalomat is hanglemeze énekelem.

Zimonyi Márta minden este kap virágot. Nagyon gyakran keresik fel a neves pályatársak gratulációikkal.

Nagyon kedves eset történt az egyik estén. Egy fiatalember kopogtatott be Zimonyi Márta öltözőjébe. Gyönyörű kötésű emlékkönyvet adott át. Az emlékkönyvbe egy sereg miskolci leány és fiú írta be a nevét. Kiderült, hogy az illető fiatalember miskolci és már ottani szereplése óta tisztelője a színésznőnek. Amikor meghallotta, hogy Zimonyi Márta milyen nagy sikerrel szerepel a Magyar Színházban, elhatározta, hogy fölmegy Pestre s megnézi az új szerepben és magával hozza a miskolci fiataliság hűségnyilatkozatát — albumba kötve.

Ime még néhány adat a fiatal színésznőről. Ötször öltözködik a darabban. Nagyon szerény és egyszerű a magánéletben. Villamoson és autóbuszon jár. (Majd meglátunk néhány év múlva). Uccára nem is festi magát és szerényen öltözködik. Nincsen semmi szenvedélye. Csak minél több és minél jobb szerepeket akar.

(b. l.)

Déliab

1.

Az alábbi esetet Vendrey Ferenc, a közkedvelt Vendrey „tata” mesélte a társalgóban, régi színészemlékek felelevenítése közben.

— Akkoriban még vidéken játszottam, Mariházy Miklós társulatánál. Volt a társulatnál egy fiatal, kötekedő természetű szerelmes színész, akivel a direktor elégedetlen volt s ezért elhatározta, hogy szerződése lejártával elbocsátja. Meg is mondta ezt a színésznek:

— Holnapután lejár a szerződése. Nem újítom meg.

A színész könyörgőre fogta a dolgot. Nagyön kéri a direktort: ne szégyenítse meg ennyire a kollégái előtt. Tegye meg legalább azt, hogy holnap a törzskávéházban, mikor az egész társulat együtt van, szóljon, jöjjön be az irodába az új szerződés megbeszélésére. Akkor legalább majd azt mondhatja a kollégáknak, nem tudtak megegyezni anyagiakban s távozásra nem lesz oly kényelmetlen.

— Rendben van... — mondta Mariházy.

Másnap a kávéházban, az összes tagok előtt így szólt a színészhez:

— Maga, fiam, holnap jöjjön be az irodába. Megbeszéljük a jövő évi szerződést.

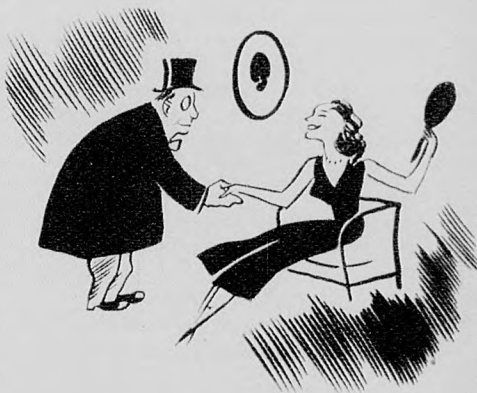

A színész csak erre várt. Gúnyos mosollyal kiáltotta:

— Ha bolond volnék! Mit gondol, itt maradok még egy évig a maga hatodrangú ripacsszínházánál?...

2.

A jó kedélyéről ismert színigazgató egyik este séta közben bevetődött a kültelki színházba és végignézte az előadást. A „műintézet” direktora persze kitörő örömmel fo-

gadta. Felyonásközben felkereste páholyában az illusztris kollégát és a következő kéréssel fordult hozzá:

— Nagyon lekötölezne, ha most bejönne velem az öltözőbe és gratulálna a primadonának. Hadd legyen szegénykének jó napja.

A direktor vállat vont és teljesítette kollégája kérését. Gratulált a művésznőnek. Annál nagyobb volt meglepetése, mikor másnap beállított irodájába a kis színész:

— A szerződést aláírni jöttem, direktor úr.

— Miféle szerződést?

— Hát nem szerződött? Hiszen gratulált nekem?

— Az igaz — mondta a direktor, — de azt hittem — születésnapja van...

3.

A művészkávéház törzsasztalánál a megélhetési viszonyokról beszélgetnek az egybegyűltek. Nehéz a színészsors! — állapítják meg valamennyien — különösen mostanában, mióta a gázsikat nagyrészt leszállították.

— Nincs igazatok! — mondja valaki. — A polgári pályákhoz mérten nekünk határozottan jó dolgunk van. Akárhány példát mondhatok.

— Halljuk!

— Itt van például Magda kolléganőnk, aki pedig nem túlságosan tehetséges színésznő. Mindössze huszonkét éves és máris egy miniszteri titkár fizetését kapja.

Mire Maklár Zoltán ártatlan arccal:

— És miből él a miniszteri titkár?...

22

4.

Ezt a kedélyes kis esetet az ismert íróról mesélik, aki tudvalevőleg nem szenved hiányt — adósságokban. Ahogy a kőkor-szakbeli éle mondja: csak egy cégnek tartozik: Fűnek és Fának. Nos, ezt a kítűnő író a közelmúltban felkereste az egyik vidéki város irodalmi társaságának elnöke és meghívta őt városukba, vendégségbe.

— Kedves Mester — mondta a helyi nagyság, — boldogok leszünk, ha városunkban tisztelhetjük önt! Maradjon nálunk, ameddig csak jól esik. A polgármester azt üzeni, hogy külön lakosztályt bocsát az ön rendelkezésére. Pompásan élhet és nem kerül egy fillérébe sem...

Az író vállat vont és fejedelmi göggel így szólt:

— Arra nincs szükségem. Én tudok tartozni.

5.

Az egyik legutóbbi futballmérkőzésen a sportbarát tenorista is megjelent egyik

barátja társaságában. Szünét közben a mostoha színházi és zenei viszonyokat csepülték mindketten. Ekkor közeledett feléjük a tribün vízárús embere és harsányan kiáltozta:

— Friss vizet tessék!

Az énekes az előbbi beszélgetés folytatásaképpen rámutatott az árusra és így szólt:

— Látod, öregem, inkább lennék ilyen vízesember, mint tenorista.

Az árus meghallotta a megjegyzést és önérzetesen odaszólt:

— Hang kell ahhoz, uram!...

Déliabál

Emlék

Írta: NAGY LAJOS

Ez a kis eset gyerekkori emléke egy asszonynak. Talán ma is megtörténhetne de jelentéktelen részletei s kedélyi tartalma inkább az elmúlt negyven év előtti világot tükrözik.

A család tönkrement. Ez akkor nem volt oly végzetes sors, mint mostanában. Aki tönkrement, az új életet kezdehetett. Egy kis szerencse, egy kis ügyesség kellett csak hozzá, hogy újra boldoguljon. Az apának föl kellett adnia az üzletét s abból nem maradt semmije, csak adóssága. A vidéki városban, ahol addig laktak, hamarjában nem kínálkozott keresetre mód, de meg nem is akartak szegényül ott maradni, apa és anya, tehát, szóval akiknek szavuk volt a családban, elhatározták, hogy felköltöznek Pestre, mindenestől, a hét gyerekekkel együtt.

A gyerekek... Hát róluk csak azt lehet mondani, hogy örültek a tönkremenésnek. Először is nem tudták, hogy mi az. Ujszerű, mulatságos kalandnak képzelték. Másodszor azt hitték, bármily furesán hangzik is ez, hogy nagyobb urak lesznek: szegény gyerekek lesznek és a szüleik nem parancsolnak nekik úgy, mint eddig. De különösen örültek Pestnek. Holmi tündérvásárnak képzelték el, ahol az emberek élete, felnötteké és gyerekeké egyaránt, csupa fény, pompa és mulatság.

A költözködésre Zsiga bácsi, a család gazdagja adott pénzt. Egészen természetes volt ez negyven év előtt. A bútorok egy részét eladták, mert hát tönkrement embernek nem is való nagy lakás. Majd egy kis

oduban, két-szoba-konyhában húzódnak meg. Apa, anya, hét gyerek, elférnek valahogy, cselédet sem tarthatnak. Ha már majd fönn lesznek — ezt így hallották tervezgetni a gyerekek, — apa majd néz valami kereset után: ha egy kis tőke kell a kezdehez, Zsiga bácsira megint számíthatnak. Zsiga bácsi az anya bátyja, gazdag, nem hagyja el őket. A gyerekek ezt szinte nevetésgélesen természetesnek találták. Testvér a testvérnek kell hogy adjon, a gyerekek eszejárása szerint, hiszen még az idegennek is adunk, ha nekünk van.

Az apán nem látszott semmi bánat, csak még szótlanabb volt, mint máskor. Az anya kimutatta a rosszkedvét. Sokat pörölt a gyerekekkel, néha meg is verte őket. A gyerekeknek az egész tönkremenésben ez az egy fájt, nem a verés, hanem anya rosszkedve.

Az anya előre felutazott Pestre, rokonoknál szállt meg s járta a várost, lakást keresett. Hamarosan írta, hogy van már lakás a Józsefvárosban, Mátyás tér tíz számú házában, harmadik emeleten. A gyerekek ennek is megörültek. Józsefváros, Mátyás tér, mindez tetszett nekik, de különösen tetszett a harmadik emelet. A legkisebb gyerek, a hétéves Boris, egész mámoros lett arra a gondolatra, hogy a lapos vidék után oly magasan, harmadik emeleten laknak majd. Nem nyavalyás földszinten, ahol csak ki és bemegy az ember az ajtón, hanem harmadik emeleten, ott lakni olyan, mint... mint magasan trónolni. A királyok biztosan igen

magas házak legfelsőbb emeletén laknak.

Nyar vége felé érkezett meg a család Budapestre. Néhány bútordarabot vasúton szállítottak, néhányat itt vettek ócskán, úgy ahogy berendezkedtek. A gyerekeknek ez is jobb volt így, mert nem kellett a bútorokra vigyázniok. A várost mind a heten, kisebbek és nagyobbacsók, ámulva bámulták. De nem csupa örömmel. Volt benne valami félelmetes. Aki magára marad, az itt örökre elvész. Oda lett a régi szabadságuk is. Valósággal elárastották őket tilalmakkal: ezt nem lehet, azt nem szabad. Az uccán egyedül elsatangolni persze hogy nem szabad. De lármázni sem szabad, futkározni sem. Vigyázni kell a villamosra, a járdán kell menni. Van házmester, akitől ajánlatos félni, van rendőr. És jaj, micsoda emberrengeteg! Minden ember ismeretlen. Nem köszönnek egymásnak, nem törődnek egymással.

Boriska minduntalan kisomfordált a folyosóra s homlokát a hideg vasrácsához szorítva lenézett a mélybe. Így élvezte a magasságot. Azután lement a lépcsőn, fölment a lépcsőn, ezt az utat tízszer is megtette napjában. A házból egyedül kimennie azonban nem volt szabad. Ezt anya, apa szigorúan megtiltották s ha megkísérli a tilalom megszegését, a testvérei bizonyára elárulták volna. Talán azért is alig várta a szeptembert, hogy megkezdődjék a tanítás — ahogy Boriska mondta, — az iskola. Az iskola épületét már megmutatta anya, messze van tőlük, legalább tíz háznyi távolságra, egy kis uccában, mely a Mátyás térről nyílik... Az első nap az anya elkísérte Boriskát az iskola kapujáig, útközben szüntelenül magyarázta a kislánynak, hogyan kell majd hazajönnie. Ahogy az iskolából kilép, rögtön a tér felé megy, egyenesen a térig, ott balra fordul s a negyedik ház az, ahol ők laknak, negyedik ház, Mátyás tér tíz. Hiszen tudsz te olvasni, kislányom — így szólt az oktatás. Még egyéb tanácsok is következtek: el ne báméskodj, ne állj szóba senkivel, a járdáról ne hogy lelépj, mert elüthet a kocsis, szóval vigyázz magadra, hisz okos kislány vagy. Így.

Boriska unottan hallgatta mindezt. Jó, jó, tud ő már mindent, nem olyan pocok ő, akit félni kell... Az iskola... hát az első napon semmi érdekes nem történt az iskolában. Felolvasták a névsort, elhelyezték őket a padokban, kérdezősködtek, hogy kinek mik a szülei, hol laknak — tíz órakor már mehettek haza. Boriska vígan, öntudatosan vágott neki az útnak. Hogyne, hiszen az iskolában már első nap sikert aratott, megnevette a tanító nénit, akinek arra

a kérdésére, hogy mi az apja foglalkozása, azt felelte: tönkremenésben dolgozik.

Egy tekintet az iskolától a tér felé, arra kell elindulnia, a térnél befordul s már otthon is van. Igen ám, de elbáméskodott. Nézett mindent, házakat, boltokat, embe-
reket, leginkább gyerekeket, de legesleg-
inkább a lovakat. Azután semmit sem nézett, csak két nagy lovat. Két nagy ló húzott egy kocsit, de akkora lovak, hogy olyankor még sohasem látott. Ment a járdán mindig párhuzamosan a lovakkal s le nem tudta venni róluk a szemét. Csodálta a nagy testüket, nehéz járásukat s hallgatta, ahogy patáikkal ütemesen csapkodják az ucca követ... A térre fordultak a lovak, Boriska ment velük, mintegy megbűvölten, a lovak mentek... mentek, elhagyták a teret. Boriska megállt. A téren túl menni nem szabad, de nem is ajánlatos. Egyideig még nézett a lovak után, azok nemsokára eltűntek, no most már haza kell menni. Haza... de jaj, melyik is az a ház? A tér olyan furesca, óriási. A házak mind egyformák. Sehogy sem tudott Boriska eligazodni. Kicsit meghökkent. Mátyás tér tíz. Csak kutatta a számokat, de annyi volt mindenütt a név, szám, mindenféle felirat, hogy nem látott semmit. Riadtan kezdett sietni. Kétségbeesett, ment, ment, majd futni kezdett. Talán ötször is körülfutotta már a teret. Egyik ház, egyik kapu sem volt neki ismerős. Megállt. Elöntötte a rémület. Jaj, elveszett, talán soha, de soha nem kerül már haza. És csupa idegen ember, nincs közöttük apa, anya, Zsiga bácsi, senki, mind sietnek, nem néznek rá... És ő éhes. Eszébe sem jutott, hogy a táskájában ott a tízóráira hozott zsemlye. Ő éhes, talán éhen is vész, itt az idegenben, ebben a szörnyű, rettenetes nagy városban.

Elkezdett keservesen sírni. Állt a járda szélén, bámult bele a nagy gonosz térbe, mögötte egy égig meredő idegen ház és ő sírt hangosan, a könnyei végigfolytak az arcán, le sem törülte azokat.

Egy asszony lépett hozzá:

— Miért sírsz, kislányom?

Az asszony meg is simogatta a fejét.

— Mert nem ta-lá-lok ha-za — bögte Boriska.

— Nem? No majd én hazavezetlek, csak ne sírj. Hol laktok?

— Mátyás tér ti-hi-hi-tízben.

Az asszony fölnezt a kapura, mely előtt Boriska állt és sírt és elkezdett nevetni. De úgy nevetett, hogy neki is megeredtek a könnyei. A nevetéstől alig tudta kimon-dani:

— Akkor itt laktok. Ez a Mátyás tér ti-hi-hi-híz.

ozásá,

, arra
már
dott.
mbe-
esleg-
ezett,
ízott
ano-
rdán
nem
a a
atta,
k az
vak,
lten,
k a
enni
deig
kara
nni.
tér
for-
dni.
Csak
min-
ogy
tni.
utni
már
vott
let.
erül
köz-
iet-
ébe
ára
ész,
tes

gte
ak
ött
ni.
ek
n-
ér

Pereg a film

(Paramount foto)

Hollywoodban

a némafilmek idején zenével „hozták hangulatba” a filmszínészeket. Fontos jelenetek forgatásához kitűnő zenészeket szerződtettek. A hangosfilmeknél a zenét az illat pótolja. A nagy stúdiók kellékeseinek már évek óta kötelességük megérdeklődni a női főszereplőtől, hogy mi a kedvenc illata, hogy aztán a felvétel idején az egész „set”-et, vagyis a stúdiónak bedíszlezzel részét ezzel az illattal permetezzék be.

A sztárok legjobban Oscar Laut, a Metro főkellékesét szeretik, aki valóságos művésze az illatok keverésének és különböző parfümök szétfújtatásával kitűnően tudja aláfesteni az egyes jelenetek hangulatát.

Marlene Dietrich illatkortya

Laut összeállította a sztárok kedvenc parfümjének listáját, egész sereg francia és amerikai illatkreáció szerepel ezen a listán, Clau-

dette Colbert kedvenc parfümjének neve a „Szenvedély órája”. Carole Lombard az „Indiscreet” nevű illatkreációt imádja, Olympe Bradna szerint a világ legjobb parfümjé „My sin”. Greta Garbót idegesíti, ha a stúdióban erős parfümíllat van, Marlene Dietrich nem árulja el a parfümjé nevét, de mindenkét megkínál belőle egy-egy „illatkorttyal”.

Az illatzongora

Oscar Lau most „illatzongorán” dolgozik. Egy olyan műszert akar készíteni, amely billentyűk lenyomásával a legfontosabb 42 illatot tudja szétfújtatni és összekeverni a levegővel. Ezzel az illatzongorával egész illat-költeményeket, illatszímfóniákat akar lejátszani. Lau reméli, hogyha találmányát tökéletesíteni tudja, a világ nagy mozijaiban is fel fognak állítani illatorgonákat. Óriási jelentősége volna — mondja, — ha a közönséget nemcsak a tökéletes színesfilm és a remek zenei kísérel befolyásolja, hanem még a különböző illatok is ostromolják a közönség idegeit. A szemem és a fülöm kívül így az orrom is fel lehet használni majd arra, hogy a közön-

Nelson Eddy és a tíz legszebb hollywoodi nő a filmgvár udvarán

ség teljesen a film hatása alá kerüljön, hogy az a hangulat, amit a rendező el akar érni, egészen lebilincselje a mozilátogatókat.

Az öt érzékszerv filmje

Az egyik amerikai lap megjegyzi, hogy az ötletet még tovább lehetne fejleszteni olyanképpen, hogy a néző valamennyi érzékszervét bekapcsolják az előadás élvezésébe. A filmpaloták minden egyes fotójére kis bonboniért kellene baloldatra szerelni, és ebben különböző bonbon-kreációk lennének, ezeket úgy állítanák össze,

hogy megfelelő hangulatba hozzák a fogyasztót. A jobb karjára viszont egy kis „tapintó korongot” kellene szerelni, s ezen a korongon tartaná a néző a jobbkezét. A korongon a néző tenyere alatt különböző selymes, bársonyos vagy más anyagok hullámanának és így még a tapintás is hozzájárulna ahhoz a kellemes hatáshoz, amit a színes, hangosfilm, az illatos mozi és az angyaltűz bonbon mártamányis elért. Ez volna az öt érzék mozija, s ha ez megvalósulna, akkor a színházak csakugyan becsukhatnák kapuikat.

Szörényi Éva és Szabó Sándor a „Pusztai királykisasszony” című nagysikerű új magyar filmben

Ax örök Tarzan visszatér

Hermann Brix a „Tarzan a rettenetes” című filmben

E. R. Burroughs, a Tarzan-legenda világ-hírű írója több mint ötven teljesen különálló és önmagában is izgalmas regényben írta meg az ósrengetegbe került fehér fiúcska felnövekedésének és férfikorának történetét. Sok Tarzan-filmet láttunk már, de az örök „saga” e legújabb változata talán legjobban közelíti meg az író elképzelését. A guatemalai trópusi dzsungel észült légkörében Tarzan életének egyik legizgalmasabb fejezete perreg le. Az örök Tarzan ez esetben „Tarzan, a rettenetes” címet kapja. Tarzan: a férfias Hermann Brix s partnere a kitűnő Ula Holt.

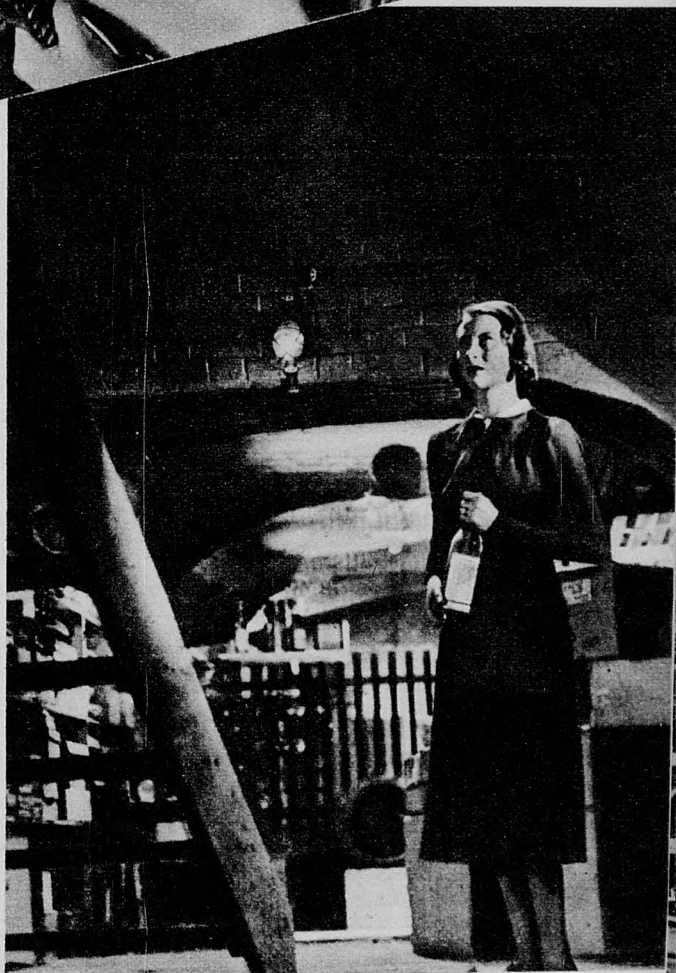
Annakidején az amerikai sajtó több ízben is beszámolt a guatemalai filmexpedíció kalandjairól. Színészek, rendező, operatőr, technikai segédszemélyzet szüntelen életveszélyben forgott a döbbenetes felvételek készítése közben. A filmexpedíció egyik tagja, a rendező második asszisztense könyvet írt a „Tarzan a rettenetes” forgatásának guatemalai részleteiről. A könyvből kiderült, hogy Hermann Brix nemcsak a filmben, hanem az életben is hős. A filmtársaság több tagjának az életét mentette meg a dzsungelben.

Déliabál

Két kép a **Ködös utak**-ból. A furcsa, mongolosarcú és sejtelmes szemű lány : a legújabb francia sztár, Michéle Morgan. Charles Boyer fedezte fel s közös filmjük nagy siker volt. Michéle Morgan új filmje a francia filmművészet egyik legjobban sikerült alkotása. A feszültség, az egzotikus emberi hangulat, a film szuggesztív légköre túltesz a legtöbb eddigi nagy sikereken. A „Ködös utak”-at a *velencei filmversenyen első díjjal tüntették ki*. Az első díjat megérdemli úgy a nyugtalanítóan tehetséges Michéle Morgan, Carné, a remek rendező és Jean Gabin, a férfifőszereplő, akinek oroszlánrésze van abban, hogy a „Ködös utak” sokáig emlékezetes marad azok körében, akik a filmet magasabbrendű művészetnek tartják.

Délbáb

[CONTINUED FROM PAGE 37]

body where—for a half an hour, perhaps two or three. He returned with a Well, where? Everybody jumped. He never carried cigarettes. He was a smoker. Instead of calling out, "Give me a pack of cigarettes," he would say, "I want a pack in hand." Griffith, in over the assortment of cigarettes he wanted. Then there was a hurry with matches. It was a great one to have Griffith light your cigarette.

He shipped him as if he had been "led him 'Boss' and once I heard Eugene B...

think that "in England" is a perfect picture of the... Griffith's... some drive (Lord... and emotion upon the screen... and also let his love for vulgarity and home play run rampant... Griffith... best.

On another stage Dorothy Gish (she was a black wig then—remember?) made edies. They called this "the pep cor... Elmer Clifton, who was later to direct to the Sea in Ships," directed her, and Barthelmess who was, so...

Dr Croninné, a „Réz-tábla a kapu alatt” írójának felesége legutóbb egy interjúban elmondotta, hogy férjét a glasgowi orvosegyetemen ismerte meg. Mind a ketten orvostanhallgatók voltak. Orvosi működésüket egy kis bányászfaluban kezdték. Ót éven keresztül dolgoztak úgy, mint az igavonó barmok, vagy mint ahogy a „Réz-tábla” film első felében a fiatal orvos dolgozik. Cronin belebetegedett a sok munkába, lábadozás közben írta első regényét s ma már nem csak Anglia, de a világ egyik leghíresebb és leg többet kereső írója. Három fia van: Vincent, Patrick és Andrew.

*
Mryna Loy: amit a férfiak nem szeretnek. „A férfiak nem szeretik, ha a fogadra rúzs kerül; ha vendéglőben az abrosz alatt hirtelen eszedbe jut, hogy a körmöd tisztítani kell; ha bármilyen olyat viselsz, ami ideoda leng és lóg, mint például a csunya fülbevaló; ha minduntalan félrángatod a szemöldököd és a homlokod ráncolod; ha ok nélkül remegteted a szempilládat, ha ruhád vagy toaletted hátul tele van hajjal; ha cigarettahamudat össze-vissza szórd, rendszerint a férfiak nadrágjára; s végül, ha

örökösen a hajadat babrálod.”

*
Külügyi szakemberek és történészek nem nagyon tudják, hogy Hollywoodban minden filmgyárban több kartársuk húz igen magas fizetést. Minden film készítésénél szerepel egy külügyi szakértő és egy történész. Az előbbi arra vigyáz, hogy a filmből ne legyen nemzetközi bonyodalom, vagy nagy kártérítési per, az utóbbi viszont a történelmi hűségért harcol. Amikor a Metro a Rasputin filmet készítette, még nem volt külügyi szakember a gyárban s a film miatt Juszupov herceg, aki a film szerint Rasputint megölte, hatalmas összegű pert indított a gyár ellen. Nyert. Azóta van külügyi szakember.

*
Francis Dee szépségtanácsa: „Ha sokáig voltál fenn éjjel, szemed karikás, szemhéjad ideges és kissé petyhüdt, ép úgy, mint a könnyárkaid: reggel a kis szemmosogatócsészébe eressz forró vizet, pislogj bele, aztán eressz jéghideg vizet, ebben öblítsd és ezt addig ismételd, míg mindkét szemed nem kapott legalább három forró és három hideg fürdőt. Szemhéjad, a könnyárkok és maga a szem újra friss lesz és fiatal.”

Igen nehéz mesterség a filmgyártás: Japán nem engedi be az olyan filmeket, amelyeken sokat eszokolóznak és shorts vagy táncruhás görbők szerepelnek. Mexikóban tilosak a templomi jelenetek, Olaszországban népszerűtlenek azok a filmek, amelyben sok spagettit esznek, Hollandia nem ereszi be azokat a mozarabokat, amelyekben a betörő, gengszter, panamista, vagy szívtelen intrikus holland hangzású nevet visel.

*
Amerikában és már Angliában is bemutatják Gary Cooper legújabb filmjét, amelynek címe: „A cowboy és a társasági hölgy.” Gary Cooper-ről minden jól készült filmlátogató tudja már: montanai cowboy volt, aki feleségül vett egy newyorki felső négyszázhoz tartozó hölgyet. A film szintén montanai cowboyról szól és a hölgy, akit elvesz, véletlenül szintén a newyorki felső négyszáz tagja. Gary Cooper tehát önmagát alakítja e filmen. Felesége Merle Oberon a filmen.

*
Viktor de Kowa, a Tobis ismert sztárja, több hónapos utazást tett. Tanulmányútja Dél-Amerikába is elvezetett. Manitou városában megszólított egy indián kölyköt, aki egy autót körül lebzsel: „Na, kis rézbőrű barátom, ez aztán ördögjárómú, mi? Ilyen csodaköcsi ritkán jár nálatok.”

„Ez csodaköcsi” vonogatta a vállát megvetően a kisfiú. „Ez egy közönséges hathengeres 1935-ös típusú német Opel-tragacs...”

Délibáb

rség
pán
yan
so-
hor-
gör-
ikó-
omi
zág-
zok
sok
dol-
be
kat,
örö,
sta,
kus
vet

már
ták
abb
ne :
ág-
er-
ült
ir :
olt,
egy
áz-
A
nai
gy,
in-
gy-
er
ja
le

a
ja,
st
ja
e-
á-
gy
a,
ez
i?
an
”
g-
y
e-
é-

A „Párisi nászút”, Gaál Franka második nagy amerikai filmsikere, partnere a esodáshangú Bing Crosby. Játssza : Citty, Cashno
(Paramount film)

**Kirsten
Helberg**

**Röck
Marika**

AZ UFA SZTÁRJAI

**Gusti Huber
és Viktor de Kowa**

**Hansi Knotecik
és Johannes Hesters**

RÉZTÁBLA A KAPU ALATT

A. J. Cronin regényének filmváltozata.
Copyright by: Metro—Goldwyn—Mayer

Negyedik közlemény

A beteg barátnöje majdnem felsikoltott ijedtében, de mikor látta, hogy a két pofon valóban magához térítette az ájultat, felnevetett.

— Maga egy varázsló, doktor úr — mondotta nevetve.

— Boesánat, nem tehettem másként — felelte udvariasan Andrew. — Néha csak ilyen különös és szokatlan gyógymóddal ér el eredményt az ember.

E nap híres eseménye óta a Lauriel-áruház állandó orvosának tekintette Andrew Mansont és ez a névtelen kinevezés nagyot lendített a szegény, sokat szenvedetti szerény orvos sorsán.

A Lauriel-áruházban történt különös események dr. Manson karrierjének elindulását, de Andrew és Krisztina boldogságának végét jelentették.

Miss Le Roynak, úgylátszik, tetszett a pofonkúra, mert e naptól kezdve Andrewnek minden nap kellett látogatnia Miss Le Royt a lakásán és egyik ilyen látogatás után váratlanul megkapta Miss Le Roy háziorvosi kinevezését.

Ez a kinevezés szinte egyik percről a másikra divatba hozta Manson doktort a pénzarisztokrácia köreiben. A dúsgazdag londoni gyárosoknak határozottan tetszett a lelkes, de kissé darabos modorú fiatal orvos. Felkapták, hatalmas ívben lendítették előre pályáján és természetesen ezzel véget is értek a néhány shillinges kényszerrendelések.

Andrewhez most már csengve gurultak a dollárok. Manson doktor a váratlan meggazdagodás örömeinek hevületében természetesen észre sem vette, hogy koronkint ő is éppen olyan kuruzslója lett pályájának, mint amilyenek ő még nem is olyan régen Freddie Hamptont és Mr Charles Ivoryt tartotta.

Andrewet elkábította a pénz dübörgése. Minden reggel új meg új lendülettel vetette magát az arany után. Leiki szemei előtt már nem a betegek sorsa, hanem a csillogó dollárhegyek lebegtek és mintha teljesen ki-mosódtak volna belőle a benley-i és aberalaw-i nehéz esztendők küzdelmes emlékei, már nem érdekelte semmi más, csak a pénz és Miss Le Roy.

Krisztina, aki London nagy lélekölő málmában is megőrizte egyéniségének tisztaságát és aki London nagy átalakító kohójában is a benley-i szolid virág maradt, kétségbeesetten látta férje — szerinte — drámai átalakulását.

Amikor ök összekötötték életüket, két shillingnek is örülni tudtak és még jól emlékezett arra a boldogságra, amely akkor simogatta végig őket, amikor az első páciens becsengetett hozzájuk a londoni rendelőbe.

És mi a helyzet most? Andrew teljesen elhanyagolja rendelőjét, már egyáltalán nem

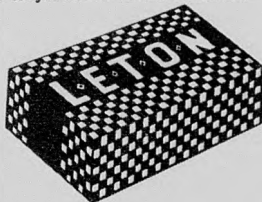
A nők nem értik — De a férfiak tudják...

A legtöbb nő érthetetlennek találja azt, hogy némely nőhöz miért vonzódnak jobban a férfiak. Miért néznek erre a nőre fokozottabb érdeklődéssel, mint a többire?

A férfiak csendes mosolyognak. Ők tudják... Az a nő, akinek arcbőre hibátlan, tiszta, bársonyos és főleg hamvasan fiatalos, az tudja igazán magára irányítani a férfiak figyelmét.

A LETON krémes szappan az arcbőrnek egyszerű módon a fiataloságot és szépséget adja. Kövesse figyelemmel az alábbi utasítást és már az első nap mulva örömmel fogja tapasztalni, mennyire szépül az arcbőre.

Szükségtelen össze-vissza kengetni az arcot. NEM kellene házi pakkolások és egyéb kiábrándítóan ható pepecselések. Este egyszerűen megmossa arcát és nyakát a Leton-szappan krémes habjával. Rajta hagyja az arcbőrnek oly jótékony habot néhány másodpercig, azután leöblíti először meleg, utána rögtön hideg vízzel. Ennyi az egész. Reggelre kelve bámulatosan üde és fiatalos arc fog a tükörből visszamosolyogni. A Leton-szappan krémszerű fehér, diszkrétén illatos. Tiszta. Az arcbőrnek azt adja, amire annak tényleg szüksége van. Kedvesen fiatalossá, bársonyossá varázsolja az arcot. Ezáltal egész egyéniségét bájossá és vonzóvá teszi.

KRÉMES SZAPPAN a nők százazreit tette boldoggá. Kezdje el még ma ezt a módszert. A szépség és a vele járó előnyök új korszaka nyílik meg az Ön részére is.

1 darab LETON-szappan ára 96 fillér,
Beszerezhető mindenütt és a főraktárban:
HUNNIA gyógyszertár, Erzsébet-körút 56.

Délibáb

Rosalinde Russel (Krisztina) (Metro foto)

törődik a környék szegénysorsú betegeivel, hanem csak nagypénzű paciensei után futkos.

Andrewnek Miss Le Roy iránt érzett vonzalmáról természetesen semmit sem tudott, de titokban, lelke legmélyén valahogy mégis megérezte, hogy férje nemcsak szegényebb betegeivel, hanem vele szemben is megváltozott. Már nem volt oly kedves és türelmes, mint azelőtt. Ha hazajött, bezárkózott szobájába, ingerlékenyen felelt, ha szólt hozzá és türelmetlen lett felesége minden kívánságával, kérésével szemben.

Súlyos és nehéz napok voltak ezek Krisztina életében, aki jól látta, hogy áldozza fel férje tudományos karrierjét a pénz kedvéért. És Andrew egy napon autót vásárolt.

— Már nem győzöm másként a munkát — mondotta kicsit zavartan Krisztinának, amikor először állt meg kocsijával a ház előtt. És e naptól kezdve még ritkábban találkoztak, mint azelőtt.

Andrewt körülvették és lefoglalták új orvosbarátai, akik betegeket reméltek tőle, sőt Freddie Hampton arra is rábeszélte, hogy hagyja ott ósdi rendelőjét és a Cityben rendezzen be magának új rendelőt.

Krisztina érezte, hogyan távolítják el tőle napról-napra férjét és nem tudott többé védekezni az elszakadás ellen.

Néha, keserű, szomorú, magános estéken már a halálra gondolt. Arra, hogy jobb volna itthagyni mindent és elmenni örökre. De ehhez nem volt ereje.

Egy napon azután váratlan látogatót kapott. Denny érkezett meg, a henley-i jóbarát.

Krisztina keserűen panaszkolta el csalódását Dennynek és ennek hatása alatt Denny még aznap este megpróbált lelkére beszélni Andrewnek.

— Feláldoztad a tudományt a pénzért — mondta kis megvetéssel Denny. — Úgy látszik, elfelejtetted már azokat a szerencsétleneket, akik tárnák mélyén és kohók forróságában dolgoznak és akiket lassankint el-sorvaszt ez a munka. Úgy látszik, elfelejtetted henley-i és aberlaw-i hűséges embereidet, akik mind hitték és remélték, hogy a te tudományos kutatásodnak eredménye fogja meggyógyítani őket...

Andrew megrendülve halgatta barátját. Felvillant benne egy pillanatra a pénz céltalanságának gondolata. A küzdelmek hiábavalósága és megjelentek lelkeszemei előtt Benley szomorú betegei is.

Néhány nappal később döntő esemény rendítette meg Andrewet.

Ajánlatára egyik betege Mr Charles Ivoryval operáltatta meg magát. A beteg belehalt az operációjába. Andrew tökéletesen tisztában volt, hogy a bekövetkezett halálnak kizárólag az ő nagyratartott Ivory barátja az oka.

Most, ebben a pillanatban tisztán látta és érezte, hogy ő is ide zúlik lassan, vad pénz-hajszájában, a tudatlan orvosok tömegében, ha nem változtat életén. És drámai valóságában elevenedett fel benne az a kétségbeesett bünsorozat, amelynek a tudatlanság az oka.

Nem... ő nem akar tudatlan orvosa lenni ennek a megmentőjére váró társadalomnak... ő nem akar szépigéretű emberéleteket kettévágni a sarlatánság tehetetlenségében... Nem... ezt nem szabad és nem lehet... Elrohant Dennyhez.

— Denny — mondta lihegve az izgalomtól, — megundorodtam Londontól, London pénztől és milliomosaitól... Újra dolgozni akarok... tisztességesen és becsületesen, ahogy egy rendes orvosnak dolgoznia kell. Segíts nekem... gyere... menjünk el együtt Amerikába... vagy a világnak olyan eldugott zugába, ahol szükség van még tisztességes emberekre.

És így határozták el, hogy együtt hagyják el Londont.

Andrew nem ment el többet Miss Le Royhoz, hiába hívták és nem ment el többet előkelő City-beli rendelőjébe sem... Szinte egyik napról a másikra tépte ki magát gazdag praxisából... újra csak szegény betegeivel törődött.

És új életében megtalálta nyugalma és ismét megtalálta az utat Krisztina szívéhez, akivel együtt lázasan készült a nagy útra... Amerikába.

(Vége)

Délibáb

A fogakat
hófehérré
varázsolja

Óriás
tubus
P.....1.

Délibáb

Aranyvirág

— Vizsgaelőadás —

Nagyon sokat jelent a színésznövendékek életében a vizsgaelőadás. El sem lehet képzelni, milyen lámpaláz, izgalom előzi meg azt a pillanatot, amikor a jövő színésznövendéke először találkozik a közönséggel. Sőt, először találkozik a kritikusokkal is, akik persze ilyenkor nemigen mártják méregbe a tollukat. De a vizsgázó növendék még szerződést is kaphat egy vizsgaelőadásán, ahol a közönség soraiban helyet foglalnak a színházigazgatók és ügynökök. Az egyesületi iskola növendékei Huszka Jenő kis operettjében, az Aranyvirágban vizsgáztak nagy sikerrel. Mindnyájan igen jól szerepeltek, a két főszereplő pedig, Takács Margit és Sütő István szép hangjukkal és pompás játékkal máris kész színészeknek bizonyultak.

A két
főszereplő,
Takács Margit
(Aranyvirág)
Sütő István
(Beppó)

Császár György, Takács Margit, Kollár Béla, Rába István, Nemes Márta, Gábor Adrienn,
Keresztessy Zsuzsa

A többmázsás primadonna és a négylábú táncoskomikus

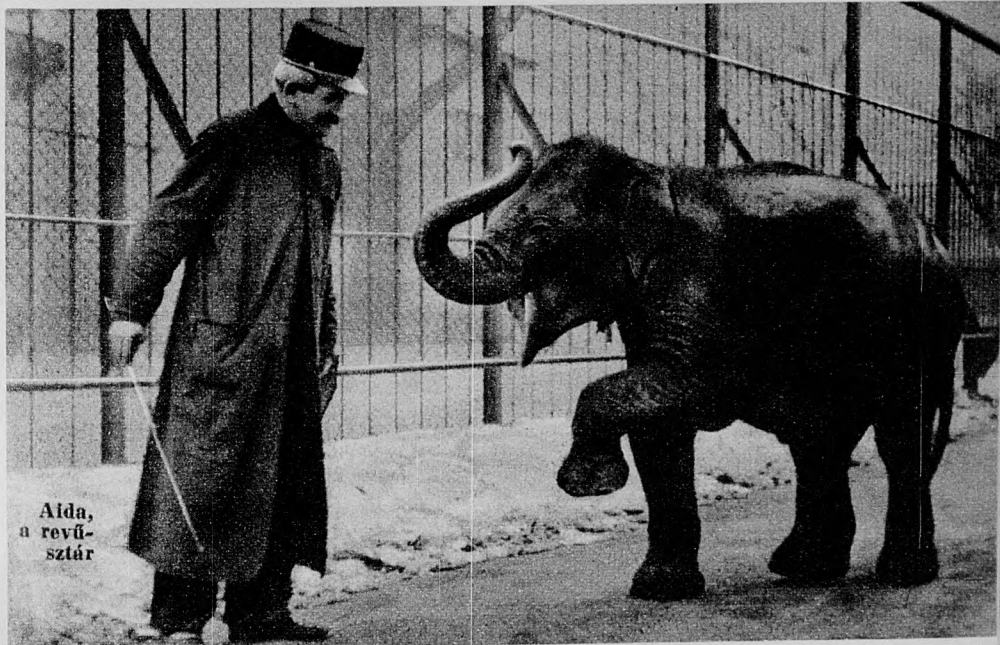
hinni, hogy ezek az „idomított művészek” kevesebb gondot okoznak, mint az igazi művészek. Az állatszáróknak is megvannak a maguk szeszélyei, rossz hangulatai, személyi kívánságai, akárcsak a valódi sztároknak. De ugyanúgy megvannak a jóhangulatai, ötletei, kedveskedései is.

A hótakaróval fedett Állatkert jól fűtött ketreceinél felkerestünk néhány népszerű „művészt”, hogy beszámoljunk arról, hogyan élnek a közönség nyári kedvencei télen. Aidát, a kis elefántot látogattuk meg. Ő a

revűsztár.

Az állatok világának is megvannak a művészei, bűvészei, artistái, zsonglőrei és revűsztárjai. Szerke az öt világrészen kis, faluzó vándorcirkuszok és hatalmas világvárosi varieték színpadán naponta ezrek és ezrek tapsolnak a csodálatos mutatványokat végző négylábú művészeknek. Az állatidomítás ma már olyan fejlett, hogy az értelmes állatok nem egyszer egész kis jeleneteket, színdarabokat játszanak el eredeti jelmezben. Kár lenne azt

Egyik pesti bárban lép fel éjszakánként már hónapok óta. Óriási sikere van. A parketten, ahol világhírű táncművészek ejtették eddig bámulatba a közönséget, most ő az ünnepe. Nem karcsú, nem végez szélesebb forgásokat és nem csinál szemkápráztató ugrásokat. Csak kedves lomhasággal ide-oda hajlong, mintha üdvözlőné a közönséget és a zene ütemeire hol jobb, hol bal első lábát emeli fel Ennyiből áll az egész száma. Utána tombolva tör fel a tetszés tapsvihara. Aida pedig pár perccel később már ápolója kíséretében béké-

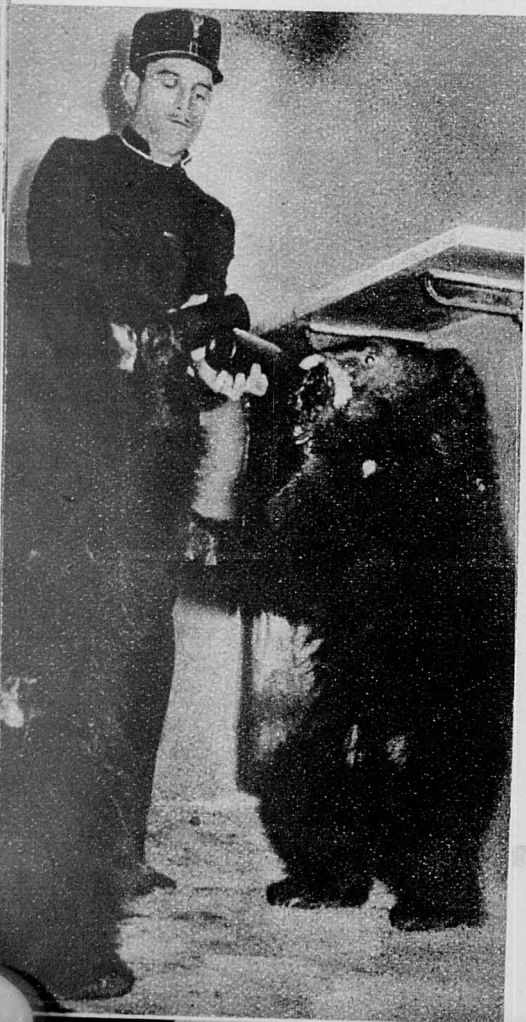
Aida,
a revű-
sztár

sen cammog végig az Andrássy úton a Liget felé. Nemrég történt, hogy a száma végeztével, mikor ápolója a kijárat felé igazította e célra kitűnően alkalmas pálcájával, a több mázsás revűsztárnak nem akaródzott elhagyni a mulatót. Ott állt rendületlenül, értelmes szemével érdeklődve nézte a parkettet. Kíváncsi volt a „kollégáira”. Néhány percig figyelmesen nézte a műsort, aztán megcsóválta ormányát és saját jószántából megindult a kijárat felé. Uglátszik nem bírta nézni, hogy másnak is szerepe van. Igazi revűsztár.

Szerepel minden éjjel az Állatkert egy másik, a szó legszorosabb értelmében dédelgetett kedvence, a kismajom. Ha színházi elnevezést alkalmaznánk rá, akkor a legjobban

a szubrett

felelne meg neki. Kedves, fürgé, ötletes, mozgékony lény. Míg „revűsztár” kollégája naponta gyalog bailag az Állatkertből a lokálig, majd onnan haza, addig a szubrett erre már

nem kapható. Ő igényesebb. Taxin viszik és hozzák. A szerződése is így szól. Taxi jár neki. A kocsiiban egyébként gondosan bebugyolálva helyezkedik el. Hajlamos a meghülésre. Félti is magát. A kis elefánttal nagyon jóban van. A valódi színészek között kevés együtt szereplő primadonna és szubrett fér meg olyan békésen egy színpadon, mint ők ketten. — Hja — mondhatják most az igazi primadonnák és szubrettek, — könnyű nekik, ők nem pályáznak egymás kenyérére, hiszen a majomcsemege nem felel meg az elefántbébinek és amit a kis elefánt szeret, azt kevés majom hajlandó megenni. Szóval közöttük nem lehet kenyéririgység!

A csodagyerekek

Hárman vannak. Princ, Bobby és Jimmy. A lakásukban nem gyermekkacagás hallható ugyan, hanem fülhasogató bödülés. A szomszédos ketrecekben fel s alá szaladgáló felnőtt oroszánok jajognak bögve az afrikai síkságok után. De Princ, Bobby és Jimmy mítsen sejtenek arról, hogy valahol messze, túl még az erős rácson is perzselő nap süt a forró homokmezőkre és nagy nekifutással, táguló tüdővel lehet száguldani izes pecsenyék után. Az Állatkert néhány hónappal ezelőtt itt született csodagyerekei, a kis oroszánok osztatlan népszerűségnek örvendenek. Apró, kis, kedves, vinnyogó, játékos kedvű állatok. Egy ketrecken vannak a mamájukkal. A zord mamaoroszán igazi állati szeretettel szereti kicsinyeit. Ez a nagy szeretet azonban nem akadályozza meg abban, hogy néha-néha egy-egy szeretetteljes anyai pofonnal ne utasítsa az oroszánillemszabályok korlátai közé Princet, Bobbyt és Jimmyt. Oroszánmama valószínűleg nagy terveket forgat a fejében kicsinyeinek eljövendő karrierjével kapcsolatban. Valószínűleg filmsodagyerekeknek szeretné őket látni. Napi több kiló húsról szóló szerződéssel.

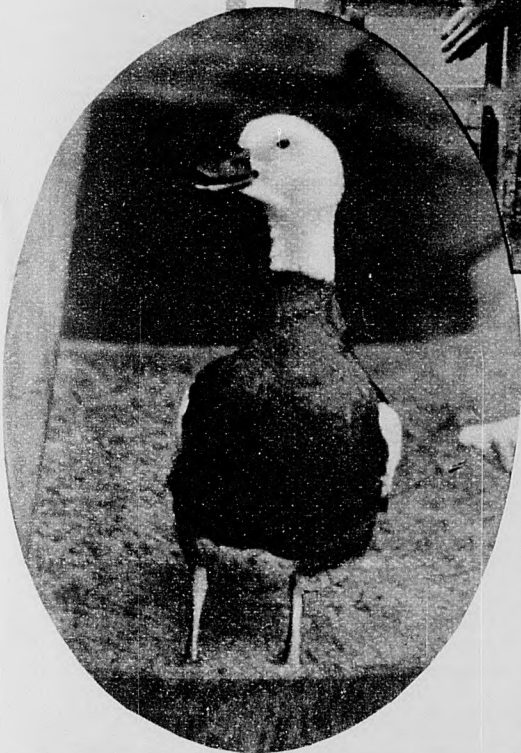
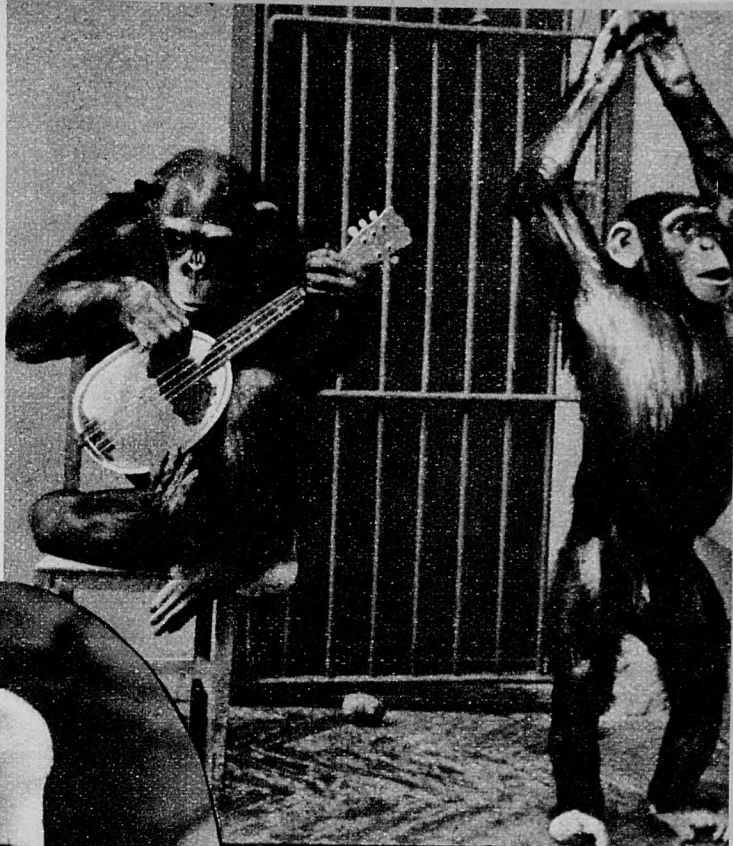
A komikusok

A komikusok az ajakosmedvék, Szepi és Mici. A legrutinizottabb komikusok. Néha megállnak ápolójukkal az Állatkert valamelyik kis útján, a járókelők közrefogják és ott mókázik, produkálja magát rendíthetetlen hidegvérrel. Olyan különös fintorokat tud csinálni, hogy a legszomorúbb néző is elneveti magát. Eredeti, saját ötletei vannak. Vérbeli komikus. Szereti is mindenki. Csak éppen autogramot nem kértek még eddig tőle. Egy külföldi cirkuszigazgató nemrégén meg akarta vásárolni. Karriert csinálhatott

A komikusok: Szepi és Mici, a két ajakosmedve

Délibáb

Miel és Maxi
nagy száma

volna. Talán falragaszok, transzparensok hirdették volna a nevét. De ő nem eladó. Itt marad nálunk. A pesti gyerekek öröme.

Az énekesek

Frici, a paradicsomlúd és Pityu, az aranyfácán. Ők az Állatkert énekművészei. Frici Fléta és Pityu pedig Gigli babéraitra tör. A közönség nagy derűtséggel fogadja erőlködésüket. Frici és Pityu azért népszerűek. Ők persze nem tudják, hogy miért. Ők csak örülnek a nagy népszerűségnek. Ha az okát tudnák, lenéznék a közönséget, amiért nem tudja értékelni művészi éneküket. Így azonban ők maradéktalanul boldogok.

A hófödte házikók jölfütött ketreceiben az Állatkert művészei álmodozva várják a nyarat, a napsütést, a gyereksereget. És ki tudja, talán a sikerről is ábrándoznak. A nézőtér nevetőorkánjáról, a tapsviharról. Erről a mámorító muzsikáról, amit sosem lehet megúnni és sosem lehet elfelejteni.

Az állatvilág Fletája Frici, a paradicsomlúd
(Bojár felvételei)

RÁDIÓMŰSOR ÉS ISMERTETŐ CIKKEK

(január
22-28-ig)

Déliabál

Piuhár István

10.00

(M. F. I. felv.)

BUDAPEST I.

8.00: Hanglemezek.

1. Hartmann; Faciliana (trombita: Lloyd Shakespeare); 2. Balalajka sír, kaukázusi dal (Sárosy Mihály); 3. Blon: Virágsusogás (Ferdý Kauffman zenekara); 4. Eröss Béla: Egy körüti palotában, dal (Kalmár Pál); 5. A Hupfata, klarinétpolka (tirolí parasztzenekar); 6. Három liliom, német katonadal (nürnbergi dalosok); 7. Monti: Csárdás (Pátriazenekar); 8. Sándor Jenő: Almodó Tiszapart, dal (Szanthó Gyula); 9. Beil: Békakodolom, intermezzo (Feska Jenő zenekara); 10. Serecs Rezső: A vasárnapi randevúra, dal (Kalmár Pál); 11. „Bayrisch Zell”, dal (jódlí, citera, gitár); 12. Gnecco—Scambatti: Avanti sempre, indulódal (ének: Renzo Mori).

8.40: Hírek.

9—9.55: Görög katolikus istentisztelet a Flórián téri plébániatemplomból.

Előadása kerül Aranyhajó Szt. János miséje, eredeti ósrégi népénekek kísérvé. A szent misét éneklí Balogh Bálint esperesplébános. A szentbeszédet mondja dr Dudás Miklós, a Szt. Bazil-rend tartományfőnöke. A népéneket Sándor Mihály vezeti, orgonál dr Tóti József.

10—11.10: Egyházi ének és szentbeszéd a terézvárosi plébániatemplomból.

A szentbeszédet mise közben Strommer Viktorin dr tihanyi apát mondja. Előadása kerül Kersch Ferenc: Szent István király miséje, a szerző „Dextera Domini...” kezdetű offertóriumával. Változó miséreszek gregorián korálisok. Énekel a templom énekkara Kemenes Frigyes vezetésével. Orgonál Gergely Ferenc.

11.15—12.15: Evangélikus istentisztelet a Deák téri templomból.

Prédikál Magócs Károly kerületi központi lelkész. Énekszámok a Dunántúli Énekeskönyvből: 17., 414. és a Himnusz. Karének: Goudimel: 38. zsoltár. Énekel a Luthéria Vegyeskar Kapi-Králik Jenő vezényletével. Orgonál Zalánfy Aladár.

12.20: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállás-jelentés.

12.30: Operaházi zenekar.

Vezényel Rajter Lajos. Francia szerzők. 1. Berlioz: Római karnevál, nyitány; 2. Saint-Saens: Breton rapszódia; 3. Gounod: Faust, balett; 4. d'Indy: Uti képek (Tableaux de voyage); 5. Delibes: Coppelia, balettszvit.

Szünetben kb.

1.00: A kincses város.

Makkai Sándor dr egyetemi tanár előadása.

2.00: Hanglemezek.

I. rész: Művészlemez. 1. Auber: A portici néma, ária (Pataky Kálmán); 2. Lortzing: Undine, kettős (Emmy Bettendorf és Gerhard Hüsch); 3. D'Ambrosio: Canzonetta (hegedű: Georg Kulenkampff); 4. Bellini: A puritánok, ária (Lauri-Volpi); 5. Verdi: Don Carlos, ária (Marion Anderson); 6. Fauré: Álom után (gordonka: Maurice Marechal); 7. Musszorgszkij: Boris Godunov, részlet a IV. felvonásból (londoni Covent Garden opera ének- és zenekara, vez. Vincenzo Bellezza).

II. rész: Wagner-lemezek. 1. Rienzi — az I. felvonás végjelene (Franz Völker és a berlini állami opera énekkara és zenekara), vez. Alois Melichar. 2. Tannhäuser — Erzsébet imája (Elisabeth Rethberg); 3. Lohengrin — a III. felvonás bevezető zenéje és nászkar (bayreuthi ünnepi játékok együttese, vez. Heinz Tietjen); 4. Tristan és Isolda — Brangene áriája (Emmi Leisner); 5. A nürnbergi mesterdalnokok, — részlet a III. felvonásból (Lauritz Melchior); 6. Walkür — Wotan búcsúja (Hans Reinmar és a berlini állami opera zenekara, vez. Meyrowitz).

3.00: A magyar mezőgazdaság és az európai piac.

Sibelka-Perleberg Artur dr miniszteri titkár előadása. (A földművelésügyi minisztérium rádióelőadásorozata.)

3.45: Csorba Dezső cigányzenekara.

4.30: Magyar költők a Felvidékről.
Rexa Dezső előadása. (Közművelődési előadásorozat.)

5.00: Zenedélután közvetítése a Hubay-palotából.

1. Beethoven: B-dur zongorahármas. Előadja Fischer Annie (zongora), Zathureczky Ede (hegedű) és Kerpely Jenő (gordonka); 2. Góth Sándor szaval: a) Mécés László: Ballada a Szépségről; b) A csodagyermek aludni ment; c) Kosztolányi: Hajnali részegség.

6.00: Finnek és magyarok.

Barabás Endre előadása.

6.30: A rádió szalónzenekara.

Vezényel Bertha István. 1. Poldini: A „Vadróza” c. tündérvjáték nyitánya (hangszerelte Polgár Tibor); 2. Rust: Úvegolyó-tánc; 3. Rajter Lajos: I. verbunkos szvit; 4. Huszka Jenő: Dal a „Tündérszeralem” c. operettből; 5. Kreisler: Kínai dobos (Tambourin chinois); 6. Offenbach: Hoffmann meséi, intermezzo és barcarola; 7. Grieg: A tavaszhoz; 8. Strauss János: Keleti mesék, keringő; 9. Lehár: Részletek az „Eva” c. operettből.

- Közben kb.
7.05: Hírek,
7.10: Hírek szlovák és ruszin nyelven.
8.00: Sporteredmények.
8.10: A Bükk szóban, dalban, muzsikában.
Kilián Zoltán hangképsorozata. Közreműködik Nagy Izabella, Varga Imre, az Egyetemi Énekkarok vegyes éneknoyolcása és Oláh Kálmán cigányzenekara.
Utána kb.
9.40: Hírek, időjárásjelentés.
10.00: Téli sport Kassa környékén.
Közvetítés. Beszél Pluhár István.
10.35: Hírek német és olasz nyelven.
10.45: Szabó Kálmán jazzhármasa játszik.
Közben kb.
11.00: Hírek angol és francia nyelven.
12.05: Hírek.

BUDAPEST II.

- 11.15—12.15: Szalónötös,
1. Schubert: Katonainduló; 2. Raff: Cavatina; 3. Jensen: Duruzsoló szellő; 4. Rimszkij-Korszakov: Hindu dal; 5. Ellerton: Scherzo; 6. Fehérvári: Keringő; 7. Logodi Frigyes: Fandangó; 8. Billi: Burleszkszerenád; 9. Szirmai Albert: Dal a zafirról; 10. Arditi: Csók-keringő; 11. Turina: a) Mór dal; b) Cordovai ünnep; 12. Vecsey: Valse triste; 13. Zakál Dénes: Spanyol tánc.
3—3.40: Operett-részletek (hanglemezről).
1. Offenbach: Szép Heléna, nyitány (berlini állami opera zenekara, vez. Otto Klemperer); 2. Messager: La maison gris, románc (ének: Georges Thill); 3. Lecocq: A száz szűz, dal-keringő (ének: Marcelle Denya); 4. Planquette: A cornevillei harangok, dal (Edmond Randaud); 5. Offenbach: La périchole, dal (Suzanne Duman); 6. Hauberger: Operabál, nyitány (berlini filharmonikusok, vez. Kleiber); 7. Eyssler: Bruder Straubinger, dal-keringő (ének: Peter Anders); 8. Millöcker: Gasparone, dal (Erna Sack); 9. Eysler: A nevető férj, bordsal (Arthur Cavara); 10. Müller: Zene és szerelem, kettős (Erna Berger és Peter Anders).
4.35—4.55: Csorba Dezső cigányzenekara.
5—5.55: Thaler Gyula és Végh Gusztáv jazzzenekara játszik.

- 6—6.25: Zenedélután közvetítése a Hubay-palotából.
(II. rész.) Caesar Franck: Szonáta. Előadja Fischer Annie (zongora) és Zathureczky Ede (hegedű).
6.30—6.55: Wagner Richárd utolsó szerelme. Harasztí Emil dr előadása.
7.30—7.55: Az Életképek.
Kósa János dr előadása.
8—8.55: A modern muzsika kedvelőinek. (Hanglemezek.)
1. Ravel: Daphnis és Chloe, balett (Walter Straram zenekara, vez. Gaubert); 2. Ravel: Bolero, szimfonikus tánc (párizsi Lamoureux-zenekar, vez. Ravel); 3. Sztravinszkij: Menyegző. (Kate Winter, Linda Seymour, Parry Jones, Roy Henderson, énekkar és zenekar, vez. a szerző).
9—9.15: Hírek, ügétőversenyeredmények.
9.25—10.25: A József nádor 2. honvédyalozred fúvószenekara.
Vezényel Seregi Artur. 1. Seregi Artur: Szent István induló; 2. Verdi: Nabukodonozor, nyitány; 3. Lehár: Részletek „A mosoly országa” c. operettből; 4. Sebők: Dervisek kara, hangvázlat; 5. Fricsay Richárd: Mezei virágok, magyar népdalegyveleg.

KASSA (259.1 m.)

- 9.45: Református Istentisztelet a kassai református templomból. Prédikál Gőnczy Gábor.
10.50: Kölcsey Ferenc verseiből szaval Thuróczy Gyula.
11.15—12.10: Azonos Budapest I. műsorával.
12.10: Hírek, majd a Kassai Rádió műsorának ismertetése.
12.30—12.15: Azonos Budapest I. műsorával.

RÖVIDHULLÁMŰ MŰSOR

- Január 22-én, vasárnap délután a HAS3 hívójeles adóállomáson, 15.370 kilocikluson, 19.52 méteren. Délután 3—4 óráig.
Január 22—23-án, vasárnapról hétfőre virradó éjjel a HAT4 hívójeles adóállomáson, 9.125 kilocikluson, 32.88 méteren.
Éjjel 1—2 óráig.

A közvetítőállomások műsorát ezúttal a 49. oldalon közöljük.

A CSODATŰKÖR

Amerikában találták fel nemrég ezt az érdekes reklám-újdonságot. Ha valaki a tükörhöz lép, hogy megsejmelje magát benne, a mellette felállított hangszóró megszólal és stentori hangon kezdi dicsérni valamelyik fogpép- vagy cipőfűzőgyár készítményeit, esetleg felsorolja, kik a főszereplői a most műsorra kerülő, legújabb hollywoodi óriás filmnek. A boszorkányos beszélő tükör nyitja igen egyszerű. A tükörfelület úgynevezett kapacitás-relével van összekötve, olyan

erősítő készülékkel, mely a kapacitás legkisebb változására magától működésbe jön. A közeledő ember testkapacitása már bekapcsolja az érzékeny berendezést, mire az pergésnek indít egy 16 mm-es beszélőfilmszalagot. A készülék 110 volt feszültséggel dolgozik, a filmszalag 6000-szer játszható le, anélkül, hogy észrevehetően kopnék. A bemondás 3 percig tart, azután a készülék önműködően kikapcsolódik. Ime a csodatükör a technika századában.

Klss Judit

Zsámboky Miklós

12.10

BUDAPEST I.

6.45: Torna. Hírek. Hanglemezek.

1. Fricsey Richárd: Pipiros induló (Mária Terézia 1. honvédgyalozgerezd zenekara, vez. a szerző); 2. Lehár: Lyuk, lyuk, induló (József nádor 2. honvédgyalozgerezd zenekara, vez. Szeghő Sándor); 3. Jonasson: Kakuk, keringő (Beres Alfréd zenekara); 4. Harmonikaegyveleg (Geraldó harmonikazenekara); 5. D'Elia: Olasz ifjúság, induló (olasz pénzügyőrzene- kar, vez. a szerző).

Utána: Étrend, közlemények.

10.00: Hírek.

10.20: Felvidéki levelek hatvan év előtti lapokban.
(Felolvasás.)

10.45: Alaszka kalandos meghódítása.

Irta Csillay Kálmán. (Felolvasás.)

11.10: Nemzetközi vízjelzőszolgálat.

12.00: Déli harangszó az Egyetemi templomból. Himnusz. Időjárásjelentés.

12.10: Kiss Judit zongorázik, Zsámboki Miklós gondolkázik zongorakisérettel.

1. Bach—Saint-Saens: Ouverture (nyitány), (Kiss); 2. Popper: Az erdőben, szvit hat részben (Zsámboki); 3. Bartók: Tizenöt parasztdal (Kiss); 4. a) Lisznyai—Szabó Gábor: Bánat; b) Dohnányi: Ária; c) Hubay: Amit nagyanyó mesél (Zsámboki); 5. a) Liszt: Nocturne; b) Paganini—Liszt: La Campanella (Kiss).

Közben kb.

12.30: Hírek.

1.20: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállás- jelentés.

1.30: A Mária Terézia 1. honvédgyalozgerezd zenekara.

Vezényel Figedy Sándor. 1. Nánási-Mégay Ernő: Honvéd Ludovika induló; 2. Scassola: Quo vadis, nyitány; 3. Strauss János: Otthon,

keringő; 4. Jaczko Rezső: Magyar táncpalotás; 5. Figedy Sándor: Dankó-rapszódia; 6. Ruzinkó Nándor: Keleti képek, szvit.

2.35: Hírek.

2.50: A rádió műsorának ismertetése.

3.00: Árfolyamhírek, piaci árak, élelmiszerek.

4.15: A rádió diákielőőrája.

„A Felvidék és Ruszinszko a magyar irodalomban.” Sárkány Oszkár dr előadása.

4.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek.

5.00: Esztergomtól Kassáig.

Irta Birbauer Virgil dr. (Felolvasás.)

5.30: Kertész Lajos énekel,

zongorán kíséri K. Kain Kató. 1. Liszt: Ugy óhajtlak téged látni; 2. Strauss Richárd: Szerenád; 3. Hubay: Karácsony; 4. Tarnay Alajos: Alkony; 5. Noseda Károly: Szívem; 6. Zádor Jenő: a) Könnycsok; b) Mit jelent; 7. Reh—Calliga: Almodozás; 8. Dienzl: Bölcös- dal.

6.00: Egy színész, akit mindenki szeretett.

(Emlékezés Szerémy Zoltánra.) Ditrői Mór elő- adása.

6.20: Rácz-Tarlósi Pál cigányzenekara.

Közben kb.

7.05: Hírek.

7.10: Hírek szlovák és ruszin nyelven.

7.45: Isten rabjai.

(A magyar rádió jubileumi pályázatán első helyen jutalmazott hangjáték.) Gárdonyi Géza regénye nyomán írta Barsi Ödön. Rendező Barsi Ödön. Személyek: A király — Greguss Zoltán; Margit — Lukács Margit; Priorissa — Hettyey Aranka; Apáca — Fülöp Viola; Páter — Kovách Ernő; A kertész — Vendrey Ferenc; Julis — Berky Lili; Jancsi — Dévényi Gyurka; Prior — Toronyi Imre; János — Jávor Pál; Bálint — Vitéz István.

Utána kb.

9.00: Beszkrárt-zenekar.

Vezényel Müller Károly. 1. Thomas: Mignon, nyitány; 2. Stephanidesz Károly: Karnevál; 3. Strauss J.: Pizzicato-polka; 4. Hoffmann Ferenc: Szlovák tánc.

9.40: Hírek, időjárásjelentés.

10.00: Zathureczky Ede hegedül, zongorakisé- rrettel.

1. Bach: Grave és fuga, a-moll; 2. a) Bartók— Ország: Magyar népdalok; b) Hubay: A fecske (Vol d'hirondelle).

10.30: Hírek német és olasz nyelven.

10.40: Hanglemezek.

I. rész: Tánclemezek. II. rész: Filmdalok és táncszámok.

Közben kb.

11.00: Hírek angol és francia nyelven.

12.05: Hírek.

BUDAPEST II.

- 6.30—6.55: Német nyelvoktatás (Szentgyörgyi Ede dr.)
 7.10—7.35: A tudomány műhelyéből.
 7.45—8.25: Schubert: C-dur vonósötös négy tételben.
 Előadja Onnou, Halleux, Prevost, Maas és Pini (hanglemezzel).
 8.30—8.55: Beszkárt-zenekar.
 Vezényel Müller Károly. 1 Bányai Aladár: Ünnepi induló; 2. Lavotta Rezső: Falusi szvit; 3. Eilenberg: Szánkázás (a xilofonszólót Takács Ferenc játssza).
 9—9.15: Hírek.

KASSA (259.1 m.)

- 11.10: „Az ifjúságnak”. Krammer Jenő dr előadása.
 11.30: Hanglemezek.

- 11.40: Hírek magyar, szlovák és ruszin nyelven
 12—3.25: Azonos Budapest I. műsorával.
 3.25: A „HÁRFA” női énekharangversenye.
 Vezényel R. Libay Ica.

Közben

- 3.50: Hírek.
 4.15—4.40: Azonos Budapest I. műsorával.
 4.40: A Kassai Rádió műsorának ismertetése.
 4.45—5.30: Azonos Budapest I. műsorával.
 5.30: Hanglemezek.
 6.10: „Régi felvidéki költők. Gyöngyössi István”. — Vass László bevezetőjét, valamint a verseket elmondja Marossy Lajos.
 6.30—12.15: Azonos Budapest I. műsorával.

RÖVIDHULLÁMÚ MŰSOR

- Január 23—24-én, hétfőről keddre virradó éjjel, a HAT4 hívójelű adóállomáson, 9.125 kilocikluson, 32.88 méteren.
 Éjjel 1—2 óráig.

ISTEN RABJAI

A rádió jubileumi pályázatán első helyen jutalmazott hangjáték.

— Előadás a Studióban ma este 7 óra 45 perckor —
 IV. Béla király apácának akarja neveltetni leányát, Margitot és a Nyulak szigetén klastromot építtet.

Julis asszony és Jancsi fia liliomokat ültetnek a klastrom kertjében. A gyermek végignézi az apácák bevonulását és olthatatlan vágy támad lelkében, hogy ő is Istennek szentelje életét.

Szerzetes lesz és évek múltán, mint János Páter visszajön a szigetre, hogy tovább folytassa régi mesterségét, a kertészkedést. Akaratlanul végighallgatja IV. Béla és Margit párbeszédét. A király Ottokárhoz akarja kényszeríteni leányát, Margit azonban kivívja igazságát és továbbra is a klastrom lakója marad. Felszentelik apácának, de a nélkülözések felőrlik egészségét. Ő, aki imádságával mindig meggyógyította embertársait, nem tud megbirkózni saját betegségével.

János páterrel a lélekharang szomorú csengése tudatja a hírt, hogy Margit soror elköltözött az élők sorából. Először kifakad a sors igazságtalansága ellen, de a liliomok közt megjelenő Margit meggyőzi őt arról, hogy áldozata nem volt hiábavaló.

A látomás szétfoszlik, de a fiatal páter megéri, hogy van valami, ami a liliomnál is tisztább és fehérebb. Letépi kedvenc virágait és beviszi azokat a ravatalhoz.

Déliabál

A háziasszony feltárcsázza a kávéfőzőgépet . . .

vagy a takaréktűzhelyet, a kenyérpírtót, a villamos szellőzőt, esetleg a gyerekszobában a bölcső ringatómotorját és valamennyi működésbe jön, anélkül, hogy néki magának fel kellene állnia a karosszékéből. Ugyszólván egész háztartását szobájában ülve igazgathatja egy új amerikai találmány, a „mystery control box” (titokzatos szabályozódoboz) segítségével. A doboz tetején telefontárcsához hasonló korong van s amilyen számot letárcsáz vele, az a háztartási készülék indul meg a konyhában, vagy a ház más helyiségében. Talán mondanunk sem kell, hogy itt is rádióhullámok dolgoznak a kulisszák mögött. Kevésell ezelőtt nagy meglepetést keltett Amerikában egy újfajta rádiókészülék, melyet hasonló módon, telefontárcsás „varázs-szekerény” segítségével messziről lehetett hangolni. A szekrény tulajdonképpen apró adókészülék, melynek rezgéseit a távolabb felállított vevőgép érzékeny relé-szerkezete felfogja és működésbe hozza a forgókondenzátort, vagy a hangerősség-szabályozót. Most úgy alakították át a szerkezetet, hogy rádió helyett villamos háztartási készülékeket „távírányíthatnak” vele. Csak persze valamennyi készüléket össze kell kötni egy érzékeny relével, mely a kapott hullám-parancsoknak megfelelően hol az egyiket, hol a másikat kapcsolja ki, vagy be. Minden tárcsáforogtatásra más-más hullámcsoport indul ki a szekrényből; ezeket a relé felfogja és megindítja a megfelelő háztartási gépet. Ha az asszony netán megbetegednék, akkor sem áll be fennakadás az ilyen rádióra berendezett háztartásban; a varázsdoboz tárcsájával az ágyból is parancsokat osztogathat engedelmess villanyrabszolgáinak. Valóban, ez a kényelem netovábbja! Sajnos azonban, a rádiós-háztartás még amerikai viszonyok között is költségesebb, semhogy hamaros elterjedésre számíthatna.

Székely Pálma

10.20

(Földes felv.)

BUDAPEST I.

- 6.45: Torna. Hírek. Hanglemezek.**
1. Fricsey Ferenc: Mérey-induló (Hunyadi János 9. honvédegyalgezered zenekara, vez. a szerző); 2. Král: Kék dandár, induló (Hunyadi János 9. honvédegyalgezered zenekara, vez. Fricsey Ferenc); 3. Ailbout: Verébszereltem — Rheinländer (Odeon tánczenekar); 4. Aletter: Rendez-vous, intermezzo (Ferdý Kauffman zenekara); 5. Chmielewicz: Lotnik, lengyel induló (58. lengyel gyalgezered zenekara, vez. a szerző).
- Utána: Étrend, közlemények.**
- 10.00: Hírek.**
- 10.20: Franciaország délnyugati tengerpartja.**
Irta Székely Pálma. (Felolvasás.)
- 10.45: Az új kalapdivat. (Felolvasás.)**
- 11.10: Nemzetközi vízjelzőszolgálat.**
- 12.00: Déli harangszó az Egyetemi templomból. Himnusz. Időjárásjelentés.**
- 12.10: Dénes Jóska cigányzenekara.**
Közben kb.
- 12.30: Hírek.**
- 1.20: Pontos időjelzés, időjárás- és vízjárásjelentés.**
- 1.30: Filmrészletek.**
1. Enders—Felsing: Mädel ich bin dir so gut, dal (Karl Schmitt-Walter); 2. Buday Dénes: Nizzai virágok, dal (Erna Sack); 3. Galdieri—Schipa—Mancini: Esperanza, tangódal (Tito Schipa); 4. Herbert—Young: Ah! Sweet mystery of life, dal a „Naughty Marietta” c. filmből (Jeanette MacDonald és Nelson Eddy); 5. Bece: Danza, danza, dal a „Fra Diavolo” c. filmből (Tino Pattiera); 6. Vecsey Ferenc: Denkst du nie daran (Valse triste), dal az „Aratás” c. filmből (Eggerth Márta); 7. Wimperis—Spollansky: The killing song, dal a „Bosambo” c. filmből (Paul Robeson); 8. Spollansky—Wimperis: Kongói bölcsődal a „Bosambo” c. filmből (Comedy Harmonists); 9. Churchill—Morey: Keringő a „Hófehérke és a hét törpe” c. filmből (ének

Gracie Fields); 10. Kahn—Romberg: Senorita, dal a „Nyugat leánya” c. filmből (Nelson Eddy); 11. Bece: Tu sei la vita mia, filmdal (Gigli); 12. Kern—Fields: The whistling boy, dal a „Csak neked dalolok” c. filmből (ének: Grace Moore); 13. Wood—Wolfe: De glory road, dal a „Metropolitan” c. filmből (Lawrence Tibbett); 14. Bachmann—Borgmann: Szerelmi dalkeringő (Alessandro Ziliani); 15. Nichols: A little white room, kettős a „Floodlight” c. filmből (Frances Day és John Mills); 16. Kahn—Romberg: Sun-up to sundown, dal a „Nyugat leánya” c. filmből (Nelson Eddy); 17. Abrahams: Show me the way to romance, dalkeringő a „Temptation” c. filmből (ének: Frances Day); 18. Hill: The last round up, dal (Bing Crosby); 19. Stothart: The donkey serenade, foxtrott a „Firefly” c. filmből (Ben Frankel).

2.35: Hírek.

2.50: A rádió műsorának ismertetése.

3.00: Aríolyanhírek, piaci árak, élelmiszerárak.

4.10: Asszonyok tanácsadója.
(Arányi Mária előadása.)

4.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek.

5.00: Páffy János gróf lovasrohama.
Julier Ferenc ny. ezredes előadása.

5.30: Haják Károly hegedűl, zongorakiséréttel.

1. Couperin—Kreislér: XIII. Lajos pavane; 2. Paganini: XVII. caprice; 3. Saint-Saens: Rondo capriccioso; 4. Hubay: Hejre Kati, csárdajelenet.

6.00: Babay József elbeszélése: Madonna.

6.30: A rádió szalózenekara.

1. Szirmai Albert: Táncozó huszárok, nyitány; 2. Strauss János: Déli rózsák, keringő; 3. Hervé: Részletek a „Nebántvirág” c. operettből; 4. Kálmán Imre: Dal és csárdás a „Marica grófnő” c. operettből.

7.05: Hírek.

7.10: Hírek szlovák és ruszin nyelven.

7.20: Az Operaház előadásának ismertetése.

7.30: Az Operaház előadásának közvetítése.

„Gioconda.” Dalmű négy felvonásban, öt képben. Szövegét írta Tobia Gorrio. Zenéjét szerezte Ponchielli. Fordította Lányi Viktor és Radó Antal. Rendezte Márkus László. Vezényli Berg Ottó. Személyek: Gioconda, uccai énekesnő — Báthy Anna; Laura Adorno, Alvise neje — Némethy Ella; Alvise Badoero, az állami inkvizíció egyik vezetője — Székely Mihály; A vak asszony — Budanovits Mária; Enzo Grimaldi, génuai nemes — Halmos János; Barnabás, uccai énekes — Svéd Sándor; Zuane, evezőslegény, Egy énekes — Bertók István; Isepo, uccai írnök — Ney Dávid; Vitorlamester — Jászai András; Egy szerzetes — Lakatos Sándor.

Az I. felv. után kb.

8.23: Hírek.

A II. felv. után kb.

9.15: Hírek, időjárásjelentés.

- A III. felv. után kb.
 10.20: Hírek német és olasz nyelven.
 Az előadás után kb.
 11.05: Hírek angol és francia nyelven.
 11.15: Pertis Pál cigányzenekara muzsikál.
 12.05: Hírek.

BUDAPEST II.

- 5.30—5.55: A földművelésügyi minisztérium mezőgazdasági féléőrja.
 6.30—6.55: Francia nyelvoktatás. (Garzó Miklós dr).
 7.10—7.55: A rádió szalózenekara.
 1. Adam: Ha én király volnék, nyitány;
 2. Drigo: Harlequin szerenádj; 3. Ranzato: Cigánytanyán; 4. Pongrácz Zoltán: Verbunkos szvit; 5. Bortkiewicz: Ezeregy éj, balettszvit.
 8—8.30: Sörke Jóska. Szalay László elbeszélése. (Felolvasás.)
 8.35—9.50: Hanglemezek.
 I. rész: Magyar nóták és esárdások. 1. Csermák—Káldy: Diszpalotás (Magyar Imre cigányzenekara); 2. Allaga Géza: Befújta az utat a hó (Cselényi József); 3. Fráter Lóránd: Száz szál gyertya (Vargha Imre); 4. a) Az egrí ménes mind szürke; b) Kiskomárom, Nagykomárom, csárdások (Magyar Imre cigányzenekara); 5. Egressy Béni: Ereszkedik le a felhő (Nagy Izabella); 6. a) Dülök is, hajlik is; b) Kimegyek a vasútállomásra; c) Károg a varjú a jegenyén, csárdások (Kis Lajos cigányzenekara); 7. Chorin: Sárga eszmat visel a babám (Sárossy Mihály); 8. a) Által mennék én; b) All a malom, áll a vitorlája; c) Kertem alatt faragnak az ácsok; d) A kisleány kertjében, csárdások (Nagy Izabella); 9. Balázs Árpád: Gyere velem akáclobos falumba (Kórész Endre); 10. Berzsenyi verbunkos (Farkas Jenő cigányzenekara); 11. Eröss Béla: Elmegyek az életemből (Magyar Imre cigányzenekara); 12. a) Fagygyüvertyát égetek én; b) Vékony deszkakerítés, csárdások (Farkas Jenő cigány-

zenekara); 13. Dirner Gusztáv: Kicsi fehér meszelt szoba (László Imre); 14. a) Gyertek ide, darutollas legények; b) Csárdás és gyorscsárdás (Farkas Jenő cigányzenekara); II. rész: Magyar műdalok és népdalok. 1. Csiky átírata: Ellopták szívemet, virágének (Szedő Miklós dr); 2. Kodály feldolgozása: a) Hogy tudtál, rózsám, idejönni; b) Hej, két tyúkom tavalyi (Nagy Izabella); 3. Kodály: Hány János, bordal (Palló Imre dr); 4. Lavotta Rezső: Rég volt (Nagy Margit); 5. Lavotta Rezső átírata: a) Szomorúfűz hervadt lombja; b) Nyisd ki, babám, az ajtót (Vargha Imre); 6. Kodály feldolgozása: Rossz feleség, népballada (Basillides Mária); 7. Kodály feldolgozása: Katona vagyok én (Székelyhidy Ferenc dr); 8. Bartók feldolgozása: a) Nem messze van ide; b) Végimentem a... (Medgyaszay Vilma); 9. Dohnányi átírata: a) Valaki jár udvaromon; b) Tanuld, asszony (Szedő Miklós dr).

Közben kb.

9.00: Hírek.

KASSA (259.1 m.)

- 11.10: „Mese.” Elmondja Juhász Ilona („Skazka“ Doklad J. Juhászovej).
 11.25: Művészlemezek. (Orosz zeneszerzők műveiből.)
 11.40: Hírek magyar, szlovák és ruszin nyelven.
 12—3.25: Azonos Budapest I. műsorával.
 3.25: Hanglemezek.
 3.50: Hírek.
 4.00: Orgován Jani és cigányzenekara muzsikál. Közben
 4.40: A Kassai Rádió műsorának ismertetése.
 4.45—5.00: Azonos Budapest I. műsorával.
 5.15: „Szomorú visszaemlékezések.” Zakariás Sándor előadása.
 5.30—12.15: Azonos Budapest I. műsorával.

RÖVIDHULLÁMÚ MŰSOR

Január 24—25-én, keddről szerdára virradó éjjel, a HAT4 hívójeles adóállomáson, 9.125 kilocikluson, 32.88 méteren. Éjjel 1—2 óráig.

LÉGI-RÁDIÓ A RÁDIÓÁLLOMÁSON

Ha felhangzik a vészjel: „Riadó! Elsötétítés!” — akkor természetesen a rádióállomás is kénytelen engedelmessé válni a parancsnak és kioltani minden fényt, nehogy a kivilágított adóépület célpontul szolgálhasson a támadó repülőgépeknek. Elképzelhetjük azonban, mekkora zavart okozhat az adóhelyiségben, a géptermekben, hogy minden lámpa kialszik és az ügyeltes mérnökök és elektrotechnikusok a sötétségben nem kezelhetik az adóberendezést, nem ellenőrizhetik a kapcsolótábla műszereit. Veszedelemes üzemzavarok is keletkezhetnek emiatt, holott az állomás, talán éppen ebben a pillanatban közvetít hadászati fontos híreket, bántatást, biztatást, utasításokat. A megtámadott város lakosságának. Valószínűleg erre is gondoltak a németek, mikor legutóbb újfajta szükségvilágítást próbáltak ki, mely kellő

világosságot teremt akármilyen helyiségben, anélkül, hogy kifelezőzűrődő sugaraival árulója lenne az épületnek. A találmány foszforeszkáló vegyi anyagokkal bevont nagy papíroernyő, melyet napközben napfényre, este pedig, míg a mesterséges világítás működik, villanylámpák alá helyeznek. Az ernyő elnyeli a fényenergiát, sötétben azután magától világít. Fénye csak derengő, de elég erős ahhoz, hogy a közelében lévő tárgyakat — kapcsolókat, műszereket — észrevehetően megvilágítsa. A szükséges helyeken felállított foszforeszkáló ernyők lehetővé teszik a személyzet kellő tájékozódását a sötétben, de csak közvetlen közelből, úgy, hogy kifelé semmi se látszik a fényből. Hír szerint elsötétített műtőtermek, áramfejlesztőtelepek és telefonközpontok szükségvilágításul is jól bevált, légi riadók alkalmával.

Délibál

amerikai milliárdosnő — Laky-Tóth Erzs; Gaud Harry, milliárdos — Fekete Pál; Egy tapasztalatlan ifjú — Pálóczy László; Meridon Lise — Albán Anna; Diaz Dianna — Péter Nóra; I. gavallér — Balassa János; II. gavallér — Tompa Béla; III. gavallér — Rubinyi Tibor; Fogadás — Pajor István; John — Galetta Ferenc; Győztes — Győző Lajos.

Utána kb.
9.40: Hírek.

10.00: Miletin Géza jazzhármasa játszik.

10.30: Hírek német és olasz nyelven.

10.40: Operaházi zenekar.

Vezényel Friedl Frigyes. 1. Wéber: Oberon, nyitány; 2. Liszt: Mefisztó-kerülő; 3. Viski János: Szimfónikus szvit; 4. Mozart: D-dúr szimfónia (Párizsi, Kö. 297.).

Közben kb.
11.00: Hírek angol és francia nyelven.
12.05: Hírek.

BUDAPEST II.

6—6.15: Bodrics Béla cigányzenekara.

6.30—6.55: Olasz nyelvoktatás.
(Gallerani Bonevantura).

7.05—7.55: Angol tánclemezek.

8—8.25: Az örökifjú karikatúra.

Pipics Zoltán dr. műtörténeti előadása.

8.30—10.00: A rádió szalónzenekara.

1. Szücs János: Kis katonák indulója; 2. Suppé: Egy nap Bécsben, nyitány; 3. Amadei: A forrás dala; 4. Waldteufel: A legkedvesebb kerülő; 5. Szántó Jenő: Spanyol, szerenád; 6. Coates: Tamariskuszok alatt, intermezzo; 7. Zakál Dénes: Éjféle szerenád; 8. Lányi Ernő: Mese; 9. Sztára Sándor: Balettzene; 10. Jacobi Viktor: Részletek a „Sybill” c. operettből.

Közben kb.

9.00: Hírek.

10.05: Időjárásjelentés.

KASSA (259.1 m.)

10.15—10.45: Azonos Budapest I. műsorával.

10.50: Hanglemezek.

Közben

11.10: Szlováknyelvű ifjúsági előadás. „A vallás és az emberiség nagyjai.” Pásztor János dr. előadása. (Prednáska pre mládež. Dr. Ján Pásztor: Velikási náboženstva a budstva.)

11.40: Hírek magyar, szlovák és ruszin nyelven.

12—3.25: Azonos Budapest I. műsorával.

3.25: Toperezer Károly harmónikázik, zongorán kíséri Toperezer Géza.

3.50: Hírek.

4.00: Tánclemezek.

4.20: „Felsőmagyarországi festők a kassai múzeumban”. Kőszeghy Elemér kassai múzeumigazgató előadása.

4.40: A Kassai Rádió műsorának ismertetése.

4.45—5.00: Azonos Budapest I. műsorával.

5.00: Szlovák félóra. 1. Hogyan és mit olvassunk? Böhm Emanuel dr. előadása; 2. A miszlókai ifjúsági fúvószenekar szlovák népdalokat játszik. — Slovenská polhodinka. 1. Dr. Emanuel Böhm: Ako e ce máme citat? 2. Dychová kapela myslavskej mládeže hrá slovenské ľudové piesne.

5.30—6.30: Azonos Budapest I. műsorával.

6.30: Szepességi félóra.

7—12.15: Azonos Budapest I. műsorával.

RÖVIDHULLÁMÚ MŰSOR

Január 25—26-án, szerdáról esütörtökre virradó éjjel, a HAT4 hívójeles adóállomáson, 9.125 kilocikluson, 32.88 méteren.
Éjjel 1—2 óráig.

Kölcsey Ferenc ifjúkora

— Németh Béla ma délután 4.15-kor elhangzó felolvasása elé —

Kölcsey születése 148 év, halála pedig száz év távolában áll mögöttünk, s mégis, ha munkáit olvassuk, egészen új, ma is új gondolatokat találunk. Ez a költő halhatatlansága, időtálló értéke. Kevés nagy emberünk él ma ennyire a köztudatban, mint éppen a Himnusz szerzője. De ő sem volt mindig nagy! Ő is kis emberként indult el az ország keleti széléről, hogy aztán nevét a nyugati szélekig országosan emlegetetté tegye. A kis ember gyerek- és ifjúkorát vetíti eléünk az előadó, azt a kort, amely mindnyájunk emlékezetében álomszerűen kedves, — a költő életében pedig annál kedvesebb és boldogabb korszak volt, mert férfikora a nagy sikerek mellett is szinte örökös magányt, gyöttrődést, vágyak bimbózását s remények korai hervadását jelentette.

Délibáb

Akit azért fizetnek, hogy nem rádiózik

Furcsa, de valóság: Hollywoodban nemrég egy asszony csinos összeget keresett azon a címen, hogy egy álló hónapig nem kapcsolta be vevőkészülékét. Szerencséjének oka, hogy véletlenül az egyik nagy filmműterem közelében lakik és egész nap olyan erővel bömböltette a gépet, hogy minden hangosfilmfelvételt meghiúsított. Bírói úton járni el ellene hosszadalmas lett volna, mert a felvételeket sürgősen be kellett fejezni. A gyár ezért közvetlen tárgyalásokba bocsátkozott a kellemetlen szomszédal s végül kiegyeztek napi 25 dollár — hallgatási díjban. — All right — mondta a derék rádiótulajdonosnő és nem nyúlt többé a készülékhez. A hangszóró egy hónapig némán szomorkodott, de az asszony (a vásárnapokat nem számítva) legalább 650 dollárt keresett, ami testvérek között is megvan vagy 3200 pengő. A gyár pedig idejében befejezhette filmjét.

Melles Béla

(M. F. I. felv.)

BUDAPEST I.

12.10

4.45: Torna, hírek, Hanglemezek.

1. Egressy Béni—Figedy: Klapka-induló (Mária Terézia 1. honvédegyezred zenekara, vez. Figedy Sándor); 2. Fricsay Ferenc: Werth-induló (Hunyadi János 9. honvédegyezred zenekara, vez. a szerző); 3. Lacomme: Saltarello, olasz tánc (párizsi szimfonikusok, vez. Casadesus); 4. Bode: Koboldok játéka, valse caprice (xilofón: Franz Krüger); 5. Leemans: A brüsszeli kiállítás indulója (belga királyi gárda zenekara, vez. Prevost).

Utána: Étrend, közlemények.

10.00: Hírek.

10.20: Történelem a művészet tükrében.
Irta Csebi Pogány István. (Felolvasás.)

10.45: Sauna, a fürnek fürdője.

Irta Erdődi József dr. (Felolvasás.)

11.10: Nemzetközi vízjelzőszolgálat.

12.00: Déli harangszó az Egyetemi templomból. Himnusz. Időjárásjelentés.

12.10: Állástalan Zenészek Szimfonikus Zenekara.

Vezényel Melles Béla. 1. Erkel: Báthori Mária, nyitány; 2. Kinsky: Palotás; 3. Pécsi József: Turániak, ábránd; 4. Hruby: Bécsi különlegességek, egyveleg; 5. Paksy József: Székely hangulat; 6. Suppé: A szép Galathea, nyitány.

Közben kb.

12.30: Hírek.

1.20: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállás-jelentés.

1.30: Sárjai Elemér cigányzenekara.

2.35: Hírek.

2.50: A rádió műsorának ismertetése.

3.00: Árfolyamhírek, piaci árak, élelmiszer-árak.

48

4.15: Háztartási tanácsadó.

Vizváry Mariska előadása.

4.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek.

5.00: Sertésenyésztési és hizlalási tanfolyam, IV. rész:

„Mangalicasertések expresszhizlalása.” Gábor Dénes dr. mezőgazdasági szakiskolai igazgató előadása. (A földművelésügyi minisztérium rádióelőadássorozata.)

5.30: Országos Postászenekar.

Vezényel Eördögh János. 1. Kemény Egon: Schönbrunni orgonák, egyveleg; 2. Eördögh János: Idill; 3. Stefanidesz Károly: Bidermeyer keringő; 4. Dezsöffy György: Minden a hazáért, induló.

6.00: A magyar tánc.

Haraszti Emil dr. előadása (hanglemezekkel). (Felolvasás.)

6.40: Géczy Barnabás zenekarának hanglemezei.

1. Sarasate: Cigányosan; 2. Grieg: Solvejg dala; 3. Heuberger: Dal az „Operabál” c. operettből; 4. Strecker: „Drunt in der Lobau”; 5. Arnold: „Da draussen in der Wachau”; dal; 6. Egyveleg Lincke műveiből.

7.05: Hírek.

7.10: Hírek szlovák és ruszin nyelven.

7.20: Az Operaház előadásának ismertetése.

7.30: Az Operaház előadásának közvetítése.

„Don Juan.” Dalmi két felvonásban. Szövegét írta Da Ponte. Fordította Harsányi Zsolt. Zenéjét szerezte Mozart. Vezényli Ferencsik János. Néhai Szemere Árpád rendezése szerint. Személyek: Don Gonzalo de Ulloa, kormányzó — Székely Mihály; Donna Anna, leánya — Osváth Julia; Don Ottavio, ennek jegyese — Pataki Kálmán; Don Juan — Svéd Sándor; Donna Elvira — Báthy Anna; Leporello, Don Juan szolgája — Kálmán Oszkár; Masetto — Maleczky Oszkár; Zerline, Masetto menyasz szonya — Halász Gitta.

Szünetben kb.

9.05: Hírek, időjárásjelentés.

Az előadás után kb.

10.55: Hírek német, olasz, angol és francia nyelven.

11.15: Horváth Jancsi cigányzenekara műzsikál.

12.05: Hírek.

BUDAPEST II.

5—5.25: Országos Postászenekar.

Vezényel Eördögh János. 1. Stephanides Károly: Magyar ünnepi nyitány; 2. Weingartner: Menüett; 3. Buday Dénes: Csodatükör, részletek.

5.30—5.55: Árpád-házi Boldog Margit.

Brisits Frigyes dr. előadása.

6.30—6.55: Angol nyelvoktatás.

(J. W. Thompson.)

Déliab

7.30—7.55: A humorista és a régi Pest.
Geréb László dr előadása.

8—8.55: A rádió szalózenekara.

1. Offenbach: Orfeusz a pokolban, nyitány;
2. Mya Tamás: Románc; 3. Losonczy Dezső:
a) Dal; b) Verbunkos; 4. Chaminade: Cal-
lirhőe, szvit; 5. Czinka Panna nótája; 6.
Hruby: Operettmámor, egyveleg.

9—9.15: Híreg, ügetőversenyeredmények.

9.20—10.15: Filmdalok és táncszámok
(hanglemezzről).

Közben kb.

9.50: Időjárásjelentés.

KASSA (259.1 m.)

11.10: Körmeny Erzsébet felolvasása.

11.30: Hanglemezek.

11.40: Hírek magyar, szlovák és ruszin nyelven.

12.00—3.25: Azonos Budapest I. műsorával.

3.25: Sockov András orosz dalokat énekel
zongorakísérettel.

(Ruskoje piesni ispolnit Andrej Sockov.)

3.50: Hírek.

4.00: Reiter Márta és Loósz József szonáta-
műsora.

4.40: A Kassai Rádió műsorának ismertetése.

4.45—5.30: Azonos Budapest I. műsorával.

5.30: Kondratovics Irén ruszinnyelvű törté-
nelmi előadása. (Istoriceskij doklad Irenija
Kondratovica.)

5—12.15: Azonos Budapest I. műsorával.

A legújabb léghárítófegyver: az infravörös sugar

A fotocellás vészjelzőkészülékekben nagy szerepet játszó láthatatlan infravörös (hő-) sugarak, most, újabb amerikai kísérletek révén, úgy lát-
szik a légvédelemben is szerephez jutnak. Való-
színű, hogy a jövő háborújában a bombázó repülő-
gépek rendszerint éjjel támadják majd meg a
városokat, hogy meglepetésszerű rajtaütésükkel
minél nagyobb zavart és vakrémületet idézzenek
elő. A légvédelmi osztagok természetesen hatal-
mas fényszórókkal fogják végigkutatni az eget
(mint ahogy ma is teszik), hogy idejében, hatásos
tűzzel fogadhassák az ellenséget. A fényszórónak
azonban az a hátránya, hogy az ellenséges gép
már messziről felfigyel rá s ez fokozott óvatossá-
gra készíteti. Ha azonban látható fény helyett
láthatatlan infravörös fénykévével pásztázzák
végig az égboltozatot, az ellenség gyanútlanul
közeledik, mert nem lát semmit s mire feleszmél,
már benne is van az ütegek vas- és tűzaporában.
A találmány közelebbi részleteit persze nem hoz-
zák nyilvánosságra, hiszen hadtitokról van szó.
Valószínű azonban, hogy az ellenséges gépek
testéről visszavert infravörös sugarak érzékeny
fotocellát hoznak működésbe s ez jelzi azután,
megfelelő berendezéssel, a támadó raj irányát és
hollétét, úgy, hogy a lövegek rögtön a megadott
égtáj felé nyithatják meg tüzüket. Az „infravörös
detektor”, állítólag, oly gyorsan működik, hogy
a legsebesebb vadászgépek sem menekülhetnek
sugara elől. 32 km távolságból két másodperc
alatt lehet ilyenmódon a repülő cél helyzetét
megállapítani.

Déliab

RÖVIDHULLAMŰ MŰSOR

Január 26—27-én, esütörtökről péntekre virradó
éjjel, a HAT4 hívójeles adóállomáson, 9.125
kilocikluson 32.88 méterén.
Éjjel 1—2 óráig.

A közvetítőállomások (Nyíregyháza 267.4 m,
Magyaróvár 227.1 m, Miskolc 218.6 m,
Pécs 204.8 m) e heti műsora:

VASÁRNAP, JANUÁR 22:

Egész nap azonos Budapest I. műsorával.

HÉTFŐ JANUÁR 23:

Egész nap azonos Budapest I. műsorával.

KEDD, JANUÁR 24:

Reggel 6.45-től délután 6.30 azonos Budapest I.
műsorával.

6.30—6.55-ig azonos Budapest II. műsorával.
Utána azonos Budapest I. műsorával.

SZERDA, JANUÁR 25:

Egész nap azonos Budapest I. műsorával.

CSÜTÖRTÖK, JANUÁR 26:

Egész nap azonos Budapest I. műsorával.

PÉNTEK, JANUÁR 27:

Egész nap azonos Budapest I. műsorával.

SZOMBAT, JANUÁR 28:

Reggel 6.45-től délután 6.35 azonos Budapest I.
műsorával.

6.35—7.00 óráig azonos Budapest II. műsorával.
Utána azonos Budapest I. műsorával.

A röntgensugár narancsokat vizsgál

Ma már a mezőgazda és a gyümölcskereskedő
sem a régi többé, hanem igénybeveszi a technika
eszközeit, hogy vevői igényét minél hiánytalan-
nabbul elégítse ki. Néhány esztendője már
például, hogy egyes helyeken mikrofon és hang-
szóró segítségével ellenőrzik a gyümölcsök fér-
gességét. Az áru minden egyes darabját elgör-
getik a mikrofon előtt; a hozzákapcsolt rádió-
erősítő annyira érzékeny, hogy az elődri rágásá-
nak, testmozgásainak elképzelhetetlenül finom
nesztét is jól hallható, erős hangga öblösítve adja
vissza a hangszóróban. Amelyik gyümölcs így
„megszólal”, azt természetesen kiselejtezik a
termésből. A legújabb vizsgálati módszer azonban
már a mikrofonnal sem elégszik meg, hanem
Röntgen-sugarakkal a gyümölcsök belsejébe
pillant. Egy futószalag narancsokat gurít el a
Röntgen-lámpa láthatatlan sugárkúpjá előtt és
minden egyes példány árnyékképe megjelenik
egy olyan fluoreszkáló ernyőn, aminőn a rönt-
genezett betegeket szokták vizsgálgatni. A képen
pillanat alatt meglátni, nem rothadt, vagy fás-e
a gyümölcs belseje. A selejtes anyag így könnyen
és gyorsan külön válogatható a többtől. Az el-
járás persze meglehetősen költséges, de külföldi
jelentések szerint, megeri, mert lymódon behi-
zonyult, hogy a szemre már értéktelennek vélt
áru 30%-a belül rendszerint még kifogástalan
állapotban van. Mindamellét valószínűleg csak
nagy üzemi befektetéssel dolgozó élelmiszer-
kereskedelmi vállalatok részére fizetődik ki a
gyümölcsök röntgenvizsgálata.

Flötös Lili
(Mészöly felv.)

Budinszky Sándor
(M. F. I. felv.)

BUDAPEST I.

6.45: Torna. Hírek. Hanglemezek.

1. Fricsay Richárd: Alba Regia, induló (Hunyadi János 9. honvédszolgálat zenekara, vez. Fricsay Ferenc); 2. Kraul Antal: Magyar díszmenet induló (József nádor 2. honvédszolgálat zenekara, vez. Szeghő Sándor); 3. Drigo: Harlekin milliói, keringő (bécsi bohém zenekar); 4. Bohme: Lovasroham (Amato zenekara); 5. Sanders—Papworth: Amerikai örjárat, induló (Spindler és banjo zenekar).

Utána: Étrend. közlemények.

10.00: Hírek.

10.20: Az orvos és a fogyókúra.

Irta: Hody Antal dr. (Felolvasás.)

10.45: Séta a hamburgi Elba-alagútban.

Irta: Gráf Ernő. (Felolvasás.)

11.10: Nemzetközi vízjelzőszolgálat.

12.00: Déli harangszó az Egyetemi templomból. Himnusz. Időjárásjelentés.

12.10: Hanglemezek.

1. a) Rameau: A dobos; b) Daquin: A kakuk (csembalo Vanda Landowska); 2. Händel: Siciliana, dal (Marion Anderson); 3. Bach J. S.: G-dur toccatából — Adagio (gordonka Pablo Casals); 4. Rossini: A szevillai borbély — Figaro belépője (Titta Ruffo); 5. Donizetti: A kegyencső, kettős (Irene Minghini-Cattaneo és Lionello Cecil); 6. Boellmann: Menüett (orgona Eduard Comette); 7. Wagner: A Rajna kincse — Erda intelve (Emmi Leisner); 8. Rimszkij-Korszakov: Hópehely, balettszvit (londoni szimfónikusok, vez. Coates); 9. Massenét: Don Quijote, részlet (Saljapin); 10. Hillemacher: Csendes gavott (gordonka Pablo Casals); 11. Puccini: Pillangó kisasszony, ária (Piccaluga); 12. Kreisler: Pásztor-madrigál (hegedű Fritz Kreisler); 13. Arrieta: Marina, kettős (Fleta és Revenga).

Közben kb.

12.30: Hírek.

50

1.20: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés.

1.30: A rádió szalózenekara.

1. Adam: Pünkösdi királynő, nyitány; 2. Bányai Aladár: Szerenád; 3. Platen: A Nilus partján, keleti szvit; 4. Szirmai Albert: Pezsgődál a „Mágnás Miska” c. operettből; 5. Kigyósi Árpád: Polonaise; 6. Kálmán Imre: Részletek a „Cirkuszhercegnő” c. operettből.

2.35: Hírek.

2.50: A rádió műsorának ismertetése.

3.00: Ártolyamhírek, piaci árak, élelmiszerárak.

4.15: A rádió diákkéltőrája.

„Felvidékek földrajza.” Irta: Wehner József-né dr. (Felolvasás.)

Utána: Iljúsági közlemények.

4.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek.

5.00: Télen a fővárosban.

Hangképek. Beszél: Flötös Lili és Budinszky Sándor. (Hangfelvétel).

5.30: Udo Dammert zongorázik

a magyar-német művészesere keretében. 1. Liszt: Fantázia és fuga Bach nevére; 2. Schubert: B-dur improptu, 142. mű, f-moll változatok.

6.00: Sportközlemények.

6.10: Bonkáló Sándor dr. egyetemi tanár előadása.

6.35: Kurina Simi cigányzenekara.

Közben kb.

7.05: Hírek.

7.10: Hírek szlovák és ruszin nyelven.

7.45: Kemény idők ércdalai.

Timár József, a Nemzeti Színház tagja Erdélyi József, Illyés Gyula, József Attila, Sárközi György és Szabó Lőrinc verseiből ad elő.

8.20: Budapesti Hangverseny Zenekar. Vezényel: Fridl Frigyes.

1. Glazunov: Sztetyka Razin, szimfónikus költemény; 2. Csajkovszkij: Olasz capriccio; 4. Zádor Jenő: Változatok egy magyar népdalra; 3. Liszt: II. magyar rapszódia.

Szünetben kb.

8.55: Külügyi negyedóra.

9.40: Hírek, időjárásjelentés.

10.00: Dán kamaranégyes.

Tagjai: Gilbert Jespersen (fuvola), Erling-Bloch (hegedű), Torben Svendsen (gordonka) és Lund Christiansen (zongora). 1. Koppel: Négyes (fuvola, hegedű, gordonka, zongora); 2. Sandby: Hármass (fuvola, gordonka, zongora); 3. Kuhlau: Hármass (tétel, fuvola, hegedű, zongora); 4. Händel: d-moll concerto.

10.30: Hírek német és olasz nyelven.

11.00: Hírek angol és francia nyelven.

Délibáb

1939

1939

1939

1939

1939

1939

1939

1939

1939

1939

1939

1939

1939

1939

1939

1939

1939

1939

1939

1939

1939

1939

1939

1939

1939

1939

1939

1939

1939

1939

1939

1939

1939

1939

1939

1939

1939

1939

1939

1939

1939

1939

1939

1939

1939

1939

1939

1939

1939

1939

1939

1939

1939

1939

1939

1939

1939

1939

1939

1939

1939

1939

1939

1939

11.10: Csorba Gyula cigányzenekara muzsikál.
Szánthó Gyula énekel. Dalok: Balázs Árpád: Gyere velem akáclobos falumba; Hevesi József: Paprika, só; Sándor Jenő: Álmodó Tiszapart; Erős Béla: Egy krajcár s levél-papír; Szerdahelyi János: Dalolgotok; Alma a fa alatt (népdal); Thegze-Gerber Miklós: Gyalog út, kocsis út.

12.05: Hírek.

BUDAPEST II.

6.30—6.55: Gyorsírótanfolyam (Szlabey Géza).

7.15—7.40: A Kálvin téri református templom. Schoen Arnold dr. műtörténeti előadása.

8—8.55: Beethoven-hanglemezek.

1. III. Leonóra nyitány (bécsi filharmonikusok, vez. Franz Schalk); 2. VII. szimfónia, A-dúr (newyorki filharmonikusok, vez. Toscanini).

9—9.15: Hírek.

KASSA (259.1 m.)

11.10: Izmailkova Liza ruszinnyelvű ifjúsági előadása. (Molodezi. Doklad Lizy Izmailkovej.)

11.30: Hanglemezek.

11.40: Hírek magyar, szlovák és ruszin nyelven.

12.00—3.25: Azonos Budapest I. műsorával.

3.25: Székely Lajos szalózenekara játszik.

Közben

3.50: Hírek.

4.40: A Kassai Rádió műsorának ismertetése.

4.45—5.00: Azonos Budapest I. műsorával.

5.00: Szlovák félóra. „Az utolsó délután.”

Fiedler József hangjátéka. (Slovenská pohodinka. J. Fiedler: Posledné od poludnie. Rozhlasová hra.)

5.30—8.20: Azonos Budapest I. műsorával.

8.20: Danyi Pál és cigányzenekara muzsikál.

9.40—12.15: Azonos Budapest I. műsorával.

RÖVIDHULLÁMÚ MŰSOR

Január 27—28-án, péntekről szombatra virradó éjjel a HAT 4 hívőjeles adóállomáson, 9.125 kilohertuson, 32.88 méteren
Éjjel 1—2 óráig

TÁVOLBALÁTÓ-KÖZVETÍTÉS A TENGER FENEKÉRŐL

Még be sem vonult a távolbalátó a mindennapi életbe, máris újabb meg újabb lehetőségek meglepő távlatait villantja elénk. Ezek közé tartozik a televíziós helyszíni közvetítés a tenger fenekéről. Úlírok a szobában vagy a hajófülkében és kényelmes karosszékéből gyönyörködünk egy üvegtelezen villódzó vagy falra vetített mozgóképben, mely az óceán több ezer méteres mélységének soha nem látott titkait mutatja be. Ezt ígéri — sok egyéb között — dr. Rudolf Hofmann német mérnök, ha mélytengeri fényképező-búvárpáncélgömbje beváltja a hozzáfűzött reményeket. A gondolat egyébként nem egészen új. Hartman amerikai kutató már évekkel ezelőtt felvetette egy páncélgolyó ötletét, mely ember nélkül ereszkedik a mélybe; csak egy távolbalátógépet, meg egy filmfellevőt visz magával. A készülékeket, a terv szerint, a gömböt tartó függesztőkábelben át, a hajó fedélzetéről lehetett volna igazgatni. Ha a távolbalátó valami érdekesebb részletet vetít, megnyomnak egy gombot, mire odalenn, a gömbben peregni kezd a mozfellevőgép és filmre örökíti a jelenetet. A távolbalátótechnika akkori fejletlensége azonban kevés reményt nyújtott a terv keresztülvihetőségére. Annál többet várnak most Hofmann találmányától. A készüléknek egyelőre csak az lesz a szerepe, hogy fényképfelvételeket készítsen a tenger alatt s ezért az első lebecsátkozások alkalmával közönséges fényképezőgépet szerelnek belsejébe. A golyó mindössze fél méter átmérőjű s a leg-erősebb acélpáncélból készül. Három kerek ablak látható rajta, melyeket vastag kvarclencsék zárnak el. Kettőből a fényező sugarait vetítődnek ki a vízbe, a harmadik pedig a fényképezőgép „kémlénylása”. A gép teljesen önműködően végzi munkáját a víz alatt. A találmányt már többször is kipróbálták. Egy ízben a Keleti tengeren 25 méternyire eresztették le

és a kieli egyetem tengerkutatóintézete fel is dolgozta azokat a pompás felvételeket, melyeket a gömb a tenger sekély fenekén tenyésző moszatvilágról készített. A Bodeni-tavon 250 méter mélységben is kaptak vizalatti felvételeket. Hofmann mérnök becsvágyal azonban sokkal messzebbre, azaz inkább mélyebbre szállnak. Ő még Beebe amerikai tengerkutató búvárgömbjét is felül akarja múlni, mely néhány esztendővel ezelőtt „csak” 923 méternyire süllyedt a tenger alá (igaz, hogy két utas volt benne!). Azt hiszi, hogy fényképezőgömbje olyan szilárd, hogy minden baj nélkül elbir akar 300 atmoszféra víznyomást is; ez pedig 3000 méteres tengermélységnek felel meg. Előre persze nem lehet tudni, miként viselkedik majd a golyó ekkora mélységben, hiszen minden találmány próbaköve a gyakorlat és emberkéz-alkotta gépi szerkezet még nem jutott ily messzire a tenger színe alá. A feltaláló mindenesetre nagyban készülődik már a döntő kísérletre, mely márciusban lesz a Tirreni-tengeren. A tudósok pedig reménykedve várják az első felvételeket ezekből a vaksötét mélységekből, melyek olyan titkokat és ismeretlenek az emberi szem számára, mint egy millió kilométerek távolságában lebegő idegen bolygó felszíne. Ha a próba sikerül, akkor majd valószínűleg filmfellevőgép foglalja el a gömbben a fényképezőkamara helyét, hogy végül az is helyet adjon a távolbalátókészüléknek. Némely tudós szerint csak ilyen szerkezetekkel remélhetjük a legendás Atlanti titkának felderítését. Ha csakugyan létezett valamikor az a csodálatos művelt-ségű szigetbirodalom, mely a régi görög írók szerint mindenestől az Atlanti óceán fenekére süllyedt, akkor — úgy hiszik — a fényképező-vagy a televíziós búvárpáncélgömb majd megtalálja és az álmélködő világ szeme elé vetíti a rég eltűnt meseváros palotáinak romjait...

Kékes Irén

(Nova foto)

5.30

BUDAPEST I.

6.45: Torna. Hírek. Hanglemezek.

1. Figedy Sándor: Shvoy-induló (Mária Terézia 1. honvédegyalozred zenekara, vez. a szerző); 2. Lehár: Losonezi-induló (Mária Terézia 1. honvédegyalozred zenekara, vez. Fricsay Richárd); 3. Lacombe: Segoviane, spanyol tánc (párizsi szimfonikus zenekar, vez. Casadesus); 4. Baldauf: Zillertali népdal (Beres Alfréd zenekara, jódlival); 5. Strauss János: Perzsa induló (berlini filharmonikusok, vez. Schleger).

Utána: Étrend, közlemények.

10.00: Hírek.

10.15: Ifjúsági rádió.

Egressy Béni és a Szózat. (Hanglemezekkel.)

10.45: Mit nézzünk meg?

A budavári evangélikus templomot ismerteti Mesterházy Jenő.

11.10: Nemzetközi vízjelzőszolgálat.

12.00: Déli harangszó az Egyetemi templomból, Himnusz. Időjárásjelentés.

12.10: Lovászi Ferenc cigányzenekara.

Közben kb.

12.30: Hírek.

1.20: Pontos időjelzés, időjárás- és vízjárásjelentés.

1.30: Hanglemezek.

1. Mozart: Andante cantabile a C-dur vonós-négyesből (Brunier-négyes); 2. Donizetti: Don Pasquale, kettős (Aurora Bettore és Dino Borgioli); 3. Verdi: Trubadur, ária (Karl Schmitt-Walter); 4. Musszorgszkij: Hovanscsina, a IV. felvonás közzenéje (filadelfiai szimfonikus zenekar, vez. Stokowski); 5. Boito: Mefisztofelesz, részlet a IV. felvonásból (Fanelli, Pauli, Masini, a milánói Scala ének- és zenekara, vez. Sabajno); 6. Sibelius: Finlandia, szimfonikus költemény (filadelfiai szimfonikus zenekar, vez. Stokowski); 7. Mascagni: Parasztbeccsület — Siciliana (Caruso); 8. Hubay: Zefir (Erica Morini); 9.

Puccini: Bohémélet, ária az I. felvonásból (Alessandro Ziliani); 10. Harty: Pillangók (gordonka: Gaspar Cassado); 11. Strauss Richárd: Rózsalovag, ária (berlini állami opera zenekara); 12. Bax: A Földközi tenger, szimfonikus költemény (newyorki szimfonikusok, vez. Goossens).

2.35: Hírek.

2.50: A rádió műsorának ismertetése.

3.00: Árfolyamhírek, piaci árak, élelmiszerárak.

4.20: Péter Rózsa meséi:

a) „Az okos hangya és a derék elefánt”; b) „Édesanyám selyemkendője.” (Felolvasás.)

4.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek.

5.00: Mit üzen a rádió?

5.30: Kékes Irén magyar nótákat énekel.

Kisér Pertis Jenő cigányzenekara. Dalok: Fráter Loránd: Tudom én, hogy; Szentirmay Elemér: De szomorú ez az élet; Népdalok: A faluban a legárvább; Szőke kislány megy a kútra; Alsóbátki ueca; Akkor szép a kislány; Major Simon: A toronyban, jaj de sok a garadics; Szávózd Richárd: Órizek egy imakönyvet (Karafiáth szövege); Thegze-Gerber Miklós: Népem, népem (Thury szövege); Kárpáth Zoltán: Tündéralom (Melháné szövege); Kiss-Angyal Ernő: Jaj, de szép kék szeme; Hubert Gyula: Három éjjel (Herodekné szövege); Járosi Jenő: Esküvő.

6.20: A felvidéki munkás új kenyere.

Surányi Lajos előadása.

6.40: Indulók hanglemezeiről.

1. Fricsay Richárd: Horthy Miklós-induló (Mária Terézia 1. honvédegyalozred zenekara, vez. Figedy Sándor); 2. Círenei: Hűség, induló (olasz csendőrénekkar, vez. Círenei); 3. Frantzen: A hű huszár, induló (ének: Robert Koppel); 4. Légionáriusok indulója (varsói filharmonikusok, vez. Sztraszynski); 5. Vincze Zsigmond: Magyar visszhang (ének: Szedő Miklós dr); 6. Wetzge: A köztársasági gárda diszmenetindulója (francia katonazenekar); 7. Lope: Pasodoble, induló (spanyol katonainduló (berlini filharmonikusok).

7.05: Hírek.

7.10: Hírek szlovák és ruszin nyelven.

7.20: Kedvelt hanglemezek.

1. Ketelbey: Virág és pillangó (londoni Palladium-zenekar, vez. Greenwood); 2. Owens: Tánc a csillagok alatt, blues (Bing Crosby); 3. Millöcker: Dubarry, dal (Grace Moore); 4. Baer—Caesar—Schuster: Haváji kék ég; keringő (orgona: Lew White); 5. Delettre—Emer: Parlez-moi de toi, dal (Lucienne Boyer); 6. Friml: Indián szerelmi dal (hegedű: Fritz Kreisler); 7. Kaper—Jurmann: Ninon, dal (Jan Kiepurá); 8. Strauss János: Tavaszi hangok, keringő (Eggerth Márta).

7.50: Pehelyke.

Színmű négy felvonásban. Irta Lagerlöf Zelma. Fordította Marchis György. Rendezi Gyarmathy Sándor. Személyek: Fristedt Tódor, bányatulajdonos — Csontos Gyula; Fristedt

onásból
illangók
Strauss
ni opera
tenger,
afoniku-

miszer-

ánt; b)
olvasás.)
hírek.

ekel.

Dalok :
ntirmay
adalok :
y megy
o a kis-
de sok
ek egy
Thegze-
ry szö-
a (Mel-
Jaj, de
m éjjel
Esküvő.

-induló
mekara,
Hűség,
irenei) ;
(ének :
ndulója
ynski) ;
(ének :
arsasági
katonas-
panyol
).

ni Pal-
Owens :
rosby) ;
Moore) ;
ék égi
lette-
ucienne
al (he-
mann :
János :
Márta).

Zelma.
Gyar-
Tódor,
Fristedt

báb

tanácsosné, az édesanyja — Márkus Emilia ;
Fristedt Móric, Tódor unokaöccse — Timár
József ; Ehinger Anna Mária, Móric menyasz-
szonya — Ölvédy Zsófi ; Frida, házvezetőnő —
Gazdy Aranka ; Nyberg, inspektor — Kowách
Ernő ; Károly, kocsis — Kubányi György ;
Wilhelmsson, főkertész — Bazsaj Lajos ;
Kalmedin, miniszteri titkár — Dénes György ;
Bergström, uradalmi számtiszt — Pethes
Sándor ; Westling Erzsébet — Péter Nóra ;
Szakácsnő — Szathmáry Margit ; Fiú —
Dévényi Laci.

Utána kb.

9.40: Hírek, időjárásjelentés.

10.00: Mikulai Gusztáv jazz-zenekara játszik.

10.30: Hírek német és olasz nyelven.

10.45: Operaházi zenekar.

Vezényel Rajter Lajos. 1. Gluck—Mottle :
Balettszvit ; 2. Auber : A portici néma,
nyitány ; 3. Debussy : Két arabeszk ; 4.
Strauss János : Cagliostro Bécsben, keringő ;
5. Fuchs Emil : Balettszvit.

Közben kb.

11.00: Hírek angol és francia nyelven.

12.05: Hírek.

BUDAPEST II.

5.50—6.15: A földművelésügyi minisztérium
mezőgazdasági főelőrája.

7.20—7.45: A világ városai: Róma.

Genthon István dr egyetemi magántanár
előadása.

PEHELYKE

— Előadás a Studióban ma este 7.50-kor —

Nagy ünnepségre készülődnek Fristedt Tódor
hányatulajdonos udvarházában. Fristedt unoka-
öccsét, Móricot várják a menyasszonyával,
Anna Máriával együtt. A jegyespár megérkezik,
de Fristedt Tódornak nem nagy öröme telik a
fiatalokban. Móric azzal az elhatározással jött,
hogy Tódort kiforgassa minden vagyonából
és menyasszonyát is beavtja tervébe. A fiatal
leány teljesen Móric hatalmában van, de Tódor
szeretreméltósága és a vidéki udvarház hangu-
lata mindinkább elfordítják szívét a vőlegényé-
től. Tódor is szerelmes lesz Máriába, de még
akkor sem árulja el érzelmeit, mikor látja, hogy
Móric a gazdag Westling Erzsébetnek udvarol
és alig törődik menyasszonyával.

Elérkezik a búcsúzás napja. Móric és Mária
már útrakészen várják a kocsit. Az utolsó
pillanatban Mária bevallja Móric aljas tervét
és szakít vőlegényével. Móric elutazik és Mária
az udvarházban marad, hogy Tódor felesége
legyen.

Déli báb

7.50—8.55: A rádió szalózenekara.

1. Delibes : A király mondta, nyitány ; 2.
Lanner : A pestiek, keringő ; 3. Losonczy
Dezső : Harlequin farsangja ; 4. Kerntler
Jenő : Magány ; 5. German : Három tánc ;
6. Aggházy Károly : Magyar esték ; 7. Pol-
dini : Cigánytörténet (hangszerelte Rajter
Lajos) ; 8. Lehár : Giuditta, keringőegyveleg.

9—9.15: Hírek.

9.25—9.55: Mikulai Gusztáv jazz-zenekara
játsszik.

KASSA (259.1 m.)

10.15—10.45 : Azonos Budapest I. műsorával.

10.50 : Hanglemezek.

Közben

11.10 : Vidám versek. Szavalja Farkas Pál.

11.40 : Hírek magyar, szlovák és ruszin nyelven.

12—3.25 : Azonos Budapest I. műsorával.

3.25 : A magyar királyi 21-ik honvéd gyalog-
ezred zenekarának hangversenye. Vezényel
Pongrácz Géza.

Közben

3.50 : Hírek.

4.40 : A Kassai Rádió műsorának ismeretése.

4.45—5.00 : Azonos Budapest I. műsorával.

5.00 : Kerekes György dr előadása.

5.30—12.15 : Azonos Budapest I. műsorával.

RÖVIDHULLÁMÚ MŰSOR

Január 28—29-én, szombatról vasárnapra virradó
éjjel, a HAT4 hívójeles adóállomáson, 9.125
kilohertuson, 32.38 méteren.
Éjjel 12.00—1 óráig.

A hangszóró segít építeni...

Nagyobb területen folyó építkezési munkák
egyik legfogasabb kérdése, hogyan lehet fenn-
tartani az érintkezést a különböző helyeken dol-
gozó munkások és mérnökök között. Ameriká-
ban most ezt a kérdést mikrofonokkal, hang-
szórókkal és vezetékes telefonokkal oldják meg.
New-Jersey államban legutóbb egy kétmillió
dolláros építkezés indult meg, 10 és fél hektáros,
nagy területen. Eleinte több zavar fordult elő,
mert az építészemélyzet csak felettébb hiányosan
nagy idővesztés árán tudott érintkezni a
munkavezetőséggel. De azután a központi irodá-
ban mikrofont szereltek fel és hangerősítő-
készüléken át öt hatalmas dinamikus hangszóró-
val kötötték össze, melyeket a terület különböző
pontjain fákra erősítettek. Ilyen módon az
irodában leadott minden utasítást, az öt hang-
szórón át, háromszáz munkással lehet egyszerre
közölni. Ha valamelyik munkavezető mérnök
részletesebb felvilágosítást kíván, a keze ügyébe
eső telefonállomáson felhívja az irodát. A
telefonkészülékeket is fák törzsére szerelték.

Január 22. vasárnap

**A külföld
zenei
műsorai**

Ujrendszerű külföldi zeneműsorunkban a függőleges oszlopok között megtalálhatja a kedvenc műsor-számait. Ha például tánczenére vágyik, egy szempillantást kell csak vetni a negyedik oszlopra s abban nyomban megtalálhatja, hogy milyen időpontban hallhat tánczenét. Ahol az éppen kedvező időpontot megtalálta, tekintsen vízszintesen az állomások rovatarára és tudni fogja, hogy melyik állomásra kell beállítania a gépet.

Ha pedig kedvenc állomása van s ennek műsorára kívánsí, akkor az abécé sorrendjében következő állomások közül ki-keresi azt és melléte vízszintes sorban megtalálja, hogy mikor és milyen zenét hallhat onnan.

Kilowatt és hullámhossztáblázat egészíti ki e műsor-újdságot.

Kilowatt	Hullámhossz	A külföld zenei műsorai	Január 22. vasárnap				
			Opera Szimfónia	Hangverseny Főnek Hangszer	Szórakoztató zene, operett	Tánczene	Hanglemez
3	437	Beograd		21.00	22.15		18.45
100	357	Berlin		20.10	21.00	22.30	19.20
100	316	Breslau		20.10		22.30	19.00
32	325	Brno	15.00		19.20		
17 60	364 1875	Bucuresti és Radio Romania	20.00				19.15 22.30
60	1571	Deutschlands.		22.35		23.00	20.10
150	1500	Droitwich		20.30			
25	251	Frankfurt	20.10			22.30	
100	331	Hamburg			20.10	22.35	18.45
100	456	Köln			20.10	22.35	19.30
100	291	Königsberg			20.10	22.45	18.30
120	382	Leipzig		19.00	20.10		
50	342	London Reg.		14.30 20.05	20.10		
150	1304	Luxembourg			22.30	24.00	0.30
50	368	Milano	17.00		21.00	23.15	22.35
100	405	München	20.10	19.00		22.40	
120	470	Praha		18.05		22.35	22.20
60	215	Radio Paris		21.15	20.00	24.00	23.30
60	420	Róma		21.30		23.15	19.25
55	426	Stockholm		22.30	19.45		
100	349	Strasbourg		22.50	21.15	24.00	
100	523	Stuttgart		24.00	22.30		18.45
60	3861	Toulouse		22.35	21.30	0.15	
120	1339	Warszawa				21.20	19.30
120	507	Wien			20.10 22.30		

Amit érdemes meghallgatni...

19.15: Bucarestiből: Gluck: Orpheus c. operája lemezokról. 22.00: Warszawából: Schubert: C-dur szimfónia, Mendelssohn: skót szimfónia. 24.00: Frankfurtból: Haydn: Versenyszimfónia. Beethoven: V. szimfónia. Reger, Berlioz, Mozart művek. A rovatokban csak azokat a műsorszámokat tüntetjük fel, amelyeket önállóan ad az illető állomás, tehát nem reléz!

20.30: Berlinből: Schubert: Befejezetlen szimfónia, Beethoven, Wagner művek. 21.00: Milánóból: Verdi: Otello c. operája. 22.35: Stuttgartból: A M. kir. 1. honvédgyalozezred zenekarának szórakoztató zenéje.

A rovatokban csak azokat a műsorszámokat tüntetjük fel, amelyeket önállóan ad az illető állomás, tehát nem reléz!

ap

Hanglemez

18.45
19.20
19.00
19.15
22.30
20.10
18.45
19.30
18.30
0.30
22.35
22.20
23.30
19.25
18.45
19.30

Január 23. hétfő					A külföld zenei műsorai	Január 24. kedd				
Opera Szimfónia	Hangverseny Ének Hangszer	Szórakoztató zene, operett	Tánczene	Hanglemez		Opera Szimfónia	Hangverseny Ének Hangszer	Szórakoztató zene, operett	Tánczene	Hanglemez
20.10	18.35				Beograd		20.30	20.00		18.30
	19.00	24.00	22.30		Berlin	20.30		20.10	22.30	19.00
	22.15	20.10			Breslau		21.00	22.30		19.15
	19.25				Brno			16.10		
19.15					Bucaresti és Radio Romania		19.20	18.15		
22.30	19.15	22.15		21.15	Deutschlands.		20.15	21.00		22.15
20.10				23.00	Droitwich		22.30			23.00
	21.00		0.15		Frankfurt		19.40	24.00		
18.45	24.00	23.15	22.45	22.20	Hamburg	24.00	20.15	19.30	22.30	
19.30		22.35		21.40	Köln		19.00	20.10	22.30	
18.30		21.00	22.30	19.00	Königsberg	22.30			20.10	22.15
	21.00	22.40		20.10	Leipzig	20.10			22.35	
	20.10		18.40		London Reg.		18.20	20.00		
0.30	21.15	0.30	23.25		Luxembourg		19.30	20.30	23.25	0.30
22.35			24.00	21.10	Milano		21.00	22.00		20.45
	21.00	23.15		19.20	München	21.00	17.15			19.20
22.20	21.20		19.15		Praha		21.30	22.30		
23.30		18.20		22.20	Radio Paris		20.00			22.20
19.25	21.15	23.30	24.00		Róma		23.15	21.15		
	22.15	21.00	23.15	19.20	Stockholm		22.15	21.00	23.15	19.20
	22.15	21.00			Strasbourg		22.15		19.30	21.15
18.45	23.45	20.30		21.15	Stuttgart		22.00	22.30		
	2.00	20.15	22.30	19.00	Toulouse	24.00	21.00	22.35	20.10	
19.30	19.15	22.30	19.40		Warszawa		20.30	24.00	0.15	
	22.00	21.00		19.00	Wien	21.00	19.00		16.30	
	22.20	20.30				24.00		18.20		
		24.00								

áb

Délibáb

Amit érdemes meghallgatni... Am

20.10: Stuttgartból: Paisiello: La Finta amante c. operája. 20.10: Kölnből: Haydn: 31. szimfónia. Mozart, Beethoven, Schubert, Strauss művek. 20.10: Wienből: Brahms: C-moll szimfónia, Strauss, Schubert, Weber művek.

A rovatokban csak azokat a műsorszámokat tüntetjük fel, amelyeket önállóan ad az illető állomás, tehát nem reléz!

20.10: Münchenből: Lehár: Paganini c. operettje. 20.10: Breslauból: Weber: A bűvös vadász c. operája. 20.30: Kölnből: Bizet: Carmen c. operája. 24.00: Stuttgartból: Bach: D-dur szimfónia, Schubert: II. szimfónia.

A rovatokban csak azokat a műsorszámokat tüntetjük fel, amelyeket önállóan ad az illető állomás, tehát nem reléz!

20.10: De...
szimfónia.
Mephisto-
Korszakov
Beethoven
Reg.-ról:
A rovatol-
kat tünte
az ille

Január 25. szerda						Január 26. csütörtök						
Opera Szimfónia	Hangverseny Ének Hangszer	Szórakoztató zene, operett	Tánczene	Hanglemez	A külföld zenei műsorai	Opera Szimfónia	Hangverseny Ének Hangszer	Szórakoztató zene, operett	Tánczene	Hanglemez	Január 26. Opera Szimfónia	Hangverseny
	22.15	20.50		18.15	Beograd		20.30		22.15			
	24.00		22.30		Berlin			24.00	20.10			
	18.30	19.00	22.30		Breslau	20.10			23.00	19.30		
	21.40				Brno		21.10					
	20.05 20.35	19.15 22.15		21.15	Bucuresti és Radio Romania		20.10			19.15 22.15		
	22.30	21.25		21.00	Deutschlands.	20.10	22.30			23.00	19.35	
	22.25	20.09	0.20		Droitwich		23.35	20.30			20.10	23.00
	20.15	24.00		19.30	Frankfurt		20.15			19.30		20.00
	19.00	20.10			Hamburg		22.30	21.10		19.00		24.00
20.10	21.15		22.50	19.10	Köln	20.30	19.10		23.00	20.10		18.00
		20.10	22.40		Königsberg			22.35				21.00
	20.10	19.00		19.30	Leipzig		19.00	20.10				20.00
	19.00	21.15 22.15	23.25	0.30	London Reg.		21.15 0.30	19.00	23.25			19.00
	23.15		24.00		Luxembourg	22.40		20.45	0.05			23.00
	22.15		23.15	19.20	Milano	21.00	19.20					21.00
	21.20	22.30	20.10		München		18.20	20.10				20.00
21.00	18.20	19.25		22.20	Praha				19.25	22.20	21.10	
	23.30	22.00	24.00		Radio Paris	21.30	21.15				24.00	21.00
21.00				19.20	Róma		21.00	19.20	23.15			
	21.00	19.30	22.15	18.00	Stockholm		20.00	21.15		22.15		20.00
	21.30	21.15			Strasbourg		20.30	22.15		20.30		23.00
20.10	21.15	19.00	19.45	22.30	Stuttgart	24.00	2.00	22.30	19.30		21.00	20.00
	23.45	24.00			Toulouse		20.00	24.00				19.00
	21.00	19.40	22.00		Warszawa		23.05	19.00	21.50			21.00
20.10	19.00	22.30			Wien		20.10	22.45	24.00			20.00

i... Amit érdemes meghallgatni...

ani c.
eber: A
Kölnből:
tuttgart
chubert;
orszámo-
lóan ad
reléz!

20.10: Deutschlandsenderről: Dvorzsák: V. szimfónia. 20.10: Königsbergből: Liszt: Mephisto-keringő, Wagner, Verdi, Rimszki-Korszakov művek. 21.00: Stuttgartból: Beethoven: VII. szimfónia. 0.30: London Reg.-ről: Liszt és Mozart művek orgonán. A rovatokban csak azokat a műsorszámokat tüntetjük fel, amelyeket önállóan ad az illető állomás, tehát nem reléz!

19.15: Deutschlandsenderről: Cassado-lemezek. 21.00: Rómából: Pizetti: Fra Gheraldo c. operája. 22.15: Luxembourgból: Brahms: IV. szimfónia.

A rovatokban csak azokat a műsorszámokat tüntetjük fel, amelyeket önállóan ad az illető állomás, tehát nem reléz!

Hangfőzet	Január 27. péntek					A külföld zenei műsorai	Január 28. szombat				
	Opera Szimfónia	Hangverseny Ének Hangszer	Szórákoztató zene, operett	Tánczene	Hangfőzet		Opera Szimfónia	Hangverseny Ének Hangszer	Szórákoztató zene, operett	Tánczene	Hangfőzet
		21.00	22.15		18.20	Beograd		21.30	20.00	22.15	18.15
		24.00			19.00	Berlin			22.30		19.00
19.30		22.35	19.15			Breslau			20.10	22.30	
					22.35	Brno			21.10		
19.15 22.15	19.35				19.15	Bucaresti és Radio Romania		19.15		20.15 22.15	21.15
23.00	20.10	23.00	19.15		23.35	Deutschlands.			20.10		19.15
		20.30	21.00	22.55		Droitwich		19.45	22.40	24.00	
19.30		24.00	21.00	22.30		Frankfurt		20.15		22.30	
19.00		18.10		22.35	19.00	Hamburg		18.30	20.10	22.30	
20.10		21.00	20.10	22.30	22.15	Köln		20.00	22.30	24.00	
		20.10	22.35			Königsberg			20.10	22.30	
		20.10	19.00	22.30		Leipzig		19.00	20.10	22.30	18.15
		19.00 0.30	22.15	23.25		London Reg.		19.00 20.35	22.00	23.30 0.30	
		23.30		24.00		Luxembourg	22.15		21.00	24.00	
		21.00	20.30	23.15	19.20	Milano			21.00	23.15	
		20.10		22.35		München			20.10	22.20	
22.20	21.10		19.25		22.20	Praha		19.25	20.00	22.35	22.20
	24.00	21.15	19.30			Radio Paris		21.15	22.10	20.00	23.40
			21.00	23.15	19.20	Róma	21.00			19.20	
22.15		20.30	21.30			Stockholm		19.30	21.00	22.15	
20.30		23.45	22.15	19.30	20.30	Strasbourg		21.30		24.00	20.30
	21.00	20.10		22.30		Stuttgart			24.00	22.30	19.00
		19.05	23.15	0.15		Toulouse		20.00	23.45	19.15	
		21.00 21.15	19.00		22.45	Warszawa			19.15	21.00 23.15	
		20.10		22.30		Wien		24.00 22.30	20.10		

Rádiólámpával az inkák és a kalózok eltemetett kincsei nyomában

A modern technika vívmányait azzal szokás vádolni, hogy kipusztítják a világból a regényességet és elszűrkítik az életet. A vád azonban csak részben állja meg helyét. Mert ha valamelyik műszaki alkotás kiirtotta is valahonnan a romantikát, teremtett helyébe másikat. Olyat, ami jobban beleillik ebbe a mi rohanó, kattogó századunkba, mint a régi. A postakocsi levendulaillatú regényessége, igaz, szterefoszlott. De ki merné állítani, hogy az expressz, a gépkocsi, a repülőgép nem tarkította a mai ember életét a regényesség új színfoltjaival, amelyek elevenebbek, szikrázóbbak, árnyalatokban és lehetőségekben gazdagabbak, mint bármilyen más, amit elődeink megéltek?

A rádióra is éppen így ráfogják sokszor: romantikagyilkos. Tenyéryni foltta zsugorítja a földgolyót, kikapcsolja a képzeletet, a fantáziának nincs hová menekülnie a hangszóróból egymás hegyén-hátán előtorlódozó valóságok zuhataga előtt. Holott éppen azzal, hogy korlátlanul birtokunkba adta a világot, a regényesség és titokzatosság új forrásait nyitotta meg. De a huszadik század Aladind-lámpája, a rádiócső még többre is képes. Nemcsak új regényességet teremt, hanem feleleveníti a régit is, új köntösben. A kincskeresők romantikáját.

Kincskeresők mindig voltak, amióta csak áll a világ. Nemcsak a Természet elrejtett ajándékait keresték föld alatt, sziklákban, hanem azokat a képzeletbeli vagy valóságos kincshalmazokat is, melyeket gazdag birodalmak urai rejtettek biztos helyre portyázó ellenség előtt, vagy melyeket az elemek dühe ragadott ki az ember kezéből. Keresték már Atlantis aranyos tornyait, Ophir legendás kincseskamráit, az inkák kincsét és kalózok elásott arany-ezüst drágaságait, melyeket rablóhadjárataik során harácsoltak össze és ástak el ismeretlen távoli szigeteken. Keresték mágiával, csillagjósással, telepátiával, varázsvesszővel; keresték tudományos eszközökkel is, történelmi hagyományok és legendák eredetének gondos kinyomozásával, de legtöbbször sikertelenül. Ha néha-néha rábukkantak is itt-ott egy kincsesládára, azt rendszerint az ásó, az ekevas, a pusztá véletlen szeszélye fordította ki a földből. Sok kézzelfogható kincscsel nem gyarapodott így az emberiség, de annál több mesével, legendával, kalandorregénnyel, melyek tárgya mind az elveszett kincs és mind arról suttog, hogy ott rejtőzik valahol, vad hegyek között, vagy egy ismeretlen szigeten, sziklák tövében, kőlapok alatt, csak éppen meg kell találni.

Most aztán jött a rádiómérnök és mondta: nos, hát én adok nektek eszközt a kincskeresésre. Többet ér, mint a varázsvessző, meg a többi módszer együttvéve, amit eddig használtatok. Ha létezik valahol egyáltalán eltemetett kincs: ezzel biztosan ráakadtok.

Amerikában, a rádió hazájában egész se-

reg „treasure hunter“ (kincsvadász) rádiókészüléket szerkesztettek az utóbbi időkben és valóban több-kevesebb sikert értek el velük. A legújabbak egyike a „metalloscope“, dr Gerhard Fisher Palo Altói (Kalifornia) rádiómérnök találmánya, melyről a szakértők valóságos csodákat emlegetnek. Lényegileg könnyű, dobozalakú adó- és vevőkészülékből áll, melyek két hosszú, párhuzamos rúdalkotta keretbe vannak foglalva. A kincskereső a rudak közé áll és a két rudat kezébe fogja, úgyhogy az adókészülék doboza mögéje, a vevőkészüléké pedig eléje kerül. A dobozok köré vannak tekerve az antennák. Az adódobozt függőlegesen állítja, hogy a talaj felé vetítse a hullámokat; a vevőgép dobozát ellenben vízszintes helyzetben hagyja s fejhallgatókat csatolván fülére, lassan járkálni kezd a területen, ahol az eltemetett „kincseket“ gyanítja. Amíg csak pusztá földet vagy követet érnek a lefelé sugározódó hullámok, addig a vevőgép néma marad. De abban a pillanatban, ahogy rejtett fémtárgy fölé ér a kutató, a hullámok elnyelődést szenvednek, amit a vevőkészülék azonnal megérez és a hallgatókban hangos zümmögést kelt. Ugyanakkor a vevődobozra szerelt villamos műszer mutatója is kileng.

A gyakorlatias szellemű amerikaiak persze elsősorban nem ábrándbeli kincsek felkutatására használják a találmányt, hanem elvesztett földalatti víz- és gázvezetősövek, csatornák vagy csőhibák gyors megkeresésére. Tulajdonképpen ez is csak „kincsvadászat“, mert a megtalált csőanyag, vagy a késelem nélkül kijavított hiba is pénz, sőt gyakran akkora anyagi megtakarítást jelent, mintha csakugyan egy zsák aranya bukkant volna a földben. Ezen a téren, a hírek szerint, bámulatos eredményeket értek el a „kincsvadászgéppel“. Több mint másfélszáz nagy iparvállalat használta most, különböző földalatti kutatóvállalkozások során több ezer dollár értékű munkát végeztek vele és rengeteg anyagi kárt hártottak el, úgyhogy a „kincsvadászgép“ már pusztán ezért is rasszolgált nevére.

De hogy a józan gyakorlat mellett a romantika is kielégüljön: találtak — állítólag — a készülékkel igazi, hamisítatlan kincseket is. Egy arizonai polgár — a tudósítások szerint nemrégiben egy régi kohótelep helyén 14.000 dollár értékű arany-, ezüst- és rézrudra bukkant. Egy másik, mint mondják, 10.000 dollár értékű pénzt ásott ki a földből. Egy harmadik esetben — úgy szól a fáma — 900 dollár értékű arany- és ezüstérmékkel telt régi korszó nyomára vezette szerencsés tulajdonosát a „kincsvadászgép“. Természetesen nincs módunkban ellenőrizni ezeknek a híreknek a valóságát. De néhányan állítólag már komolyan tervbevéették, hogy a készülékkel végiportyázzák a dél-amerikai államoknak ama részét, hol a legendák az inkák elrejtett kincseit gyanítják.

metett

z) rádió-
i időkből
tek el ve-
loscope",
(Kalifornia)
a szak-
k. Lénye-
és vevő-
párhuza-
glalva. A
két rudat
zülék do-
eléje ke-
re az an-
n állítja.
mokat; a
helyzet-
n fülére,
ol az el-
íg csak
a lefelé
kép néma
ogy rej-
hullámok
ökészülék
hangos
dóbozra
s kileng.
k persze
felkuta-
nem el-
dősövek,
gkeresés
ncsvadá-
vagy a
éznzt, sőt
t jelent.
bukkan-
a hírek
tek el a
ásfél száz
ülönböző
több ezer
és ren-
lyhog a
t is ra-

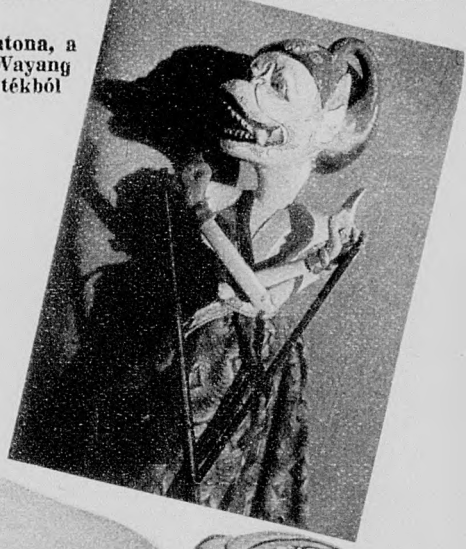

Zboray Ernő

BESZÉLGETÉS ZBORAY ERNŐVEL,

AKI JÁVÁBÓL SZÁZ MALÁJ BÁBUISTENNO KISÉRETÉBEN JÖTT HAZA PIHENNI BUDAPESTRE

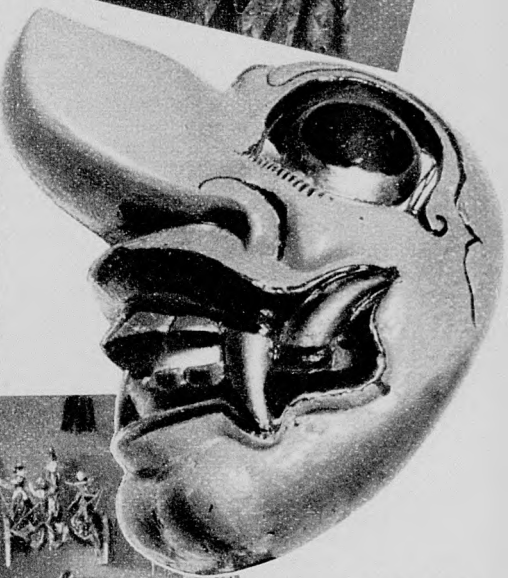
Katona, a Wayang bábjátékból

Vajon van-e ember közöttünk, aki rég vagy nemrég mult boldog gyermekkorában ne vágyakozott volna kirepülni a délábos távoli, egzotikus világok felé. Nekiindulni a csodálatos Afrikának, ahol az izzó ég alatt, a pámaerdők mélyén jajongva énekeltek a dobok, vagy menni az aranyásók és a millióerdős Amerikájába. Ó, csodálatos India, eszkimó föld, Tibet, Ausztrália, de sokan indultunk volna el feléd a mesebeli legények hamubasült pogácsájával tarisznyánkban. És hogy nekünk nem sikerült, éppen ezért csodálatos minden élet, amely innen eredve megvalósította a fiatalkori álmokat, elképzeléseket. Ilyen ember Zboray Ernő is, aki húsz esztendővel ezelőtt az útiköltségen kívül öt fonttal a zsebében nekivágott a világnak és a távolkeleti holland-maláj paradicsomban, Jávában vert gyökeret.

Húsz esztendővel ezelőtt pontosan tizen-nyolc esztendő volt Zboray Ernő. Húsz év után most harmincnyolc éves ez a fiatal-ember és a rangja: holland királyi gazdasági tanácsadó. Ezt a rangot hozta haza most feleségén és két tündéri kisgyermekén kívül Jávából, ahol európai ember számára csaknem elképzelhetetlenül nehéz harcot kellett vívnia Holland-Jáva legnagyobb kincsével és ellenfelével, az őserdőkkel.

Zboray Ernő most itt ül velünk szemben édesapjának budai villájában. A szobája valóságos múzeum. Fantasztikus jávai maszkok, wayangbábuk, pajzsok, fegyverek, szől-

Wayang táncjátékoknál használt fantasztikus álarc

Zboray Ernő maláj gyűjteményének egyik részlete

ibáb

tesek ékesítik a falakat. Az óriási gyümölcs-alakú hamutálcán páratlanul finom rajzú egzotikus jelenetek kavarnak. Vadászat a dzsungelben. Zboray a valódi lelkes műgyűjtő szeretetével emeli kezébe.

— Ezen az egy darabon évekig eldolgozott valamelyik ismeretlen jávai művész. Annak a húsztendőnek, amit Jávában eltöltöttem, egyik legszebb része a jávai népművészet felismerése volt. Páratlan és csodálatos az a mély lelki kultúra, amely a jávai művészek munkáiból kiárad. Talán legérdekesebbek ezek a jávai szellem-, isten- és istennőbábuk.

Rámutat az egyik bábura. Mint egy fantasztikus farsangi figura. Aranyisakia van, füleiből gyönyörű arany láncfüggők csüngenek alá, a teste is merő arany, hosszú karkjai a színes karkötők légiója muzsikál és a ruhája mesterműve a jávai batikművészetnek.

— Ezek az úgynevezett wayangbábuk — magyaráz Zboray Ernő. — Jávában a tanítók ezeknek a bábuknak a segítségével tanítják vallásuk és földjük történelmére az iskolásgyermekeket.

Az aranyisakos wayangbábu Ardjuna istennő. Mellette figyel szótlanul, de szigorú tekintettel a bölcs Bunanjoe. A méltóságos Dakombara mintha kissé megvetné a világot Aswatamával és Djajagemával együttesen. Mindegyik bábu merő arany s mindegyiknek teljesen egyéni az arckifejezése. De egyben érdekesen megegyeznek. A bábuk arca fehérre van festve és az orra valamennyinek feltűnően hegyes. A maláj színesbőrű, tömpeorrú nép és így isteneit fehérbőrűnek, hegyesorrúnak látja, mint a jávai gyarmatosokat, az uralkodó holland telepeseket. A fehér ember — felsőbbrendű ember.

60

Két pandowna, maláj hős, wayangbábuk

— Hosszú éveken át gyűjtöttem ezeket a wayangbábukat. A gyűjtés meglehetősen lassan ment, mert a maláj benszülöttek, a szingalézek csaknem babonás, fanatikus áhitattal ragaszkodnak a bábukhoz. Így hát — teszi hozzá szerényen mosolyogva, — azt hiszem, jogosan lehetek büszke wayangbábúimra, amelyekből több mint száz darab van tulajdonomban. A londoni British Museum keleti gyűjteményében csak hatvan wayangbábu áll. Nemrégben Londonban jártam és a múzeum meglehetősen nagy öszszeszeget ígért bábúimért, de én nem hiszem, hogy bármennyiért is megválnék tőlük.

— Hogy telt el kinn Jávában a húszt évem? Szakadatlan, erős, valóban mindent feledtető munkában. Eleinte felügyelő voltam egy-egy kisebb gumiültetvényen, dolgoztam a munkások százaival az őserdőben, aztán az állami telepekhez kerültem. Fehér ember számára, ha egészséges, kibírható a

Bolta Oetjoel „Erdei ember“ Wayangbábu

jávai klíma, amely állandóan, télen-nyáron 32 fok körül mozog. Négy évi megszakítás nélküli munka után egy évi szabadságot kapok. Természetesen ennek a szabadságnak egyrészt mindig Pesten töltöm.

— Élnek magyarok Jávában?

— Igen, mégpedig elég jól. Körülbelül hatvan magyar muzsikus van szerződésben a batáviai zenekarokban. A fizetésüket hollandi forintban kapják és elég jól keresnek. Az utóbbi időkben azonban már sem magyar, sem más nemzetiségbeli nem helyezkedhet el Jávában, mert a holland kormány leengedte a bevándorlók előtt a sorompót.

Zboray Ernő egy évig pihen Európában, de főleg itthon, Budapesten, ahonnan húszt évvel ezelőtt elindult Jáva felé. A bungalowja, melyben lakik, körülbelül tizenhárom kilométernyire esik Batáviától. A gyerekek autón járnak be az iskolába.

Zboray Ernő mosolyog.

— Messze? Tudja mi a távolság? Az, ami Jáva és Magyarország között van. Négy évig kell várnom, mire végre egyszer hazajöhetek Budapestre.

Ezért az egy évért, ezért a pesti szabadságért Zboray Ernő szerint érdemes a négy évet kintlódni a maláriás jávai őserdőkben.

György László

Déliabál

Dé

Álláspont

írta Torday Sándor

Barátom roppant dühbe jött, amikor levetettem kesztyűmet, hogy keztenyujtsak. — Ostobaság — mondotta, — idegen szokások, eszmék majmolása. Már senki sem tudja, hogy honnan ered, de ha valaki kesztyűs kézzel köszön, akkor legott rámondják, hogy neveletlen. Ezek a kis semmitmondó szokások és a babonák keserítik meg életemet. Szégyenteljes dolog, hogy felnőtt emberek mindenféle összehordott badarságot komolyan vesznek és aszerint rendezik életüket. Mert tudniok kell, hogy az emberek komoly dolgokban aránylag nehezen befolyásolhatók, de babonákkal és apró társadalmi finomságokkal könnyen engednek akarataikból. Rengeteg példát tudnék idézni, de csak egyet-kettőt akarok megemlíteni. Például a sajtot mindig a vacsora végén találják, amikor én sokkal szívesebben ennék még a sajt után egy szelet tortát, édességet. Ha egy hölgygel találkozom és idejekorán nem rántom le a kalapom, akkor udvariatlan voltam. Amerikában ez éppen fordítva van, ott tudniillik be kell várni, amíg a hölgy egy mosollyal, fejbiccentéssel engedélyt ad a köszönésre. Ami pedig a babonákat illeti, már megtörtént, hogy nem hívtak meg valahova, mert éppen a tizenharmadik lettem volna és máskor viszont meghívtak, mert már tizenhárman voltak és kellett egy tizennegyedik. Mind a kétszer meg voltam sértve. Valakinek bátran ki kellene állnia és az egész dolgot megreformálni. A régi értelmetlen szokásokat egyszerűen elhagyni, a babonákat pedig nevetségessé tenni, sőt tudomásul sem venni.

— Miért nem teszed te ezt? — kérdeztem felháborodott barátomat és ezzel azt hittem, lecsendesítem. A hatás az ellenkező volt.

— Igen — mondotta, — jól beszélsz. Bevallom, én ezt meg is tettem, sőt teszem. Ugy és akkor köszönök, amikor nekem tesszik, váratlan időben megyek látogatóba, ha unatkozom bevallom és elmegyek. Reggel ballábbal kelek, kidöntöm a sótartót, nem érdekel a kéményseprő, nem törődöm álmaimmal, létra alatt átbujni határozottan élvezetet nyújt nekem és összes vállalkozásaimat az idén január tizenharmadikán kezdtem. Mert tudnod kell, ebben az évben január tizenharmadika péntekre esett és ez 1939-ben többet nem fordul elő.

Remélem, szerencsém lesz — mondotta elgondolkozva és hirtelen az asztal falapján lekopogta, amint azt az angolok szokták. Azután lehúzta kesztyűjét, keztenyujtott és elment.

Uralkodó DÍVATFEJEDELMEK

jelentős székhelyén, New-Yorkban, Párizsban, Londonban alig múlik el nap, hogy valamelyik ruhaszalón, vagy áruház ne rendezne divatbemutatót. Az érdekelt hölgyközönség ugyan már augusztusban, szeptemberben pontosan tájékozva volt 1938—39 telének téli divatjáról, azért még mindig akad valamilyen bemutatóra váró újfajta divatcsoda. A ruhák mellett mindenkor nagy érdeklődésre tarthat számot: a szörme, az ékszer, a kalap, kesztyű, a különböző sportkosztümök és nem utolsósorban a legújabb divatú fehérenemű.

Egyszóval a társaságbeli hölgy már július közepén, augusztusban tudta, hogy januárban, februárban mit visel. Kecses fürdőtrikóban, a drága tengerparti fürdőhely áthévíttet főnyáron heverészve nézte végig Patou,

Uzályos bálruha, a derékon nagy, tarka virágokkal. Az ujjakat kendőszerű rész pótolja, amelyet a karra esavurva viselnek
(Dora felv.)

Fekete bársonykalap négy soros krém posztó rátéttel
(Dora felv.)

Délibálé

an, Pá
el nap,
gy áru-
Az ér-
augusz-
a tájé-
divatjá-
lyen be-
A ruhák
re tart-
a kalap,
és nem
ernemű.
r július
január-
ördötri-
y áthe-
Patou,

rsony-
rsoros
osztó
téttel
foto.)

ál

Élőszelén selyemre dol-
gozott finomvonalú
csipkeruha
(Dorvayne foto)

Mainbocher, Lelong s a többi világcégek próbakisasszonyainak felvonulását. Árnyékban 30—35 fok meleget mutatott a hőmérő. A karcsú próbakisasszonyok pedig a szikrázó napsütésben, a hevenyészett emelvényen téli köpenyeket, bundákat, prémbelépőket mutattak be. Aztán meg jó melegen bélelt kosztümöket, bársonykalapokat, prémezett kucsmákat. A nézegető, szemlélődő divathölgy nyugodtan kiválasztotta téli bundáját, meg a korcsolyaruháját; aztán pedig az ugródeszkára kapaszkodott és fejest ugrott a tenger hős hullámaiba.

Es így van ez most is. A téli üdülők és sporthelyek hölgyvendégei délelőtt sielnek, ródliznak, derekukra kötött kötéllel a havasokat, a veszélyes gleccsereket járják. De délután, az ótörái tea mellé már nyári divatrevüt kapnak. A nagy szabócégek ilyenkor a havasok üdülőhelyein mutatják be új divatötleteiket.

Elsősorban a tavaszi kabátokat, a gyapjúruhákat, március, április könnyed blúzeit, fiatalos kosztümjeit. Utána meg azokat a kedves vászonruhákat, színdús empriméselymeket és lányosan finom organdikat, amelyekben a divathölgy nyáron át pompázní fog.

A divattervezőnek nem csupán ötleteseznek, de gondosan előrelátónak is kell lennie.

Most pedig beszámolunk arról a divatkiállításról, amely a napokban nyílt meg Londonban. Rendezője egy előkelő hölgy, Lady Anni-Dorothy.

Saját palotájának több termét alakíttatta át erre a célra. A termekbe nagy üvegszekrények kerültek s a szekrények mindegyikébe két ruha; egy múlt századbéli és egy mai. *Fiatal lány báliruhája 1839-ben* — hirdeti a tábla az egyik üvegszekrényen. S rögtön szembetűnik a másik ruha és a másik tábla is: *Fiatal lány báliruhája 1939-ben*.

Furesa, szabásbeli különbség hirtelenében alig fedezhető fel a két ruhán. Válluk, derekuk, szoknyarészüik szinte azonos. Hiszen a báli ruhák már esztendőök óta az azelőtti divathoz idomulnak. Az anyagok is hasonlóak. A régi ruháé az akkoriban annyira divatos tartatánból készült, a mostani pedig muszlinból. Csak éppen... ha alaposabban szemügyre vesszük, látjuk, hogy abba a régi ruhácskába a nyolc-kilenc méter tartatánon kívül még legalább tizenkét méter csipkét, ugyanannyi fodrot és szalagot dolgozott bele a varrónő. A mai lány báliruhája pedig mindössze négy méter muszlin és egy virágescor.

Egy másik szekrény háziruhát rejt magában: *háziruha 1885-ből*, hirdeti a táblácska. Olyan díszes, mintha legalább is színházi toalettnék készült volna. Uszályos, meg tu-

nikás. A dereka csupa halesont, a nyaka keményített, merev, az ujjja sonkaújj. Önkéntelenül is felmerül a kérdés: ebben a ruhában, amely háziruhául szolgált, hogyan lehetett lépni, mozogni és letörölgetni azt a rengeteg apró tárgyat, amely abban az időben a lakások elengedhetetlen díszeül szolgált.

A háziruha szomszédságában egy sportruha díszleg. Készült 1887-ben. Sportruha uszályal, halcsontos derékkal, számtalan kapoccsal, gombbal. Díszítése gyors becslés szerint legalább nyolc-tíz méter bársonyszalag, ugyanannyi csipke, s hat-nyolc méter dúsan ráncolt fodor.

Régi regények képeiről ismerjük azokat a szántalpu karosszékeket, amelyek a múlt században a hölgyek valósággal egyetlen „sportját” képezték. Ez a „sportolás” abból állt, hogy a hölgy rengeteg meleg holmiba bújva, beleült a szántalpu székbe. Gavallérja kendőkkel, terítőkkel még jobban betakar-gatta... s aztán húzta, vagy tolt a széket a jégpályán.

Ma már csak mosolygunk, nevetünk a múlt századbéli férfi effajta lovagi szolgálatain; de különben sem képzelhető el, hogy egy diplomás doktorkisasszony, tanárnő, titkárnő, de bárki is, sportoláskan tekintené az ilyen szórakozást.

A ma leánya úgy éjjél körül még javában tangózik udvarlójával. De másnap reggel akár hat órára is, frissen, mosolygósan áll a villamosmegállónál. Karcsú figuráján sötét-kék sinadrág, viharkabát, haján kötött sapka. Udvarlója, aki elkésve, álmosan és rosszkedvűen érkezik, csak annyit vesz észre, hogy partnernője arcán tegnap este árnyalattal több volt a pír.

Magyaros díszruha. Se-lyembrokát szoknya, ég-kék bársonyderék csipkebetéttel és zsinórozással. Tüllkötény, szé-lén csipkefodorral

Kétrészes kises-
télyi. Földig érő
szaténszoknya,
hozzá horgolt ka-
bátka, az ujjak
és a nyak körül
horgolt esipke-
dísszel
(Dorvyné felv.)

Kásnak szerzett menyasszony

Irta: KORODA MIKLÓS

Nagyon egyedül éltem akkor Milánóban. Az új városrész, amelyet valóban óriási iramban épített alig néhány év alatt a fasció, olyan volt, mint valami fejlődő amerikai város. Tízemeletes bérházóriások, üzletpaloták nyersszagú falai között, a széles körutakon és napos uccákon úgy rohantak az emberek, mintha egy világrész üzleteit itt kötnék meg. Lüktető, harsogó volt az élet. Mindenki akart valamit és majdnem gyermeki öröm és jókedv sugárzott le a férfiak arcáról. A nők kedvesek voltak, derültek ebben az időben, errefelé, csak mindig siettek. A rohanó városrész legnagyobb szállójában, a tízemeletes Albergo Lorettóban laktam, a kilencedik emeleten. — Csak New-Yorkban lehet még ehhez hasonló — gondoltam magamban mindennap, amikor magányos útaimról visszavitt a felvonó a szobámba. Útközben kicsit álmodozva néztem a lift üvegajtaja előtt elsuhanó folyosókat és ilyenkor szerettem volna kilépni a közbeeső emeleteken, de legalább a másodikon megállni egy percre, mert tudtam, hogy ott lakik a cubai ültetvényes, aki az egyetlen gyarmati vendég ebben a felhőkarcolószerű Tródiában. — Abban az időben nagyon érdekelték az ültetvényesek, nagy magányosságomban jó volt arra gondolni, hogy másutt is élnek egyedül emberek, kereskedők, gazdaszok, hajósok, esetleg papagájdíjazók vagy rágógumi ügynökök. Nem bántott az, hogy senkit sem ismerek Olaszország gazdasági fővárosában és az se foglalkoztatott túlságosan, hogy nem volt pénzem. De ezt nem úgy kell érteni, hogy

elköltöttem a „készletemet”, kifogyott a „zsebpénzem” és most diákos vidámsággal, halvány szorongással várom a távirattal megrendelt újabb összeget, amelyet sóhajtozva, kelletlenül, de mégis elküldenek az aggódó szülők, a külföldi tanulmányúton járó fiúnak. Nekem, Zándy Mihály, minden jövedelemnélküli, húszegynéhány éves fiatalembernek egyáltalában nem volt pénzem. Azt senkinek sem tudtam volna megmondani, miként kerültem ilyen körülmények között a jó szállodának számító Albergo Lorettóba és hogy miért nem dobtak ki eddig, ha nem fizettem. Azt hiszem, egyszerűen úgy éltem, hogy diák voltam, tele sejtellemmel, hittem az életben, amelyet pedig nem túlságosan értettem és talán azért adtak az emberek mindent ebben az ifjú városban, ahol komoly utalvány, biztosítékot jelentő tőke volt a húszegynéhány esztendő.

Az igaz, hogy közben segített a GUF is, az olasz fasció diákszervezete és Franco barátom, a titkár, beszélt a szálloda igazgatóságával, hogy abban az esetben, ha valami baj lenne, ők elintéznék mindent, de azért mégis egyedül álltam Milánóban.

— Bon giorno! — lökte be az ajtót reggel kilenckor Franco. Az ágyamhoz lépett, vidáman megrázta a vállamat és még akkor is nevetett, amikor a Corso Argentinán jártunk, kalapunkat kezünkben lóbálva és jól megnézve minden velünk szembejövő nőt. Barátom milánói diák volt, természetesen fascista, mindig hangosan beszélő, jókedvű diák. Politikus akart lenni s rettenetesen szerette

a Siciliánó nevű fagyaltot, amelyből naponta négy-öt adagot is bevágott. A fiatal városból majdnem kiértünk, az új házak emaradtak és a Corso Vittorio Emmanuellen már lassabban mentünk, itt halkabb volt az élet. Több öregúrral is találkoztunk, akik ugyanúgy felemelték a karjukat, mint mi, amikor köszöntünk nekik, de már nem nevettek és nem siettek úgy errefelé az emberek, mint a Loretto környékén. Ez ismét öreg város volt, fontos, komoly, előkelő. Franco belémkarolt és egészen öreg uccák felé mentünk, a Campagnák felé, Apró, egyemeletes, kedves kis palotácskák között, a Via Benedetto Marcellón megálltunk egy fekete kapu előtt. Franco becsengetett és a puhán nyíló ajtón keresztül beléptünk a házba, ahol bolyhos szőnyegek futottak a földön. Az üvegfalú, télikertszerű helyiségben nagyon fehérhajú, egyenestartású asszony ült a pálmák között. Kedves volt és mosolygott. Kezet akartam csókolni, de a szép matróna majdnem megremült, hogy mit csinállok. Később hallottam Francótól, hogy az édesanyja mindenkinek elmondta a különös esetet: kezet akartak csókolni neki! Ez furcsább volt neki, mint valami exotikus népszokás. De én nem tudtam erről semmit, először jártam olasz ott-

honban és csak néztem, a tárgyakat s mindent lerajzoltam magamban, mint valami albumba. Hiszen rendes bútorok voltak náluk is, székek, asztalok, fiókos tükrök és öreg barna festmények lógtak a falon, szakállas, tekintélyes ékszeres urak képei és én mégis remegve, kíváncsian szívtam magamba a szagot, amely idegen volt, nehéz és tompa. Váratlanul és érthetetlenül zavart lettem s csak Juanita hangja nyugtatott meg, amikor fölkelt a sarokból és keztenyújtott:

— Bona sera — mosolygott, mert már este volt és a virágok árnyéka játékosan kigyó-zott a falon. — Az unokahúgom — mondta még Franco, aztán kiment valamerre. Azt hiszem, nem szóltunk egymáshoz semmit, csak az őszhajú asszony beszélt egészen hal-kan és langyosan. Amikor később visszagon-doltam a mindig homályos szobára és meg-próbáltam Juanita arcát magam elé hívni, az volt az érzésem, hogy akkor talán még nem is voltunk együtt és csak később ismer-tem meg őt. A többi magától jött, mint min-den akkoriban, a nyugtalankedvű Milanóban, ahol általában szaladtak az emberek. Engem is magával sodort a tempó és elvittem a fehérarcú spanyol leányt a mindig zajos, jó-kedvű uccára. Eleinte csak keveset voltunk

Mátay
Tóth Tibor

Bona sera...

Déliab

együtt, mert Franco ugyan azt mutatta, hogy szívesen lát a házuknál, de az olasz otthonok azért mindig zárva maradnak az idegenek előtt. Lehet, hogy szerettek is engem és mindig adtak valamit az örömeikből, de soha egyetlen pillanatra sem éreztem azt, hogy hozzám hasonló emberek között vagyok a Via Benedetto Marcello feketekapus házában. Örökké mások leszünk egymásnak, nem idegenek, de testvérek sem és azt hiszem, még a vendég is túlközeleli megfogalmazása annak a furcsa vonzalomnak, amely bennünket, a három fiatal európaít egymáshoz hozott. Franco barátjának mondott engem és Juanita egyszer úgy fogta meg a kezemet, hogy azt hittem, nagyon sokáig leszünk együtt. Eljártunk az espresso-bárokba, olykor diákgyűlésekre és ritkábban moziba, de Juanitát minden délután vártam a Coperto Vittorio Emanuele kékes mozaikboltozata alatt, Milánó egyik leérdekesebb helyén, ahol a legrégebb üzletek mellett óriási plakátok hirdették az argentiniai revü bevonulását. Nem tudom pontosan, mit csináltunk ilyenkor, azt hiszem, ögyelegtünk és néztük az embereket. Már harmadik hete laktam a Lorettóban, de még mindig nem tudtam a leányról többet, mint az első este. Azt is inkább csak sejtettem, hogy nem tartozik egészen a családhoz, a szülei valahol Barcelonában élnek. Francóról, mint az unokatestvéréről beszélt szűkszavúan és érthetetlenül. Legszívesebben nem szólt semmit, de Juanita hallgatása olyan volt, mintha mesét mondana.

A mese egy nap kiszökött a ködből. Ezen a másik reggelen telefon ébresztett fel, álmosan és öntudatlanul emeltem fel a kagylót és azt hittem, még éjszaka van, amikor hallottam a hangját: „Jöjjön mingyárt, azonnal, a Copertonál várom...” Nehezen ébredtem fel, de aztán rohantam és még a reggelit sem vártam meg, pedig a csurgatott méz és a csigaalakúra formált vaj volt a legjobb a Loretto menüiben. A Dom-téren már nagy volt a forgalom és a közlekedési rendőr fehér gumibotjával többször megfenyegetett, amikor átrohantam a zsvajgó kocsik között. Azt hiszem, Juanita nem is köszönt vissza, csak megragadta a kezemet s a szeme gyermekéi tisztán csillogott, amikor rámmézett:

— Ügy-e, megtesz nekem mindent? — Pillanatra megállt és behúnyta a szemét és folytatta: — Szöktessen meg, kérem!

Először nem értettem a váratlan támadást,

aztán furcsa szorítást éreztem magamban, izgatottan megfogtam a kezét és akadozva mondtam: nincs egészen komolyan vehető állásom, sőt azt sem lehet állítani, hogy végzett ember vagyok. Nem tudom messze vinni, de ha igazán akarja, azért megszököttem, hiszen diák vagyok. Arról is beszéltem, hogy a szerelem — de ő szelíden félbeszakított:

— Semmisen fontos, az állása, vagy hogy nincs pénzünk, hiszen ott minden van, ahová megyünk — beszélt Juanita és sejtelmes képek húzódtak élelem. Aztán hideg lett a homlokom és alig értettem, mit mond: hogy őt nagyon várják valahol Afrikában és én vagyok az egyetlen, aki segíthet rajta, mert a többiek nem mernének ilyet tenni érte. Különben, Pietro ma reggel táviratozott, hogy a szerdai hajóval kell indulni, mert különben késő lesz. A derék fiú mindenről gondoskodott, nekünk csak hajóra kell szállni, de nyomban, mert a következő csak egy hónap múlva indul és őt addig visszaviszik Spanyolországba.

Valaki nekem rohant a kirakat előtt, ahol álltunk. Jól emlékszem az üzletre, kalaposbolt volt, régi, egyszerű, megbízható cég. Széleskarimájú Sombrinók, hegyesvégű diáksapkák, színes keménykalapok sorakoztak egymás mellé az üvepolcokon. Mindent élesen láttam, csak Juanita fordult előttem egyet s mintha szél vitte volna el, olyan messzire került hirtelen. — Pietro — égette torkomat az olasz férfinév. — Jó lenne kiáltani egyet — gondoltam, de aztán dacos lettem. Diákos hetykeség szökött bennem magasra és azt mondtam, hogy vállalkozom a bolondságra. Sűrű, nehéz történetet éreztem Juanita élete mögött és nem tudtam szabadulni attól az érzéstől, hogy mégis van közünk egymáshoz. Most már nem tudom biztosan megmondani: kalandvágy, hiúság, hősködés vagy mi tett olyan vakmerővé, hogy be mertem avatkozni két ismeretlen ember sorsába. Az is lehet, akkor még mindig nem hittem, hogy másnak viszem a menyasszonyt.

Francónak azt mondtam, hogy meghívtak Róma mellé egy gazdaságba és ezért nyomban el kell utaznom. Még pénzt is kaptam a GUF-tól, Juanitának megvoltak a hajójegyei és két nap múlva anélkül, hogy a kedves öregasszony sejtett volna valamit, felültünk a genovai vonatra. Csak a kikötővárosban

tudtam meg, hogy a „Duca degli Abruzzi“
túristahajó a legtávolabbi olasz gyarmatra,
Somalia Italianaba visz. Már akkor sokat be-
széltek arról, hogy a Duce tervez valamit
Etiópiával és az olasz fasció ifjúsági szer-
vezetének külön osztálya volt, amely nagy
propagandát csinált a diákság körében a tá-
voli gyarmatoknak. De a négus még nagyon
messze állt az európai érdeklődéstől és senki-

Juanita a fedélzeten se beszélt sokat

Délibáb

sem gondolt közülünk az abesszín háborúra
Először megdöbbenem, hogy mégis örülség
amit csinálok, de akkor már kicsit kalandor
voltam és nem törődtem azzal, milyen követ-
kezményei lesznek ennek az útnak, és izga-
tott, hogy a valóságban is olyan vakítóan
fehérek-e a kék tenger partján a lapostetejű,
koloniális paloták, mint a levelezőlapokon?

Juanita a fedélzeten se beszélt sokat, én
nem kérdeztem semmit, mert akkoriban
nagyon gőgös voltam az ilyen dolgokban.
Annyit azonban mégis megtudtam a tizen-
nyolcnapos tengeri út alatt, hogy Pietro az
egyik somali olasz cukorgyár mérnöke, két
éve él kint a gyarmaton. A fiatalok Barce-
lonából ismerik egymást, ahol Juanita isko-
lába járt. A kis spanyol lány szülei nem sze-
rették Pietrót, mert annak mindig különös
tervei voltak és amikor kiment Afrikába,
még a levelezést is eltiltották. Azért küld-
ték lányukat a milánói rokonokhoz, hogy el-
szakítsanak minden szálát, de Pietro az
Oceánon keresztül is megtalálta újra Jua-
nitát.

Élesen emlékszem arra a napra, amikor
kikötöttünk olasz-somali fővárosában, Moga-
discióban. A parton fúrge feketék rohantak a
csónakokból kiszálló utasok felé, a trópusi
nap fényét elnyelte a benszülőttek sima, mez-
telen bőre, a színes katonák közömbösen áll-
tak a kikötő előtt. Pietro több trópusi-sisa-
kos, fiatal olasz gyarmati tisztviselővel várt
bennünket. Csak azt tudom, hogy erősen
megrázta a kezemet, többször átölelt, mást
nem láttam, mert egy meztelen kis etióp
éppen kézállást csinált előttem és oly boldo-
gan nevetett felém, hogy oda kellett nézni.
Juanita valószínűleg megcsókolta Pietrót, de
lehet, hogy csak kezefogtak és a többi
vidám olasz fiúval autóba szálltak. Hívtak
engem is, de én azt mondtam, hogy egye-
dül megyek be a fővárosba, hiszen Moga-
discióban nem lehet eltévedni. Pietro egy
fekete szolgát adott mellém, a fiúnak hosz-
szasan és hangosan magyarázott valamit,
miközben folytonosan felém mutatott, aztán
intett a sofőrnek és a kocsi elindult. Juanita
furcsán, lehet, hogy egy kicsit kétségbeeset-
ten hátranézett, intett nekem, de aztán el-
tűnt az a könnyű fehér fátyol is, amely még
legtovább látszott belőle.

Én ottmaradtam egy feketével és a vakító,
cukorfehér trópusi házakkal. A képeslapokon
sokkal szebbek voltak. Kár volt lehajózni.

Testápolás

Amit minden nőnek tudni kell

A női szépség fogalmát számtalan képzőművész és esztétikus igyekezett a legkülönbözőbb formában kifejezésre juttatni. A szépség fogalmát egységes szabályokkal kifejezni azért sem lehet, mert még ugyanazon embernek sem tetszik mindig ugyanaz. Ennek megítélése az életkor, műveltségi fokozat, hangulat, egészségi állapot és sok más külső és belső ok szerint változik. De nehezzé teszi a megítélést az is, hogy az emberek típusain éghajlati, nemzeti, sőt ezeken belül családi és foglalkozási különbségek is észlelhetők.

Minden rendű, rangú szép nő egyben azonban teljesen megegyezik: még szebb akar lenni! Az ehhez vezető utat természetesen mindenki „egyéni” legtokéletebb módszerei szerint próbálgatja. Anélkül, hogy a hölgyeknek ezt a tiszteletreméltó törekvésüket korlátozni akarnánk, néhány szóban — éppen a segítség kedvéért — néhány általános kozmetikai és szépségápolási tanáccsal szolgálunk.

A mai divat megköveteli a divattal lépést tartó nőtől, hogy nappal egyszerű, fiatal lány, este pedig nagyvilági dáma tudjon lenni. E célból az esti toaletthez felvonultatja a dí-

vat mindazt a raffineriát, ami hivatva van a nő szépségét kiemelni és legelőnyösebben keretezni. Csapkék, arannyal átszótt selymek és vagyont érő prémek simulóan ölelik a karcsú és kevésbé karcsú sziluettekét, amelyből igézően mosolyog ki önagysága mosolygó esti arca. Mert azt talán mondani sem kell, hogy mint ahogy a ruha nagy átalakulásokon megy át reggeltől estig, épúgy viselőjének egész külseje gyökeresen megváltozik. A

nappali rövid szoknyát felváltja a földet seprő, esetleg uszályos alj, a kis angol kosztümkabát helyébe valami csodálatos anyagköltemény kerül és a lapossarkú cipőt pántokból összeállított, remekbe készült saru helyettesíti.

A női hajviselet is megváltozik estére; a laposra fésült frizurát hamis loknik díszítik, nem ritka a virág sem a laza fürtök közé dugva. Az arc megy azonban a legnagyobb változáson keresztül. A nappali viselet ugyanis enyhén festett és finoman púderezett, kikészítetlen arcot követel, ez adja meg a fiatalos, leányos nappali nő jellegét. Este aztán annál nagyobb tere van a kikészítésnek min-

den vonalon. Nagy szerepe jut ilyenkor a különböző emailoknak, szempilla- és szemöldökfestéseknek, amelyet arcgőzölés és frissítő pakolások előznek meg. A szemhéjakat színre festik, a száj- és arcrúzs este is a hajszínéhez illően sötétebb, vagy világosabb vörös, természetesen bátrabban adagolva a nappalinál.

Az arc kikészítése és általában a sminkelés mindenkor a nő egyéniségéhez igazodjék. Szerepet játszik ennél a nő kora, foglalkozása, társadalmi viszonyai stb. Idősebb hölgnél a nappali, erőteljesebb sminkelés sohasem izléses és rossz hatást keletkeztet. A dolgozó nő hivatalánál fogva sem kendőzheti magát feltűnően. Itt a szem, haj és bőr színe lesz az, ami a sminkelés karakterét megszabja.

A színésznő arcfestése — különösen filmszínésznőnél — különleges szakértelemet igényel. Itt a színpad terjedelme, a felvevőgép közelsége, a reflektorok fénysugarainak milyensége, valamint a toalették árnyalatainak harmóniájából alakul ki a megfelelő arcfestés.

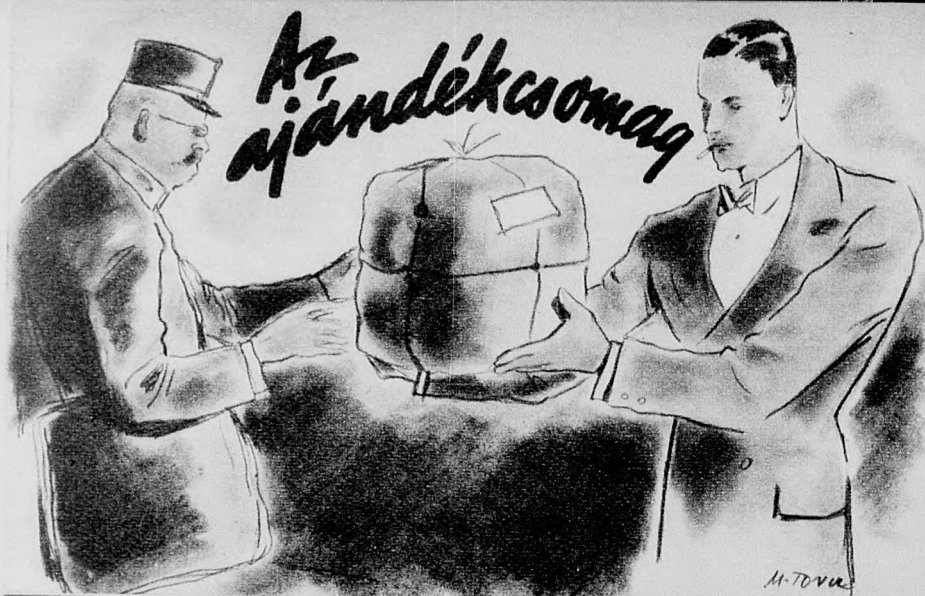
Az arc kendőzése mindenkor viselje magán a nő egyéniségének bélyegét. Sohasem legyen az irányadó, hogy ezt mások hogyan és milyen eszközökkel érik el. Ez mindig bizonyos sablont jelent és végeredményben uniformizálja a nőt.

A szépítés elve mindig az legyen, hogy kellő önkritikával olyan módon ápoljuk arcunkat, hogy az a jó ízlést ne sértse és legjobban kidomborítsa a nő természetes szépségét.

Dr Heks Imre

Botond Éva, a női műkoresolyúzás 1939. évi bajnoka (Bojár felv.)

IRTA: TAMÁS GERGELY

Az ember mindig vágyik valamire. Leginkább arra, ami számára elérhetetlen. Én például egész életemben takarékoságra vágytam. Nem mondhatnám, hogy valami nagy eredménnyel. Bár ez is relatív. Volt idő, mikor azt hittem, beosztással élek. Az apám ugyanakkor csóválta a fejét:

— Szerencsétlen fráter, nyitott tenyérrel jár a világban.

Annakidején ez rosszul esett, de ahogy múlt az idő, ahogy szállt egyik év a másik után, egyre több alkalommal győződhettem meg róla, az öreg úrnak alighanem igaza volt. Legutóbb aztán egy esős délutánon, mikor reménytelen unalmamban megint egyszer azon gondolkoztam, ami van, s ami lehetett volna — be kellett látnom, itt az utolsó perc, megtanulni a nagy leckét: beosztással élni... El is határoztam szentül, hogy vége a meg-gondolatlanságoknak, máától kezdve takarékos leszek.

És mingyárt elhatározásomat követő reggelen, mintha csak az ég is jutalmazni akarná jó szándékomat, alig érkeztem a redakcióba, ujságolja az altiszt, csomagom érkezett. Csomagom? Nekem? Vajjon ki küldhette? Egészen felvidultam, hiszen régesrégem nem várok már sehonnan semmit. Hozzák az ajándékot. Egy kosár szőlő. Feladója régi kedves barátom. Őszintén meghatott figyelme s alig vártam, hogy haza vihessen küldeményét. Hanem itt jött a bökkenő. A hónom

alá mégsem vehetem a kosarat, tehát villamosra sem szállhatok vele. Taxin pedig — nem, nem megyek taxin. Az út hazáig két, két és fél pengő, s én éppen tegnap fogadtam meg, hogy takarékos leszek. Megkértem tehát egyik küldöncünket, szállítsa haza a csomagot. Garszon ember lévén, átadtam neki a lakásom kulcsát, hogy be tudjon jutni, aztán munkához láttam. Aki ismeri azt a lázas sürgés-forgást, ami a szerkesztőségi órák alatt folyik, az nem csodálkozhatik rajta, hogy tíz perccel később már kulcsról, csomagról, küldöncről egyaránt megfeledkeztem.

Éjjelre járt, mikor a Lágymányos egyik hatalmas bérpalotájának ötödik emeletén kiszálltam a liftből. Meg voltam elégedve magammal, korán jöttem haza. Mert azt is elhatároztam, hogy felhagyok az éjszakázással. Divatos kifejezéssel élve, „kiegyensúlyozott” lelkiállapotban közeledtem lakásomhoz. Ajtóm elé érve eszméltem rá, a küldönc nem hozta vissza a kulcsot. Álltam, mint akit fejbe ütöttek. Hogy helyzetem kellemesebb legyen, a folyosólámpák is kialudtak. Mélységes sötétség borult rám s fogalmam sem volt róla, hol keressem a villanykapcsolókat. Nem volt mit tenni, bukdácsolva, tapogatva le kellett botorkálnom az ötödik emeletről a földszintre, ami jó nyugedóra alatt sikerült is, s meg kellett keresnem a házmesterlakást. Hosszas döröm-

Délibáb

bölcsre ajtót is nyitottak, de amikor előadtam kérésemet, a házmesterné vállat vont: — Az uram csak reggel jön haza, én pedig nem tudok bänni a nyitószerszámaival.

Mérsékelt előzékenységgel azért előkotort egy csomó kulcsot s vissza mentünk az ötödik emeletre. Próbáltuk egyiket a másik után, de hiába. Vagy be se ment a zárba, vagy alig lehetett kihúzni belőle, fordulni azonban egy se fordult, s az ajtó zárva maradt. Tanácstalan csüggedtséggel néztünk egymásra. Végül is a házmesternének támadt mentőötlete: küldjük el a vicét a takarítónőm lakására. Annak van kulcsa, hiszen azzal a feltétellel fogadtam szolgáltatba, hogy csak olyankor jöhet a lakást rendbehozni, mikor nem vagyok otthon. Ha valami óhaja van, felírja egy cédulára s az asztalomra hagyja. Ugyanígy közlöm vele én is kívánságaimat. Ez volt a rend annál a barátomnál is, akitől, mikor megházasodott, a lakással együtt a takarítónőt is átvettem. Nem is volt soha semmi baj, csak éppen — és ez most jutott eszembe — a nevét felejtettem el mindig megkérdezni a derék asszonyságnak. No meg a lakáscímét. Persze, persze. Hanem mindezt resteltem megmondani a házmesternének, mindössze annyit feleltem hát csendesen:

— Ne bántsuk a vicét, neki korán kell kelnie. Majd elsétálok a kulcsért magam.

De ahogy bezárult mögöttem a kapu, felshajtottam: nem jól van ez így...

Még szerencse, hogy elértem az utolsó villamost s éjjel egy óraker visszaérkeztem abba a Rákóczi úti szállodába, amelynek sörözőjében vacsorázni szoktam s ahonnan másfél órával előbb hazaindultam. Szobát kértem. Álom azonban nem jött a szememre s már pitymallott, amikor elszenderedtem. Alig aludhattam valamit, mert reggel hétkor kelnem kellett. Nem lehet tehát csodámi, hogy egész délelőtti szaladgálás után ledőltem egy kicsit pihenni, hiszen a szoba fölött este hatig rendelkezhettem. Csak egy-két órára, gondoltam, s máris mély álom hullt rám. Mikor eszmélni kezdtem, úgy rémlett, zenét hallok valahonnan távolból, s kellemes félhomály vesz körül. Csakhamar rájöttem, a zene az étteremből hallatszik fel, a félhomályt a folyosóról beszűrődő fény okozza.

Felgyújtottam a villanyt s az órára pillantottam. Este tizenegy óra volt...

Örjögő dühhel ugrottam ki az ágyból.

Délibáb

ÖRÖM

AZ EMBER ÉLETE,
HA RENDES AZ EMESZTÉSE

ARTIN

AZ ENYHE, BIZTOS ÉS
OLCSÓ HASHAJTÓ

Hát elaludtam! Elaludtam — életemben először — a redakciót, s ráadásul, mert jóval elmúlt délután hat óra, immár két napi szobapénzt kell fizetnem... A végső elkeseredés sietségével rángattam magamra ruháimat. Nem akartam semmire se gondolni, csak ki innen minél hamarább, mert megfulladok a méregtől. Lerohantam a lépcsőn. Kifizettem a szobát. Borravalóval együtt tizenöt pengő volt két napra — kedvezményesen. Aztán fel az első villamosra s haza, haza Budára. Végre megérkeztem. A házmester nyitott ajtót. Széles mosollyal fogadott:

— Új zárat csináltattam az ajtóra s új kulcsokat. Mindössze háromötvenbe került az egész...

Bárgyú mozdulattal vettem elő a pénztárcámat s közben eszembe jutott, hogy a szoba tizenöt pengőbe került, a zár s az új kulcsok háromötvenbe, ez tizennyolcötven. A küldönc is kapott egy pengőt. Tizenkilenc és fél pengőt adtam ki tehát, hogy a kettő pengős taxiköltséget megspóroljam.

Node takarékos voltam...

Végre a szobámba értem. Hamar ablakot nyitottam. Gyönyörű, csillagos szeptemberi éjszaka volt. Sokáig néztem ki a ragyogó végtelenségbe anélkül, hogy megtudtam volna mondani, mire is gondolok tulajdonképpen. Aztán csendesen, mint aki már mindenbe beleegyezik, megfordultam és az asztalomhoz léptem, amelynek közepén ott várt az ajándékcsoomag. Elővettem az ollót s néhány pillanat múlva élém tárult a kosár tartalma, a szebbnél-szebb, hamvas, friss szőlő. Rózsaszín és sárga és zöld. Termés, amely aranylő őszi kertekből érkezett, hogy emlékeztessen a kisvárosra, ahonnan egyszer elindultam.

Lassú mozdulattal kiemeltem egy fűrtöt s most már megbékélve gondoltam arra, hogy, úgylátszik, hiába minden, a takarékosághoz nem elég a jó szándék.

Szerencse is kell hozzá...

Utolsó pillanat

Komédia I felvonásban. Irta: BARÁTOSSY B. LAJOS

Személyek: A férj. Az asszony. Bálint. Kovács. Inas. Szobalány.

(Villa ebédlője. Meglehetősen tágas, világos terem, kevés bútortal. A fenékfal szétoltható üvegajtó, amely verandára szolgál. A szobának ez a része olyan, mint egy külön kis otthon, zsúfolt, mintha nem is az ebédlőhöz tartoznék. A bal ajtószárnyal egyponalban vastag, puha koraküllel letakart rövid kerevet, a fejenél két asztalka, az egyikén kézimunkakosár, a másikon telefon áll. A padlón, szőnyeg helyett, a kerevet előtt néhány darab kisebb állatbőr fekszik, a két falon, közel a sarokhoz, egy-egy esendéletet ábrázoló kép lóg, középiült hatalmas váza, egy csokor sötétörös rózsával, amelyek lángolni látszanak a homályban. Nyár van, délután, a levegő mozdulatlan, az ég fehéres fényben izzik, ez a esőnd azonban nem fáradt és tikkadt, inkább nyugtalan, érzik, hogy reszket és remeg a saját titkaitól.)

ELSŐ JELENET

Az asszony (a két ajtószárny között ül egy párnázott székben, félig lehúnyt szemekkel néz a messzeségbe. Tekintetével az ég alján tova-vonuló felhőket követi. Nem gondolkozik, nem álmodozik, a semmittevésnek azok a percei ezek, amikor megszűnik számunkra minden s a dolgoknak, az életnek csak halvány, álomszerű képe él bennünk. Órák óta ülhet így, mert nincs ereje, hogy megmozduljon. Csak néz, még a szempillája sem rezdül, míg egyszerre megrid, hátrafordul és körülnéz a szobában. Látja, hogy hallucinált, vissza akar ereszkedni a székbe, a nesz azonban, amit az imént hallott, megzavarta, a bágyadtság, a köd, ami az előbb még körülfogta, elszállt. Darabig azért vár, de érezve, hogy nyugtalansága most már csak növekszik, jellemkedik, a szoba közepén álló nagy asztalhoz megy és megnyomja a villanyesillárról lelógó csengőt).

Szobalány (a baloldali ajtón belép és megáll).

Az asszony (halkan): Nem volt itt senki?

Szobalány (csodálkozva): Nem.

GRAFOLÓGIÁVAL, telepátiaival 1939. évre sorsképet kap a Fátum stúdióban, Erzsébet körút 21. II. 12

Az asszony (elfordul, szenved): Nem is ezt akartam... (Hátramegy, mintha valamit keresne.) A postát még nem hozták?

Szobalány: Nem.

Az asszony: Jó. Ha hozzák, majd adja be.

Szobalány (bólint, el).

MÁSODIK JELENET

Az asszony (könyv van a kezében, megy vissza az előbbi helyére, a székhez érve megáll, a jobboldali ajtó felé fordulva vár).

(Jobbjelől gyenge zaj hallatszik.)

Az asszony (megrettenve az ajtó felé lép).

A férj (hálókabátban megjelenik a jobboldali ajtóban).

Az asszony (sikoltani akar).

A férj (élő halott, alig van emberi formája, fogja a kilincset, rámered az asszonyra és tekintetével elnémítja).

Az asszony (odasiet, a férji karja után nyúl, hogy lámogassa).

A férj: Hagyja.

Az asszony (nem tudja hirtelenében, hogy mit csináljon): Elesik... Engedje, hogy megfogjam a karját. Mért jött ki? Mit akar? Hogy jutott eszébe ilyesmi?

A férj (meginog).

Az asszony (rémműlten): Jöjjön, feküdjék vissza. Mindjárt összeesik.

A férj (az asszony keze után nyúl): A kezét. Ugy. Vezessen a székhez.

Az asszony (viszi): De hát mit akar? Mért kelt fel?—(Majdnem sírva.) Mért nem szólt? Hogy tehetett ilyet?

A férj (belerogyik a székbe, hörgő sóhajjal): Jaj... Nehéz volt.

Az asszony (párnát akar tenni alá): Hajoljon egy kicsit előre.

A férj: Ne féltsen. Mit félt? Minek beszél annyit?

Az asszony (megszeppen).

A férj (körüljártatja a szobában tekintetét): Milyen más itt. Milyen más ez a szoba. Az ott bent, olyan, mint egy koporsó. Hűvös és sötét.

Az asszony: Magának az kell.

A férj: Koporsó ?

Az asszony (*nagyon szenved, de leküzdí magát*): Nem. Hanem, hogy a szoba hűvös legyen.

A férj: Mindegy.

Az asszony: Nem mindegy, mert a meleg magának árt. Nyugtalanítja.

A férj: Már nem sokáig.

Az asszony: Ne beszéljen így. Láthatja, mennyire szenvedek.

A férj: Tudom . . .

Az asszony: Minden szava ostorcsapás, mért gúnyolódik folyton ?

A férj (*mosolyog, rekedten*): Gondolja, hogy gúnyolódok ? Hogy olyan állapotban vagyok ? (*Keserű gyűlölettel.*) Ugyan. Ne tréfáljon.

Az asszony: Hallgathatok, nem szólok egy szót sem, ha terhére van.

A férj: Nincs terhemre. Sőt. Ingerel és izgat, ha beszél.

Az asszony: Ne legyen ilyen kegyetlen. Nem érdemlem meg. Mit vétettem, hogy így bánik velem ?

A férj (*nevet, fuldokolva*): Semmit . . . Rettenetes . . . Az az elviselhetetlen, hogy semmit.

Az asszony: Ez bántja ?

A férj: Ez. Mi az, hogy bánt ? Megőrjít.

Az asszony: Miért jött ki ?

A férj: Ezért.

Az asszony: Hogy megint meggyötörjön.

A férj: Nem. Hanem hogy felfakasszam magamban a förtelmet.

Az asszony: Mért engem büntet ?

A férj: Mert ártatlan. Mert nem bírom elviselni ezt az ártatlanságot. A hűségét. Azt, hogy feláldozta magát.

Az asszony: A felesége vagyok.

A férj: Az. Minden utálata és irtózata mellett. Ezzel rövidítette meg az életemet. Hogy kitarzott mellettem. Hogy kitarítottak. Maga is, Bálint is. Tudták, hogy nem sokáig tart.

Az asszony: Hallgasson ! . . .

A férj: Ó, hogy gyűlölöm, hogy nem gyűlölhethetem. Amiért kijátszott, megcsalt. Milyen nyugodtan, milyen kielégülten döglöttem volna meg, ha a szemébe vághattam volna, hogy olyan, mint a többi asszony, hogy udvarlót tartott mialatt én a halállal viaskodtam, — milyen pokoli örömmel hagytam volna itt, ha így történt volna . . .

Az asszony: Ne ! Ne !

A férj: De maga kitarzott az utolsó percig.

Az asszony: Ne folytassa !

A férj: Várt egész mostanig . . .

Déliabál

Ax ajándékozás

nemcsak örömet jelent, hanem gondot is. Gond kieszelünk, hogy mi legyen az az ajándék, amely nem jelent nagy megterhelést amúgy is erősen igénybevett részvényünk számára és mégis igaz, osztatlan örömet okoz annak, akinek kedves, figyelmes ajándékot akarunk adni. Nem kell mást tennünk, mint bemenni megszokott törzstrafikunkba, ahol a trafikos kedves mosollyal rakja elénk a művészi csomagolású, pompás ízű és aromájú füstölnívalókat, legelső sorban a már neve folytán is szívünkhez legközelebb álló újdonságot

a Felvidék-cigarettát ;

minden doboz pár fillér segítséget is jelent — a Magyar a Magyarért akción keresztül — nélkülözö felvidéki testvéreinknek.

Az asszony (*csak érti, megrémülve*): Féltrebeszél ?!

A férj: Nem. Még nem kezdődött meg az agónia. Majd csak egy óra, vagy másfél-óra múlva.

Az asszony (*felugrik, visszafojtott sikollyal*): Nem ! Ez nem lehet !

A férj (*iszonyú kinnal*): Bizza csak rám. Ezt én jobban tudom. Orvos vagyok, nem áltathatom magamat. (*Fel akar támaszkodni, de nem tud.*) Estére vége lesz. Mindennek . . .

Az asszony (*odaugrik*): Vigyázzon !

A férj (*visszarokad a székre, eltolja magától*): Ne érjen hozzám. Nincs erőm, nem tudom megfojtani. Pedig hogy szeretném. Mind a kettőjüket. Mielőtt meghalok, mielőtt eltemetnek, hogy én vigyem sírba a vágyukat, amely túl fog élni . . .

Az asszony: Irgalmazzon !

A férj: Nincs időm. Meghalok. Sietnem kell. Nem azért jöttem ki, hanem azért, hogy kiordítsam : — legyőztek. Eltakarodom az útjukból. Még ma, még ma este . . . (*A melléhez kap.*)

Az asszony (*sikollva*): Tamás !

A férj (*emberfeletti küzdelemmel*): Üljön le. Csöndben akarok elmenni. Uralkodjék magán, ámbár belátom, nehéz ekkora örömet elfojtani. Hogy fél, hogy ujjong. A keresztnevemen szólított tíz év óta először. Most először, mióta a feleségem. Milyen boldog lehet, hogy ilyen könyörület. Hát jó, meghálálom, meg fogok

érte fizetni, még van annyi időm, még van annyi erőm... Siessen! Bálintot... (Nem bírja tovább.)

Az asszony (majdnem önkivületben): Bálintot?

A férj: Ót... Azt a kutyát... Látni akarom... Mégegyszer, utóljára... Itt, együtt magával... Itt kell lennie, amikor meghalok...

Az asszony (borzadva hátrál):

A férj: Nem hallotta? Akarom. Telefonáljon...

Az asszony: Nem!

A férj (mintha fel akarna emelkedni, miután visszahanyatlott): Parancsolom!

Az asszony (a közeli halál irtózatában): Ne kényszerítsen. Hallgasson meg. Lehetetlen kíván lázban beszél, könyörüljön rajtam.

A férj (felltámaszkodik, üveges tekintettel): Telefonáljon... Hogy jöjjön!

Az asszony: Tamás!

A férj: Telefonáljon. Hogy jöjjön. Ezzel, így, nem tudok... Ki kell fröccsentenem magamból ezt a poklot. Hívja!... Látni akarom, itt, maga mellett... Látniok kell, amikor meghalok, látniok kell a szám utolsó görcsös vonaglását, a tekintetemet, amit a halál karjaiból küldök vissza, ezeket az utolsó perceket, a borzalomnak, a megsemmisülésnek lángoló fintorát és veritékes vigyorgását akarom örökül hagyni... Nászajándéknak, emlékeztetőnek rám...

Az asszony: Hallgasson!

A férj (hörögvé): Hát nem hívod? Te!... (Feláll.)

Az asszony (hangos sikollyal): Segítség!

A férj (kocag, visszazuhan a székbe): Jön... Hallom...

HARMADIK JELENET

Szobalány (felszakítja az ajtót).

Az asszony (rámered).

Szobalány (odaroohan): Meghalt?

Az asszony: Meg?

Szobalány (a beteg fölé hajolva): Lélekszik.

A férj (alig hallhatóan): Vigyetek... Be... Vigyetek...

Szobalány: Tessék segíteni. (Látva, hogy az asszony nem mozdul, a csengőhöz jut, megnyomja.)

NEGYPEDIK JELENET

Inas (belép).

Szobalány: Gyorsan!

Inas (odaugrik): Meghalt?

Szobalány: Nem. Fogja.

(Felemelik a beteget és beviszik a szobába.)

Az asszony (ezalatt folyton hátrálva beleütözik a telefonasztalkába, gépiesen leemeli a kagylót, még mindig az előbbi irtózatot félelemmel tekintve előre, bemozdítja a számot, reszketve és hadarva): Én... Nem... Azonnal... Elájult... Mi az? Nem hallja? Szétkapcsoltak?

Szobalány (kilép): Tetszett telefonálni?

Az asszony: Szaladj. Szétkapcsoltak. Szaladj fel Kovács doktor úrékhoz.

Szobalány: Futok. (El.)

ÖTÖDIK JELENET

Inas (jön): Hörög...

Az asszony: Menjen... Azonnal itt lesz a doktor.

Inas (gyorsan el).

HATODIK JELENET.

Az asszony (utána, az ajtóhoz siet, kitarja, ott vár).

(Kint hangok.)

HETEDIK JELENET

Kovács (lihegve jön): Mi történt?

Az asszony: Gyorsan. Roham.

Kovács (besiet a betegszobába. Csönd. Néhány másodperc telik el, akkor megjelenik az ajtóban).

Az asszony (nem tud megmozdulni).

Kovács (behúzza maga mögött az ajtót).

Az asszony (mint aki hallani akarja a halálos ítéletét, halkán): Beszéljen.

Kovács (nem felel, az asszonyra néz).

Az asszony: Vége?

Kovács: Még nem. De már agónizál.

Az asszony: Meg fog halni?

Kovács: Meg.

Az asszony (kétségbeesve): Nem. Nem lehet!...

Kovács: Legfőljebb néhány órája van még hátra.

Az asszony (menekülést keresve): Irtóztató ...

Kovács (hozzálép): Ne izgassa magát. Nem érdemes, nem tehet semmit.

Az asszony (hirtelen, elsimitva homlokát, mi-ztha megpillantott volna a távolban va/amit): Azt mondta, még van néhány órája?

Kovács: Esetleg több is.

Az asszony: De most? Most még nem hallott?

Kovács: Nem. Csak eszméletlen.

Az asszony: Hacsak egy óráig ...

Kovács: Valami eszembe jutott.

Az asszony: Elvisszük?

Kovács: Nem.

Az asszony: Megmenti?

Kovács: Nem.

Az asszony: Beszéljen hát!

Kovács: Mindent megpróbáltunk és mindent elkövettünk, hogy megmentjük. Nem sikerült. Abban bízunk, hogy szervezete talán legyőzi a kórt. Idővel ez a reménységünk is szétfoszlott. Egyetlenegy dolog van még hátra, amire nem gondoltunk. Én nem operálhatom meg. Nem vagyok sebész. Van valaki, aki erre a lehetetlenségre vállalkozhatik.

Az asszony: Kicsoda?

Kovács: Bálint.

Az asszony: Bálint Elemér?

Kovács: Ó.

Az asszony (mereven áll, nem tud szólni).

Kovács: Ó megteheti.

Az asszony (még mindig hallgat).

Kovács (eléri az asszony hallgatását): Látta talán már az urát?

Az asszony: Látta.

Kovács: Nos?

Az asszony: Azt mondta, amit maga.

Kovács: Mit?

Az asszony: Tehetetlen. Nem segíthet.

Kovács: Mikor volt itt?

Az asszony: Ma délelőtt.

Kovács (hallgat, majd mély sóhajjal): Akkor ez az utolsó remény is elveszett.

Az asszony: Felhívom. Szólok. Beszélék vele ...

Kovács: Felesleges.

Az asszony (most már forró izgalommal):

Ő is orvos. Erre nem gondolt. Vagy elhallgatta. Azonnal ... (A telefonhoz fut.)

Kovács: Az operációt nem említette?

Az asszony: Halló! (Kovácsához.) Nem.

(A telefonba.) Halló! A 121—777-et.

Igen! (Kovácsához.) Erről nem volt szó!

(A telefonba.) 121—777! Halló! Maga?

Igen! Én. Nem! Ne beszéljen! Hallgas-

són meg! Halló! Nincs idő! Igen! Félóra óta eszméletlen! Mi? Neim! De én akarom! Nincs más hátra! Hozza magával! Nem örülség! Meg kell tennie! Mi? (Rázza a kagylót.) Halló! Halló! Feleljen! (Kiejti a kagylót a kezéből.)

Kovács (odaugrik, a helyére teszi): Mit mondott?

Az asszony (leroskad).

Kovács: Jön?

Az asszony: Nem ... Nem tudom!

Kovács: Dehát mégis! Mit mondott?

Az asszony (felugrik, el akarja kapni a telefont): Még egyszer! Beszéljen maga vele!

Kovács (lefogja a karját): Feleljen hát: — jön?

Az asszony: Mondom, hogy nem felelt!

Kovács: Letette a kagylót?

Az asszony: Le.

Kovács: Akkor rögtön itt lesz.

(A betegszoba felől hirtelen gyenge neszhallatszik.)

Az asszony (sikolt, felugrik).

Kovács (rárival): Maradjon!

(Ebben a pillanatban kívülről hangos beszéd hallatszik. Néhány pattogó szó, majd az ajtó hirtelen felnyitlik.)

NYOLCADIK JELENET

Bálint (belép, az ajtóban megáll, néhány pillanattig szóltanul merednek egymásra).

Kovács (megmozdul).

Álláshoz juthat

mely hosszú évekre szól, egy olyan irodalmi cikk terjesztésével, amely minden házban nélkülözhetetlen. Lehet nő vagy férfi. Budapestre és a Felvidékre 16 új személy felvételéről van szó. Szorgalmas egyének átlagban 150—200 pengőt kereshetnek havonta tisztán. Ajánlatokat a lap kiadóhivatala továbbít „Örömmel dolgozom“ jelige alatt, mely ajánlatokban az eddigi foglalkozás, kor pontosan megjelölendő.

Bálint : Meghalt ?
Kovács : Nem.
Bálint (*beteszi maga mögött az ajtót*) : Már azt hittem. Rohama volt ?
Kovács : Igen.
Bálint (*az asszonyhoz lép, hozzá*) : Mikor ?
Az asszony (*Kovácsra néz*).
Bálint : Néhány pillanatra csak, kolléga úr.
 Pár kérdésem lenne . . . (*A betegszoba felé.*) Addig talán . . .
Kovács (*eléri*) : Megnézem. (*Bemegy a betegszobába.*)

KILENCEDIK JELENET

Bálint (*megvárja, amíg Kovács mögött becsukódik az ajtó, akkor az asszonyhoz lép; majdnem durván*) : Mit akar ?
Az asszony : Irgalom !
Bálint : Feleljen !
Az asszony : Ne bántson ! Szánjon meg !
Bálint (*megfogja a karját*) : Azt kérdeztem, hogy mért hívtott ? Mirevaló ez a komédia ?
Az asszony : Hallgasson ! Nincs a szavakra idő. Majd aztán ! Megalázzhat, megbüntethet, de meg kell tennie.
Bálint : Mit ?
Az asszony : Mentse meg !
Bálint : Hogyan ? Megmondtam, hogy nem tudok rajta segíteni.
Az asszony : Hallgasson rám. A megsemmisülés előtt állok. Nem tudok beszélni, nem tudok könyörögni, nem tudok már gondolkozni.
Bálint (*fojtott hangon*) : Ne erőszakoskodjék. Nem akar megérteni ? Ha hozzányúlok, meghal.
Az asszony : Nem fog meghalni.
Bálint : De igenis, meghal s abban a pillanatban, amikor szemeit lehúnyja, nekem is végem van. Mindenki azt fogja hinni, szándékosan öltem meg.
Az asszony : Hazugság !
Bálint : Most. Holnap azonban már gyanú, holnapután igazság. Maga lesz az első, aki erre fog gondolni. Hogy én öltem meg ezt a férget, ezt a nyomorultat, aki ellopta és meggyalázta az életünket. Aki közénk tolakodott, elvette magát tőlem, hogy tönkretegyen bennünket, hogy szétromboljon két erős és egészséges életet.
Az asszony : Ez az én bűnöm, nem az övé.
Bálint : Mindegy. Annál kevésbé nyulhatok hozzá. Múljon ki magától.
Az asszony : Ne bántsa. Én vétkeztem maga és magam ellen, nem ő ! Szerettem ! . . .
Bálint : Nem igaz !
Az asszony : Amikor megkérte a kezemet és hozzámentem, akkor őt szerettem, nem magát.

Bálint : Hazudik. Félrevezette és becsapta magát. Én szegény voltam és ismeretlen, ő gazdag és híres orvosstanár. Elhitette magával, hogy én úgy is elpusztulok s a boldogságot nem illúziókra, hanem a valóságra kell építenie. Az én küzdelmes éveim csődjével és a maga szerelmének hiábavalóságával oltotta be szívébe a kételyt s maga lépre ment.

Az asszony : Nem így volt. Szerettem . . .

Bálint : Nem igaz ! Engem szeretett !

Az asszony : Akkor azt hittem, hogy őt szeretem. Ugyis mindegy, ez a számonkérés elkésett, a férjem volt, éveken át mellette, vele éltem.

Bálint : Nem erről van szó, hanem arról, amit az imént mondtam. Ha meghal a kezeim között, nem csak maga fog gyilkosnak tartani, hanem az egész világ.

Az asszony : Hallgasson ! Nem azért hívtam, hogy bosszút álljon, hanem hogy segítsen. Igen, igen, jól mondta, a gyilkosnak fogom tartani, ha csak egyetlen szót szól még, hacsak egyetlen percet arra veszteget, hogy meggyőzzön, holott most még él, még mindig nem késő, ha akarja, megmentheti.

Bálint : (megragadja az asszonyt, egész közel az arcához) : Ébredjen és térjen magához. Ha reggelre meghal, mert meg kell halnia, ha nem lesz többé, mert földi hatalom és emberi tudomány nem tudott rajta segíteni, — eltemetjük, az idő megy gyászt. Fiatalok vagyunk, az élet adó-sunk, elég erősek vagyunk, hogy követeljük és hogy helyrehozzuk azt, amit valamikor elhibáztunk. Ha azonban maga kényszerít és én engedelmeskedem, meg fogunk halni mind a hárman. Nemcsak ő, hanem maga és én is. Ha az én kezeim között leheli ki lelkét, akkor mi ketten öltük meg, mi leszünk a gyilkosai, sem én, sem maga nem fogjuk soha elhinni, hogy nem én öltem meg, hogy valóban meg kellett halnia.

Az asszony : Nem fog meghalni !

Bálint : De meghal, mert megölem !

Az asszony : Így ! . . . Gyilkos ! . . .

Bálint (lefogja) : Szerencsétlen ! . . .

(*Dulakszanak. Az asszony sikoltani akar, de Bálint a száján tartja a kezét.*)

Az asszony : (sikoltva) : Gyil . . .

Bálint : Hallgasson ! . . .

Az asszony (utolsó erőfeszítéssel kiragadja magát Bálint karjaiból).

Bálint (*hozza akar ugrani, felföki a telefonasztalkát, amely nagy zajjal vágódik a padlóra.*)

(*A betegszoba ajtaja hirtelen felnyitlik.*)

TIZEDIK JELENET

Kovács (megjelenik az ajtóban, megáll, hosszan néz Bálindra és az asszonyra, aztán előre lép, halkán): Kezdődik...

Az asszony (az egyik székbe fogódzkodik, hogy el ne essen).

Bálint (Kovácsra mered).

Kovács: Már hörög...

Bálint (egy pillantást vet az asszonyra, azután berohan a betegszobába; pillanat mulva visszatér, Kovácshoz rekedt hangon): Vetközzék!

Kovács (csenget, a belépő szobalányhoz): Tálát!

Bálint (perc alatt ledobja magáról a kabátot, felgyürközik, a székhez rohan, felszakítja a táskáját, kiszedi műszereit, gumikesztyűt húz, a belépő szobalányhoz): Gyorsan!

Szobalány (reszkelve tartja a kezében lévő nagy mosdótálát és nem mozdul).

Kovács (hozzaugrik, elkapja tőle a tálát és fut Bálint után).

(A következő pillanatban már bent is vannak a betegszobában. Az asszony kint marad, áll, nem tud magának számot adni arról, ami körülötte történik, szédül, érzi, hogy valami egyre jobban ránehezedik, hogy szél zúg a feje felett, előtte egy sötét folyam rohan, talán az idő, vagy az élet s ez a hőmpölygés beleveszik a végételenbe.)

Szobalány (nézi).

(Kint mintha erősödne a napfény, autó robog el az ablak alatt, valahol gyerekek lármáznak. Nem lehet tudni, hogy mindez meddig tart, tíz percig vagy egy óráig.)

TIZENKETTEDIK JELENET

Rendező (aki eddig egy háttal előre álló fotelben ült, feláll és előre jön): Nem jó.

Az asszony, Bálint (hozzáfordulnak).

Rendező: Ez így rémdráma. Így megfagyasztjátok a vért a közönségben. A karzat pedig rohogni fog.

Bálint (dühösen az asszony felé): Mért tekergődzteél már megint? Mért vonaglasz? Mért vonszoltad ide megint magad?

Az asszony: Azért, mert így jó.

Bálint: Értsd meg, elég, ha összerogysz.

Az asszony: Te meg ne ordíts. Ugy üvöltötél most is, akár egy sakál.

Bálint: Azért üvöltöttem, mert megint idemáasztál hozzám.

Rendező: Hagyjátok. Ne ragaszkodjatok. Nem hanyhattok az egymás szemére semmit. Förtelmesen csináltátok mind a ketten. (Be a szobába.) Imre!

A férj (már velkőzik): Mit akarsz?

Déliabál

Figyelmeztetés biztosított előfizetőinkhez!

Idegen vállalatok ügynökei felkeresik előfizetőinket és különböző furfangokkal kicsalják a biztosítási kötvényt. Semmi körülmények között ne adja ki kezéből a kötvényt, mert akinek nincs meg a biztosítási kötvénye, annak nem fizet a biztosító társaság temetkezési segélyt!

Rendező: Már vetkőzöl? Megörültél? Végig kell próbálnunk mégegyszer az egészet. Gyere ide. Srófoljátok fel végre azt a száraz, maradék kis agyvelőteteket és próbáljátok megérteni. Megint elsikkasztottátok a darab minden bensőségét. (A férjhez.) Milyen nyelven ugassak, hogy végre megérts? Hányszor mondtam még, te haldoklasz? Roncs vagy, nyomorult hulla vagy, aki már az utolsó csöpp véredet is kiköpted. Mért ágalsz hát úgy, mint egy részeg díjbírkózó? Mért csattogtatod a fogaidat? (Mutatja.) Ide kitámolyogsz, itt kitörsz, elveszíted az eszméletedet, aztán úgy csinálsz, mintha kilehelnéd a párádat. Pássz. Semmi több. Ne fenekezd nekem és ne merezd a körmeidet, mint egy vámpír. A haldokló férjet játsz meg, ne a gyomorhurutos oroszánt.

A férj: A szerep rossz.

Az asszony: Nem igaz. A darab kitűnő.

Bálint: Csak nem rád szabták.

Az asszony: Ordenároskodni, azt tudsz. Meg üvöltöteni.

Bálint (vészjóslóan): Te!...

Az asszony (hátrálva): Ne közelíts felém, mert kikaparom a szemedet.

Rendező: Elég. Kezdjük előlről.

(Szobalány és Kovács bejönnek.)

Rendező: Álljatok a helyetekre.

Bálint (megy ki. Az asszony felé): Aztán ott maradj. Érted? Mert ha megint hozzám vonaglasz, becsületszavamra megfojtalak.

Rendező (kilöki): Mars ki. (Hátra.) Ügyelő úr, kezdhetjük.

(Valamennyien kimennek, egyedül Az asszony marad bent.)

Az asszony (leül a párnázott székbe, szenvedő arccal őlt, kezd játszani).

Rendező (kint): Több bágyadtságot! Ugy. Most jó. Kezdjük.

(Függöny.)

Névtelen levelekre nem válaszolunk. Levélben csak abban az esetben adunk választ, ha a levélíró egy megcímzett és felbélyegzett válaszborítékot küld. A nekünk szóló levelet így tessék megcímezni: „Délibáb” szerkesztőségének, Budapest, Dohány uca 12. Felvilágosítást kérek.

Kéziratokat nem őrzünk meg és semmi körülmények között sem küldünk vissza

18 éves kislány. (102.) Minden arra mutat, hogy a bajt — Önmaga okozta akkor, amikor visszaküldte a fiú karácsonyi üdvözlését. Az, hogy a fiú előzőleg hidegen fogadta, amikor találkoztak, nem indokolja a túlságos érélyes eljárást. Végre is könnyen lehetséges, hogy csupán a fiú viselkedéséből áradt az a bizonyos hűvösség; s tudvalevőleg az érzelmek és a viselkedés között nem ritkán széles űr tátong. Hitelesnek mégis azt a félre nem magyarázható tényt kell elfogadni, hogy soraival felkereste, s ezáltal tanubizonyosságát adta érdeklődésének. Írjon neki csak bátran, nem hinnék, hogy az Ön sorait a fiatalember visszaküldené. Második kérdésére: kétféle úszonna összeállítását is közöljük. Az egyik: tea többféle szendviccel, utána hideg sült vagy felvágott cékla és uborka körítéssel, torta, befőtt. A másik: csokoládékává habbal, hozzá mazsolás-tejeskenyér, gesztenyepüré, egy-kétféle aprósütemény, gyümölcs.

Rozmaring. (53.) 1. Az Operában 1483, a Nemzeti Színházban 1490, a Vigszínházban 1450, a Magyar Színházban 1028, a Városi Színházban 2200 személyre van hely. 2. Eddig a magánszínházak 9 hónapos szerződést adtak tagjaiknak az állami színházak 12 hónapos szerződésével szemben. Kiss Ferenc, a Színész Kamara elnöke azonban most kijelentette, hogy a jövőben a magánszínházak is csak 12 hónapos szerződést köthetnek tagjaikkal. 3. Filmszenáriumát hiába küldi el a filmgyárakba. A filmszenáriumot a filmet gyártók iratják. A filmgyárak csak bérbeadják műtermeiket a filmgyártás céljaira. Egyébként egy filmszenáriumért a legmagasabb honorárium nálunk 3000 pengő. Ezt az összeget már csak elismert író kaphatja a szövegkönyvért.

80

Hű olvasó. (104.) Túlságos sötétnek látja a helyzetét. Férjhezmenetelét illetőleg semmi-féle aggodalmat ne tápláljon. Járjon társaságba, bálozzon, táncoljon még akkor is, ha a tánc forgásától egy kicsit elszédül. Legfeljebb ne táncoljon sokat, hiszen a cél úgyis az, hogy megfelelő ismeretségre tegyen szert. Ön, mint leveléből látjuk, sokat és mélyen gondolkozó, töprengő lélek, már csak ezért is tanácsos, hogy résztvegyen a társasélet derűs világában és ne gyötörje magát örökké komor kérdésekkel!

Színházrajongó. (57.) A szerepkörök ma már nincsenek annyira különválasztva, mint régebben. Ma már egy színésznek úgyszólván mindenféle szerepet el kell játszani Pesten is, akárcsak vidéken régebben. Bajort már hallottuk énekelni és láttuk táncolni. Úgyszintén láttuk operetben énekelni és táncolni Walter Rózsit, az Opera tagját. Röck Marikát, ezt a nagy tánctehetséget meg láttuk olyan darabban, amelyben majdnem végig csak prózai szerepe van. Egyáltalán, ma az operettszínészek nagy része prózában is fellép és nagyon sok prózai színész játszik énekes-táncos darabokban. A régi megkülönböztetés: inrikus, jellemszínész, hősnő, szende, hősszerelmes ma már egyáltalán nem használatos.

Ámor. (106.) Az első idézet fordítása: A szerelem mindent legyőz. A másodiké: Jó sors, semmi egyéb. Természetes, hogy mindenkor készséggel állunk rendelkezésére.

Elválaszthatatlanok. (33.) Fia bemutatta választottját, aki ellen igazán semmi más kifogása nincs, csak az, hogy nincsen hozománya. A leány, csinos, kedves, értékes és komoly, látszik, hogy őszintén szereti a fiút és valószínű, hogy jó feleség lesz belőle, aki férje minden bűját-baját megérti. Hát kell ennél több? Szabade-többet kívánni egy fiatal teremtéstől? Hivatalba jár és elég jó fizetése van, ma ez már hozománynak számít. Ha egyébként a személye megfelel, akkor nem szabad csak azért elleneznie a házasságot, mert nincs hozománya. A fiatalok úgyis megértik egymást és miután a fiú már nagykorú, semmi akadályja nincs annak, hogy szülői beleegyezés nélkül megesküdjene, amit a fia kilátásba helyezett, ha ellenzik a házasságát. Sokkal okosabb, ha beleegyeznek és szeretettel fogadják a fiatalasszonyt, mert így csak ellenséget nevelnek a jövőendő menyükből.

Szöke kislány. (108.) Nagyon helyesentette, hogy visszautasította a fiatalembert. Ha jól értettük levelét, Ön amúgy is egy másik fiúba szerelmes. Hát így ne sokat tördödjön azzal a kollégával. Leghelyesebbnek azt tartanánk, ha a fiú cinikus kijelentéseit meg sem hallgatná.

Szilveszter helyett. (7.) A szilveszteri mulatozás nem okvetlenül kötelező. Nem kell mindenkinek ünnepelni, akinek nincs hozzá kedve. Nagyon sokan, minden esztendőben — ha egyébként sokat lum-

Délibáb

Spiritisztikai trükkök könyve

A babona és a modern csodák útvesztőibe vezeti el az olvasót ez a könyv, amelynek változatos és gazdag tartalma felöleli az eddig természetfelettinek és megmagyarázhatatlannak tartott spiritiszta mutatóványok egész sorát. Felsorolja a legizgalmasabb történeteket, amelyekben a főszerepet a „túlvilágról hazatérő szellemek” játszották. A bámulatba ejtő és háborzongató eseteknek azután nyomban meg is adja az észszerű logikus magyarázatát. A legkiválóbb szakemberek munkája nyomán íródott ez a lebilincselően érdekes könyv. Ára az összeg előzetes beküldése mellett 48 fillér bérmentve. Megrendelhető a Délibáb kiadóhivatalában, Budapest, VII, Dohány ucca 12. szám

polnak is, — pontosan Szilveszterkor korán lefekszenek, éppen azzal az elhatározással, hogy mi nem mulatunk akkor, amikor a nagy tömeg szinte kötelességszerűen mulat. Akadnak mindig kivételek, akik nem szeretik a tömegmulatságot és jobban szórakoznak akkor, ha csak ők maguk mulatnak. Bizonyára Önök is jól érzik majd magukat, ha hívő után valamelyik nap elmennek és amúgy istenigazában kimulatják magukat.

Kéknefelejs, (110.) Kérdésére csak orvos adhat tanácsot, mert a kezelést alapos vizsgálat nélkül megindítani nem lehet. Házi-szerekkel ne kísérletezzen, az ilyesmi csak kárt okoz. Az egyetlen, amit orvos nélkül megkísérélhet, hogy reggel felkelés után öt-hat percig tornázik. Bár, ha orvoshoz fordul, útmutatást kap a valóban hasznos és erősítő tornagyakorlatokra vonatkozólag is.

Szivecském, (113.) A fiú Magának írta a frázisokkal teli szerelmesleveleket és közben eljegyzett egy amerikai leányt, aki rokonságátogatóban itt járt. Nagyon elszomorított, hogy ennyire letörte a fiú hűtlensége, annál elszomorítóbb, mert Maga minden józan okossága mellett elhitt mindent, amit a fiú írt és mondott. Százszázalékig elhitte az „örök szerelmet” és a „drága, egyetlen szivecskémet”, meg az ehhez hasonló nagyon jóleső, de a férfi részéről minden komoly, meggyőződéssel kimondott szavakat. Most persze nagyon nehéz leszokni erről és az egyedüllét gondolatával megbarátkozni. De meg kell tennie, annál is inkább, mert a férfi kiutazik Amerikába a feleségével és még a találkozás lehetősége is reménytelen. Viszont annál könnyebben fog elfelejtkezni róla, mert elég nagy távolság lesz maguk között. Min-

Délibáb

den elmúlik egyszer, még az „örök szerelem” is, majd akad még más férfi, aki ritkábban mond kedves szavakat, de komolyabban gondolja azt, amit mond.

Lelkibeteg, (112.) A kérdezett ügyben valószínűleg változás lesz. Várják meg ezt tehát s ne keseredjenek el hiábavaló módon.

Via Sacra, (33.) Csak tanuljon tovább az énektanárjánál, ne veszítse el a kedvét, mert most, hogy édesapja meghalt, olyan nehezére esik a tanulás és az éneklés is. Az ének az Ön számára nem mulatságot jelent, hanem komoly tanulmányt, amely jövődő keresetforrását jelenti. Nem szabad tehát úgy feladni, mintha nagy gyászában nem viselkednék a helyzethez illő komolysággal, hanem arra kell gondolnia, hogy minden elfecsérelt idő hiányzik ahhoz, hogy mielőbb gondoskodni tudjon anyjáról és testvéreiről. Maga a legidősebb, Magának nem szabad sirással tölteni az idejét, hanem komolyan kell készülnie a jövőre. A sirást hagyja az édesanyjára, neki több is erre az oka, mint Magának.

Jánoshalmi Ferencné, Monor, (59.) Elég szomorú, hogy anyja és leánya között ilyen mély szakadék tátong. Nem szigorral, hanem szeretettel kell nevelni a gyermeket, s akkor több bizalma lesz az anyjához. Ha kiskorában az anyja meghallgatja, amikor a baba feje eltörik, akkor ha az igazi gavallérnak történik valami baja, azt is elmondja a leány. Meg kell a bizalmát nyerni leányának, bele kell magát élnie a fiatalok lelki-világába, nem a bíró szigorú szemüvegén át nézve az eseményeket, hanem az anyja és a megértő jóbarát jóindulatával. Ha így cselekszik majd, reméljük elsimulnak az ellentétek és leánya hálás lesz, amiért édesanyjában barátnőre talált.

A múlt számban megjelent keresztrejtvény megfejtése

Vízszintes sorok: 1. Szalózenekar. 13. Zenedei. 14. Elemi. 15. Analekták. 16. Mag. 17. Leborít. 18. Erato. 20. Aba. 21. Malőr. 22. Mozi. 23. Aus. 25. Ró. 26. Ani (ina). 27. Az. 28. Zs. 29. Köz. 30. Nasi-vasi. 32. Taki. 33. Lob. 34. Llop (Poll). 36. Rellib (Billér). 39. Fel-alá. 41. Andor és András.

Függőleges sorok: 1. Szalamandra. 2. Zenebona. 3. Anabazis. 4. Lelo. 5. Odera. 6. Neki. 7. Zittau. 8. Nekem. 9. El. 10. Kemal. 11. Amatőrök. 12. Rigorozítás. 19. Rab. 23. Az abbé. 24. Szilfa. 27. Avoir. 29. Kapar. 31. Illo. 32. Told. 35. Len. 37. En. 38. Ld. 40. Lá.

Jutalmazott megfejtők névsora

Helyszűke miatt csak a jutalmazottak teljes nevét és a helység kezdőbetűjét közöljük.

A múlt számban közölt keresztrejtvény megfejtői közül Kormos Ella, K. és Szegedi Mária, D. púderkompaktot, Fehér Miklós, B. és Dörge Irma, B. levelezőlapalbumot, Fekcs Károly, M. nyakkendőt, Antal Klári, B. fésűt, Beer Ödön, S. csaváros írót kaptak, az alábbiak pedig könyvjutalomban részesültek: Németh Gizella, K. és Kovács Rózsi, Bp.

Akarat. (114.) Igyekezzék kiábrándulni abból a csitriból, aki kérkedik kacérságával, s nyíltan hangoztatja, hogy neki csak arra jó egy fiú, hogy meghódítsa és aztán kidobja. Ismeretségük első szakában — mint Ön írja, — keményen megállta a helyét, ennek láttán a kislány volt az, aki találkozásaikat kezdeményezte. Nos, viselkedjék most is úgy, mint annakidején tette. Azzal a különbséggel, hogy másodszer már ne pattanjon bele a kislány hálójába, amelyet ő-oly édes lelkiismeretlenséggel szövöget.

Nem tudom, mit csináljak. (55.) Nagy nekibúsulásának nincsen semmi alapja. Úgy találja, hogy nincs célja az életének, hogy az az életmód, amelyet folytat, nem elégíti ki? Hát az bizonyos, hogyha délelőttjét a fodrásznál és a Váci uccában tölti, délután pedig barátnőivel kávéházban bridzsezik, este moziba vagy színházba megy, előbb-utóbb csömört kap a sok semmittevéstől. Valami komoly foglalkozás után kellene néznie, ami ha nem is hasznoshat, de legalább valami, ami elfoglalja és kitölti az életét. Miután az orvosi tudományok iránt nagy érdeklődést mutat, talán kiképezthetné magát zöldkeresztes nővérnek, vagy ápolónőnek, akkor nem érezné, hogy hiábavalóságra feccséri el az életét, hanem tartalmassá tenné és másokon is segítene vele. Meglátja, abban a pillanatban, ahogy komolyan foglalkozik valamivel, elműlik életunalma is és új oldalról ismeri meg az életet, amely szép és érdekes, még akkor is, ha tele van bajjal, hát még akkor, ha valakinek annyira nincs gondja, mint Önnek.

Aggódo anya. (51.) Fiúgyermeket sohasem kell nagyon babusgítani és féltetni. Sokkal jobb, ha korán megszokja az önállóságot, mert akkor az életben jobban megállja a helyét. A tapasztalat azt mutatja, hogy azok a gyerekek, akik korán elhagyták a szülői házat, sokkal többre vitték az életben, mint azok, akiket gondos és féltő anyjuk maga mellett tartott. A gyerek, ha megszokja, hogy egyedül kell gondoskodnia önmagáról, nincs, aki az akadályokat elhárítsa előle, hamarabb megérti azt, hogy az életben harcolni kell és a fedél, amelyet a szülői otthon nyújt, nem olyan magától értetődő valami, mint általában a gyerekek hiszik. Legyen meggyőződve Asszonyom, hogy fiának csak használni fog az önállóság és az egyedüllét, engedje el örömmel, meglátja, büszke lesz még a fiára.

Szegő Gy. (45.) Kár olyan szekér után futni, amelyik nem veszi fel. A leány ígérte, hogy telefonál és nem hívta fel. Erre Ön felhívta és a leány kitérő választ adott. Majd a jövő héten — mondotta — hívjon fel újra. Így ment ez néhány hétig. Sohasem ért rá az Ön számára, mindig valami hihető kifogást mondott. Hihető kifogás — de mégis kifogás, — tehát nyilvánvaló, hogy a leány nem akar Önnel találkozni. Ha tetszene a leánynak, akkor boldogan töltené Önnel az idejét és nem keresne kibúvót, hogy a találkozásokat elodázza. Valószínűleg van valami komoly udvarlója és ezért nem akar találkozni, de

ha mindenáron bizonyosságot akar szerezni, akkor kérdezze meg nyíltan, hogy miért ez a nagy vonakodás. De okosabbnak véljük, ha abbahagyja a dolgot és keres valakit, aki több megértést tanúsít majd Ön iránt.

Klárka. (51.) Édesapja megígérte, hogy érettségi után külföldi útra küldi. Eddig nem nyílt erre alkalom, de most, hogy egy barátnője Svájcban férjhez ment és meghívta néhányhetes tartózkodásra, elutazik. Amire azonban eddig annyira sóvárgott, a nagy utazás most nem okoz örömet, mert itt kell hagynia valakit, akihez pedig jelen pillanatban nagyon vonzódik. Hát, ha olyan nagyon vonzódik, akkor talán el lehet ezt az utazást halasztani. A barátnő meghívása nem olyan fontos, mint a férfi, akit ithagyna, s aki szintén nagyon meleg barátságot érez Maga iránt? Magyarazza meg édesapjának, hogy mennyire fontos most itt maradnia, barátnőjének pedig írja meg őszintén a dolgot, mert nincs semmi értelme, hogy szerelmét itt hagyja. Barátnője megérti majd lemondását, annál is inkább, mert ő is most ment férjhez és nagyon jól tudja, mit jelent az, ha valaki szerelmes.

I. P.-né. (97.) Szomszédnője pletykáit ne vegye tudomásul és igyekezzék a veszekedéseket elkerülni. Felesleges egymás életét elkeseríteni azzal, hogy egyik a másikról rosszszat mond. Mindig visszakerül az illetőhöz az, amit róla mondanak és ahogy Ön megtudta mit mondott a szomszédasszony, úgy a szomszéd is megtudta azt, amit Ön mondott róla. Az igaz, hogy a szomszédra nem tartozik, hogy Ön hogyan került össze a férjével és hogyan nevelti a gyermekeit, viszont Önnek sincs beleszólása abba, hogy ő mit főz ebédre és az anyósát miért utálja olyan nagyon. Ezek magánügyek és az érdekelteken kívül senkire sem tartoznak. Ha hagyja, hogy a szomszédasszony beszéljen és Ön nem mond róla semmit a többieknek, akkor majd megúnja és leszokik az örökös pletykálkodásról.

Pali, B. Gy. (45.) Nem szükséges, hogy hosszú gratuláló levelet írjon főnökének, de viszont írni illik. Tehát röviden és amennyire lehetséges, kerülve a túlságosan ismert frázisokat, írja meg a levelet. Egy szó, amely szívből fakadt, amelynek személyes vonatkozása, íze, értelme van, többet ér ilyen esetben négyoldalnyi cikornyás frázisnál.

Előfizetési árak:

1/4 évre 2 pengő 50 fillér, 1/2 évre 5 pengő

Felelős szerkesztő: BIBÓ LAJOS

Felelős kiadó: PAIZS GÉZA

Kiadótulajdonos: TOLNAI NYOMDAI
MŰINTÉZET ÉS KIADÓVÁLLALAT RT.

Budapest, VII, Dohány ucca 12.

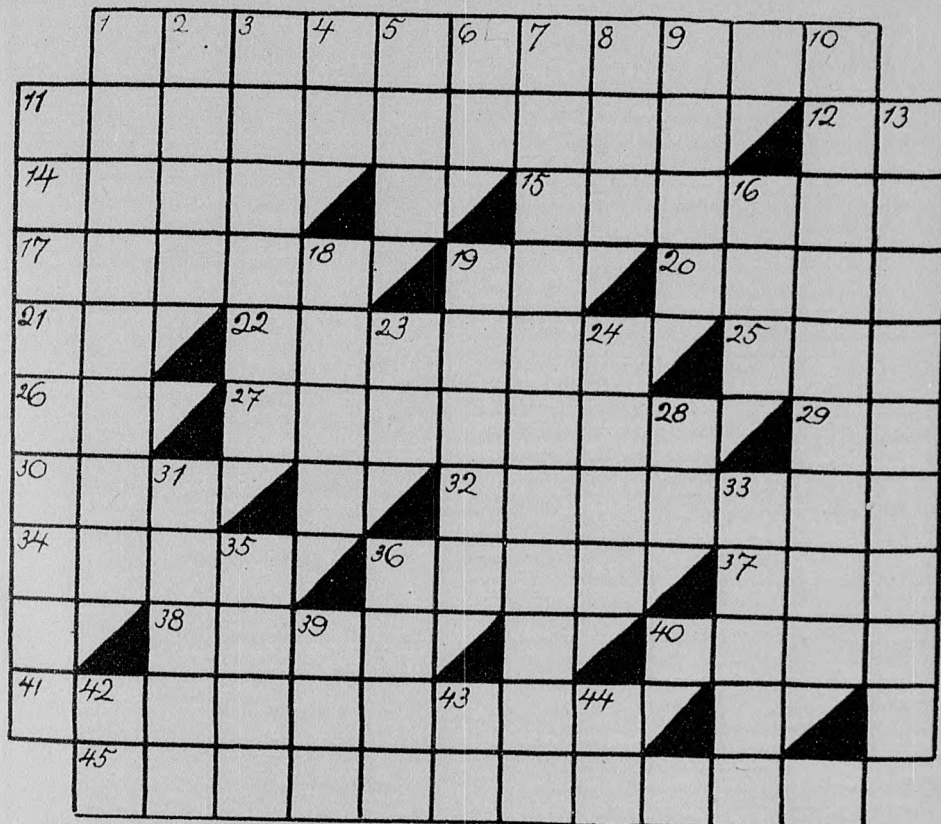
Nyomatott Tolnai Nyomdai Műintézet és Kiadóvállalat RT. mélynyomó-körforgópelein,
Budapest, VII, Dohány ucca 12 szám

Szerkesztőség és kiadóhivatal telefonszám.
14-23-39 és 14-23-50

Déliab

KERESZTREJTVEŇY

A megfejtők között minden héten nyakkendőköt, púderkompaktokat, bakelit szalvétatartókat, levelezőlapalbumokat és értékes könyvjutalmakat osztunk ki. Megfejtési határidő jan. 26. Minden borítékra ráírandó: Rejtvénymegfejtés.

Beküldendő: vízszintes 1, 45 és függőleges 1, 7, 10, 11, 13

Vízszintes sorok: 1. Ismert filmszínész. 11. Eredménytelen. 12. Közlekedési vonal. 14. Ruhára varrják. 15. Rengeteg. 17. Az öt függőleges hosszabb alakja. 19. Nevelő. 20. A 12. vízszintes többese. 21. Móka fele. 22. A kemény munkát végző ember tenyere. 25. Esküvő — röviden. 26. Fehér Rezső. 27. A sebészorvos teszi. 29. Kérdő névmás. 30. Vissza: dunántúli csatorna. 32. Bált, mulatságot rendezők fizetik ezt a helyiségért. 34. Vissza: lengyel folyó. 36. Ferde tornyáról híres. 37. Vissza: kerti eszköz. 38. Erősen óhajt. 40. Embertársát becsapja. 41. Görög fellekvár, híres volt az athéni. 45. A mai világ egyik sporteseménye.

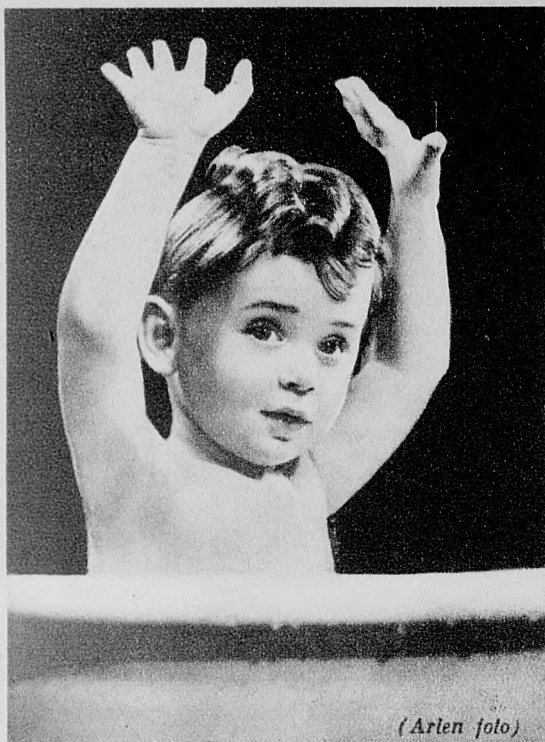
Függőleges sorok: 1. Történelem. 2. Többesszámú névmás tárgyese. 3. Bibliai nő. 4. Főúri rang rövidítése. 5. E helyen. 6. A

germanium vegyjele. 7. Valamely, többnyire nagyobb esemény megtörténtét harangozza be. 8. Dolog — latinul. 9. Járművek levegővel telt gumi kerekeinek anyaga. 10. Főtt libahús rizszel. 11. Zenei mestermű. 13. Kártyalap. 16. Rákosi tornaegylet. 18. Nem tud beszélni. 19. Délamerikai csülkösujjú rágcsáló emlős. 23. Vevény — rövidítése. 24. Kisközség a sárospataki járásban. 28. Alá. 31. Ebből áll a köröm, pata, szarv stb. 33. Vármegye (ékezetfelesleg). 35. Ismert kelta nemzetség. 36. Provincia rövidítése. 39. Öreg bácsi. 42. Kicsinyítő képző. 43. = 28. függőleges. 44. Magyar papköltő monogramja.

Payper

A jutalmazott megfejtők névsorát a 81. oldalon közöljük

Tolnai Nyomdai Műintézet és Kladvállalat R.-T. mélynyomása, Budapest

(Arten foto)

100.000
gyermekkel

cökkent egy év alatt Angliában a gyermekhalandóság. Óriási szám ez, ha elgondoljuk, hogy egy város lakossága telik ki a felnövő 100.000 emberből.

Minek tulajdonítható ez az óriási haladás a gyermekegészségügy terén? Elsősorban annak, hogy a szülők a gyermekegészségügy minden ágazatában alapos és szakszerű kioktatást nyernek. Számos képpel illusztrált fejezetben kimerítően tárgyalja ezt a kérdést

TOLNAI :

ORVOS A CSALÁDBAN

című ötkötetes könyvsorozata. Ára Budapesten 40, vidéken 42 pengő, mely havi 2 pengős részletekben is fizethető.

Ne vágja ki, ha nem akarja megcsontítani a lapot, hanem írja ezt a megrendelési szöveget egy levelezőlapra. Tessék okvetlenül erre a hirdetésre hivatkozni

Tolnai Nyomdai Műintézet és Kiadóvállalat R.-T.

Budapest, VII, Dohány ucca 12

Megrendelem Tolnai: ORVOS A CSALÁDBAN című művet öt díszes félbörkötésű kötetben bérmentve, Budapesten 40, vidéken 42 aranypengő árban és tartozom a vételárat az átvétel napjától kezdve egymásután következő 2 pengős havi részletben megfizetni. Tudomásul veszem, hogy a vételár teljes kiegyenlítéséig a sorozat tulajdonjogát Önök fenntartják. Bármely részlet be nem tartása esetén a hátralék teljes összege esedékessé válik. Ez a megrendelés vissza nem vonható, de elfogadása az Önök megítélésétől függ.

Kelt..... 193..... hó..... n.

.....
A megrendelő neve és foglalkozása

Pontos cím :